

Raftul Denisei

Ismail Kadare

ACCIDENTUL

roman

HUMANITAS fiction

ISMAIL KADARE

Accidentul

Traducere din albaneză și note de
MARIUS DOBRESCU

Humanitas

PARTEA ÎNTÂI

1

Întâmplarea nu avea nimic neobișnuit. Un taxi căzuse într-o prăpastie la kilometrul 17, pe șoseaua care ducea spre aeroport. Cei doi pasageri muriseră în accident, iar șoferul, grav rănit, fusese dus în comă la spital.

În procesul-verbal făcut de polițiști erau consemnate câteva lucruri care se scriu în mod frecvent în asemenea împrejurări: numele victimelor – un bărbat și o femeie tânără, ambii cetățeni albanezi numărul de înmatriculare al taxiului împreună cu numele șoferului austriac, precum și împrejurările sau, mai exact, faptul că nu se știa mare lucru despre accidentul acela. Nu se găsise nicio urmă de frânare sau de lovitură, oricât de atent fusese examinată mașina. Era clar că, în timpul mersului, se apropiase de acostament, ca și când șoferul ar fi pierdut brusc controlul mașinii, după care se răsturnase în prăpastie.

Un cuplu de olandezi al căror automobil se aflase în spatele taxiului declarase că mașina din față părăsise fără niciun motiv evident șoseaua, se izbise de parapet și se dăduse peste cap. Deși șocați, cei doi olandezi reușiseră să surprindă nu numai căderea mașinii în gol, ci și deschiderea ușilor din spate prin care pasagerii fuseseră aruncați afară din taxi.

Un alt martor, șofer pe un camion Euromobil, declarase cam tot aceleași lucruri.

Un al doilea proces-verbal încheiat la o săptămână după accident, la spital, după ce șoferul își revenise, în loc să clarifice lucrurile, le

băgase și mai mult în ceață. După afirmația șoferului potrivit căreia nimic neobișnuit nu se petrecuse în clipele dinaintea accidentului, cu excepția… poate… a oglinzii retrovizoare… care, probabil, îi distrăsese atenția, anchetatorul își pierduse complet răbdarea.

Întrebat de mai multe ori ce văzuse în oglindă de ajunsese să piardă controlul volanului, șoferul nu a fost în stare să precizeze nimic în plus. Intervenția medicului, care îi ceruse anchetatorului să nu-l obosească pe pacient, nu-l impresionase deloc pe ofițer. Ce văzuse în oglinda retrovizoare, cu alte cuvinte ce lucruri neobișnuite se petrecuseră pe bancheta din spate, astfel încât să-l facă să-și piardă controlul? Pasagerii se încăieraseră ori, dimpotrivă, se lăsaseră prinși în jocuri erotice?

Dar rănitul dădea din cap că nu, nici una, nici alta.

Atunci ce a fost? voise celălalt să urle. Ce s-a întâmplat atât de grav încât te-a făcut să-ți pierzi controlul? Ce mama naibii ai văzut?

Medicul se pregătea să intervină din nou, dar pacientul începuse deja să bălmăjească dezlânat, la fel ca și până atunci. La sfârșitul frazei, care li se păruse fără cap și coadă, anchetatorul și medicul se priviseră unul pe altul. Conform spuselor rănitului, cei doi pasageri de pe bancheta din spate a taxiului… nu făcuseră nimic… nimic… doar încercaseră… să se sărute…

2

Deoarece mărturia șoferului, destul de greu de crezut, fusese luată drept o dovadă a stării de șoc în care se afla, dosarul accidentului de la kilometrul 17 fusese considerat închis. Motivul părea destul de simplu; indiferent ce explicație ar fi dat șoferul despre ceea ce văzuse sau crezuse că vede în oglinda retrovizoare,

aceasta nu modifica esența problemei: accidentul avusese loc ca urmare a ceva ce se produsese în creierul lui – șoc, halucinații sau pierdere bruscă a conștiinței – adică ceva ce nu avea nicio legătură cu pasagerii.

Se vorbise despre identitatea lor în amănunt, așa cum se întâmplă de obicei la poliție. El era analist – colaborator la Consiliul Europei, ea, o femeie tânără, frumoasă, stagiară la Institutul de Arheologie din Viena. Într-o relație amoroasă, după cum se părea. Taxiul fusese comandat de la recepția hotelului Miramax, unde victimele stătuseră în weekendul acela. Expertiza tehnică făcută mașinii exclusese orice bănuială de sabotaj.

Într-o ultimă încercare de a descoperi inadvertențele din declarația șoferului, ofițerul îi pusese acestuia o întrebare vicleană: ce se întâmplase cu pasagerii după ce mașina căzuse în prăpastie? Din răspunsul omului, cum că fusese singur în taxi în momentul în care acesta atinsese pământul, iar cei doi deja nu se mai aflau înăuntru, se putea înțelege că, cel puțin, rănitul nu mințise în legătură cu ceea ce văzuse sau crezuse că vede.

Dosarul, deși părea banal la prima vedere, din pricina declarației neobișnuite a taximetristului fusese repartizat la sectorul de „accidente atipice".

Acesta a fost și motivul pentru care o copie a sa a ajuns, câteva luni mai târziu, la Institutul de Drumuri Europene, secțiunea a patra, cea care se ocupă de accidentele rare.

Deși clasificarea drept rare lăsa să se înțeleagă că asemenea nenorociri erau puține în comparație cu cele obișnuite, banale, provocate de condițiile meteo, oboseală, stare de ebrietate la volan, consum de droguri etc., accidentele atipice erau ciudate mai ales din pricina varietății lor. De la ciocniri intenționate, sabotaje la sistemul de frânare și până la vedenii ale șoferilor, cronica lor cuprindea

evenimente dintre cele mai incredibile.

O parte dintre ele, cele mai misterioase, aveau în comun oglinda retrovizoare și se împărțeau în câteva subdiviziuni. Se înțelege că ceea ce vedeau șoferii în oglindă era cu totul neobișnuit, de vreme ce sfârșeau prin a provoca nenorociri. În cazul șoferilor de taxi, amenințarea cu armă din partea pasagerilor era un caz frecvent. Nu erau rare evenimentele provocate de boli: pierderea cunoștinței, hemoragii nazale, amețeli sau crize de isterie. Încăierările dintre pasageri, ce se lăsau uneori cu lovituri de cuțit, deși puține, puteau săi abată serios atenția unui șofer mai puțin experimentat. Și mai rare erau cazurile în care unul dintre pasageri, îndeosebi dacă era femeie, urcată în taxi direct din stradă și fără nicio împotrivire, urla brusc că fusese răpită și încerca să deschidă portiera și să sară din mașină. Alte cazuri, când șoferul o recunoștea în clientă pe amanta sau pe soția fugită de acasă a cuiva, erau și ele înregistrate, deși puteau fi numărate pe degete.

Deși majorității dintre ele, care, la prima vedere, păreau inexplicabile, li se găsea totuși o rezolvare, asta nu însemna deloc că tot ceea ce vedeau șoferii în oglinda retrovizoare putea fi explicat.

Cu excepția halucinațiilor, aici intrau situații asemănătoare, precum efectul hipnotizator al privirii vreunui client, tulburarea la vederea unei cliente frumoase sau, dimpotrivă: amețeala ca sub efectul unei găuri negre, însoțită de pierderea cunoștinței.

Ceea ce declarase taximetristul despre accidentul petrecut la kilometrul 17, deși părea prea banal pentru a intra în categoria halucinații, nu-și găsea nicicum o explicație logică. Explicația conform căreia cei doi clienți încercaseră să se sărute, întâmplare care-l șocase pe șofer și, mai apoi, provocase moartea pasagerilor, părea inițial să lămurească totul, după care îți scăpa iar printre degete.

Analiștii care se ocupaseră de acest accident clătinaseră la început din cap, plescăiseră din buze, după care zâmbiseră ironic, pentru ca în final să se enerveze și să ia din nou cazul de la a la z.

Ce să însemne oare acel „încercaseră să se sărute”? Chiar și din punct de vedere lingvistic era ceva de neînțeles, ba chiar ilogic. Ai fi putut crede că unul din ei încercase să-l sărute pe celălalt, care se opusese. Poate că, în alte împrejurări, ar fi avut motive să se teamă de un al treilea. Dar că, fiind doar ei doi în taxi, împreună cu șoferul, „încercaseră să se sărute”, *sie versucbten gerade sich zu küssen*, cum se consemnase în procesul-verbal, era imposibil de crezut, întrebările fuseseră simple: Dacă plecaseră dintr-un hotel în care-și petrecuseră noaptea, atunci de ce doar „încercaseră să se sărute”? Cu alte cuvinte, dacă ar fi vrut să se mai giugiulească, de ce n-ar fi făcut-o și doar se amăgiseră? Ce-i împiedicase?

Cu cât o suceai și-o răsuceai mai mult, cu atât mai încâlcită devenea situația. OK, poate că victimele avuseseră o problemă și nu reușeau să se apropie, dar de ce-l șocase atât de tare pe taximetrist lucrul acesta? Parcă puțini clienți care se sărutaseră pe bancheta din spate, ba chiar și făcuseră dragoste acolo, plimbase el încolo și încoace?! Apoi, cum de simțise el un lucru atât de intim, dorința unuia de a-l săruta pe celălalt și reținerea aceluia, piedica misterioasă care oprise gestul la jumătate?

Dezamăgiți, după ce repetaseră proverbul conform căruia un nebun aruncă o piatră în baltă și patruzeci de înțelepți se chinuie s-o scoată, analiștii notaseră pe marginea raportului că, dacă nu era vechiul motiv al recunoașterii unei foste soții sau iubite, motiv invocat adesea de taximetriștii începători, moștenit de la confrații mai bătrâni, atunci era vorba despre un caz veritabil de psihopatie, cu care și-ar fi pierdut vremea inutil.

Între timp, după ce se confirmase că între taximetrist și clienta

străină nu existase niciun fel de relație, raportul medical asupra stării psihice a șoferului nu aducea nici el nimic nou: omul era sănătos tun.

3

Trei luni mai târziu, când două guverne balcanice, unul după altul, au solicitat să vadă dosarul accidentului de la kilometrul 17, arhivarul nu și-a ascuns deloc mirarea. Statele peninsulei aceleia rău-famate, după ce se dedaseră la toate fărădelegile cu putință – masacre, bombardamente, războaie și epurări etnice –, acum, după liniștirea spiritelor, în loc să se preocupe de ștergerea urmelor acestor dezastre, se treziseră că vor să cerceteze un caz delicat, cum era accidentul acela de mașină.

Și dacă la început nu a înțeles nimeni de ce-i interesa pe sârbi soarta celor doi, foarte curând s-a aflat că victimele fuseseră urmărite de serviciile secrete sârbe.

Iar după ce interesul sârbilor pentru acest caz a dispărut, a venit rândul spionajului albanez să intre în acțiune. Suspiciunea că ar fi putut fi vorba despre un asasinat politic, suspiciune care, după căderea comunismului, era luată peste picior ca fiind una dintre „emblemele” vechiului regim, revenise acum cu toată forța de altădată.

Ca de obicei, agenții albanezi ajungeau târziu acolo unde ceilalți fuseseră deja. Totuși, grație legăturilor cu compatrioții din diaspora, au reușit să strângă destule informații despre victime. Fragmente de scrisori, fotografii, bilete de avion, adrese și facturi de la hoteluri, deși păreau a nu fi altceva decât rămășițele unei selecții anterioare, se dovediseră totuși suficiente pentru a lămuri întru câtva legătura

dintre cei doi. Pozele, făcute mai ales prin hoteluri, în cafenelele de pe marginea șoselei sau altele, mult mai puține, în cada din baie, de unde tânăra femeie, goală-pușcă, privea spre cameră mai curând veselă decât rușinată, nu lăsau loc de nicio îndoială asupra naturii relației dintre ei. Facturile de la hotel arătau clar că întâlnirile lor se petrecuseră în diferite orașe din Europa, unde el, după cum se părea, avusese fel de fel de misiuni: Strasbourg, Viena, Roma, Luxemburg.

Numele hotelurilor apăreau în fotografii, ba chiar și în scrisori, pomenite mai ales de tânăra femeie, căreia îi făcea plăcere să precizeze în ce loc se simțise cel mai bine.

După citirea scrisorilor, în care-și puseseră toate speranțele pentru rezolvarea misterului, agenții albanezi se arătaseră la început deziluzionați, apoi uluiți, pentru ca în cele din urmă să fie cuprinși de disperare.

Inadvertențele erau atât de multe, încât uneori se văzuseră nevoiți să întrerupă lectura pentru a discuta cu recepționerii hotelurilor, cu femeile de serviciu, cu chelnerii din barurile de noapte, cu o prietenă a victimei, azilantă în Elveția, care, după cum reieșea din scrisori, cunoștea adevărul, sau chiar cu taximetristul.

Aceștia mărturiseau cam același lucru: în timpul majorității întâlnirilor, cei doi păreau fericiți, deși erau momente când femeia era tristă, ba chiar o dată plânsese în liniște, în vreme ce el vorbea la telefon. Și bărbatul era supărat uneori, iar în momentele acelea ea încerca să-l liniștească, îi mângâia mâna, i-o săruta.

Întrebați dacă nu cumva părea să-i streseze ceva, o decizie pe care ar fi trebuit s-o ia și nu aveau puterea s-o facă, o restanță, o umbră de îndoială, o amenințare, chelnerii nu știau ce să răspundă. În ochii lor totul fusese normal. În barurile de noapte, majoritatea perechilor aveau momente când treceau de la exuberanță la muțenie, uneori la

tristețe, pentru a se însufleți din nou după aceea.

În momentele acelea, ea devenea extrem de frumoasă. Privirea, până atunci pierdută în fumul de țigară, i se anima dintr-odată. Chipul i se însuflețea. Avea în clipele acelea un aer care te uluia, care te dădea pe spate, cum se spune.

Te dădea pe spate? Ce înseamnă asta?

Nu știu cum să vă explic. Am vrut să spun o frumusețe care te lăsa mască. Și el părea schimbat în clipele acelea. Mai comanda un whisky. Apoi continuau să vorbească în limba lor până după miezul nopții, când se ridicau și urcau în cameră.

Din felul în care ea se ridica de pe scaun, aruncându-i o privire rapidă, cum o pornea înainte, cu capul puțin plecat, așa cum îți imaginezi că face orice amantă frumoasă, se putea deduce că, odată ajunși sus, se vor iubi nebunește. Pe chelnerii din barurile de noapte, asemenea lucruri îi amuzau, stârnindu-le curiozitatea după lungile ore de serviciu.

4

Celelalte informații, adunate de ici, de colo, nu-i ajutaseră în niciun fel pe agenți să rezolve cât de cât acest caz. Dimpotrivă, totul devenea tot mai nebulos și, după puzderia de mărturii contradictorii ale chelnerilor, scrisorile celor două victime păreau și mai greu de descifrat. Uneori îți sugerau o banală corespondență între doi amanți, și asta chiar și atunci când ea se plângea de comportamentul lui. Dar erau cazuri când mesajele lor erau de o banalitate groaznică, mărturisind că între ei nu era altceva decât o înțelegere obișnuită, ca între o femeie ușoară și partenerul ei.

Agenții nu-și credeau ochilor când, după o frază a ei care suna

cam așa: „Orice s-ar întâmpla, eu am să te iubesc toată viața”, dădeau peste un bilet ulterior, în care el, după ce-i dădea adresa hotelului, adăuga: „În legătură cu condițiile, e totul OK, ca data trecută?”.

Puteau exista două explicații. Prima te ducea cu gândul la faptul că omul s-ar fi putut referi la perioada sejurului, de una sau două nopți, dar mai ales la ideea de plată pentru un serviciu făcut. Și, de parcă asta n-ar fi fost de ajuns, mai apărea pe ici pe colo și cuvântul *call girl,* pe care el, cu rost sau fără, părea că abia așteaptă să-l folosească.

Și totuși, în primele mesaje, din frazele lui, pe care ea le cita cu regularitate, se putea deduce că omul scrisese fără nicio ezitare despre nerăbdarea și dorința cu care aștepta întâlnirile lor. Se pare că schimbarea intervenise în ultimele luni ale relației.

Dintr-un calcul atent reieșea că, dacă legătura dintre ei durase în jur de cinci sute de săptămâni, ea se răcise treptat pe parcursul ultimelor cincizeci și două. Și, parcă pentru a marca toate acestea, cuvântul *call girl* apăruse în mesajele lui chiar în săptămâna a patruzecea.

Mi-ai dăruit o fericire deplină, sunt de acord, scria ea într-o scrisoare, dar tot de atâtea ori nebunia ta mi-a otrăvit zilele.

Se plângea mereu de asta, ba chiar, într-o scrisoare din anul 2000, îi amintea că, probabil, singura perioadă în care se simțise pe deplin fericită alături de el fusese anul războiului din Balcani, atunci când, după cum s-ar părea, energia lui negativă se revărsase într-o altă direcție. „După îngenuncherea Serbiei, tu, ca și când n-ai fi știut încotro s-o apuci, te-ai năpustit asupra mea.”

Această ultimă frază îi făcuse pe agenții albanezi să creadă că găsiseră cheia uneia dintre enigme: filajul la care fusese supus Besfort Y. De către serviciul secret sârbo-muntenegrean. Cu

numeroasele lui relații la Strasbourg și la Bruxelles, ca și în majoritatea instituțiilor internaționale pentru drepturile omului, era normal ca Besfort Y. Să fie inclus în categoria celor indezirabili pentru Iugoslavia, și care, într-un anumit fel, puteau fi considerați răspunzători pentru bombardarea ei.

Nedumerirea iscată de motivele pentru care începuseră să-l fileze atât de târziu, după ce războiul din Iugoslavia luase sfârșit, se risipise într-o clipă. Chiar după război, odată cu primele remușcări ale opiniei publice legate de pedepsirea și dezagregarea Iugoslaviei, apăruseră și cele dintâi tentative de reconsiderare a evenimentelor. Întrebarea dacă bombardamentele fuseseră utile sau nu frământa mii și mii de oameni.

În acest context, care devenea pe zi ce trece tot mai agitat, denigrarea lui Besfort Y., la fel ca și a multor altora, considerați responsabili de distrugerea Iugoslaviei, părea normală, împins parcă de un duh necurat, după cum reieșea din scrisoarea amantei sale, omul acesta nu-și găsise liniștea decât după prăbușirea statului vecin. Și, în plus, prietena sau poate inspiratoarea sa nu era decât o banală femeie de moravuri ușoare.

Oricât ar fi respins această variantă, agenții albanezi bănuiau că o parte din raționamentul sârbilor era, din păcate, corect. Mai ales în ceea ce o privea pe iubita lui Besfort Y. Ca pentru a demonstra contrariul, agenții și-au reluat periplul pe la companiile aeriene, barurile și piscinele hotelurilor, până la locuința modestă în a cărei debara găsiseră câteva dintre scrisorile defunctei.

După care, buimăceala din capul lor, în loc să se mai limpezească, ajunsese la o asemenea dimensiune, încât începură să creadă la unison că nu fusese vorba doar de o femeie, ci de două, confundate din greșeală de detectivii locali.

Poate că ar fi și vrut să creadă asta, dar, spre disperarea lor, se

convingeau din ce în ce mai mult că, în spatele tinerei femei cu un fizic încântător, pe care deja o cunoșteau din scrisori, din mărturiile celorlalți și mai ales din fotografiile intime, nu se ascundea nimeni altcineva decât a doua natură a ei.

5

Apariția la rampă a pianistei Liza Blumberg, prietena Rovenei, pusese din nou pe tapet ideea unei crime.

Până atunci fusese ușor s-o infirmi, câtă vreme era legată de serviciile secrete sârbe. Nu era exclusă eliminarea fizică a lui Besfort Y., ca implicat în prăbușirea Iugoslaviei, și, împreună cu a lui și a iubitei, aflată întâmplător acolo în momentul fatal. Dar, oricum ar fi fost, părea ilogic ca acest lucru să se întâmple la atâta timp de la evenimente. Dacă eliminarea lui în timpul conflictului ar fi folosit la ceva, acum, când cortina căzuse peste finalul dramei, nu mai era de folos nimănui.

Reevaluarea ulterioară a evenimentelor din Iugoslavia nu necesita uciderea lui Besfort Y., ci discreditarea lui. Iar discreditarea nu avea nimic de câștigat prin uciderea lui. Dimpotrivă, moartea lui o putea face inutilă. Pentru că se știe că un personaj viu e mai ușor de discreditat decât unul mort. Iar Besfort Y. Nu făcea excepție, și nici iubita lui.

Ceea ce fusese nou și șocant în mărturia lui Lulu Blumb, așa cum o strigau prietenii pe pianistă, era legătura pe care o făcea între moartea Rovenei nu cu serviciile secrete sârbe, ci cu partenerul ei. După cum spunea ea, era la modă în ultima vreme ca accidentele să ascundă o crimă, și ea era convinsă că tocmai în felul acesta reușise Besfort Y. Să scape de iubită, chiar dacă își găsise și el sfârșitul

împreună cu ea.

Ajunși în acest punct, anchetatorii, fără excepție, o întrerupeau pe pianistă pentru a-i spune, cu o ușoară ironie, că nu e logic ca ucigașul să-și fi luat în calcul propria moarte atunci când plănuise uciderea amantei sale. Doar dacă nu cumva și-ar putea imagina cineva că Besfort Y., în momentul accidentului, din motive absolut de neînțeles, ar fi profitat de ocazie pentru a comite crima!

Stați puțin, nu vă grăbiți să faceți haz, se precipita Lulu Blumb. Nu sunt nebună să-mi imaginez așa ceva. După care continua să-și expună ipoteza.

Era convinsă că Besfort Y. Își ucisese iubita. Firește că nu putea ști în ce împrejurări, dar asta nu o împiedica nicio clipă să creadă că avea dreptate. Cu câteva luni în urmă, aflându-se în Albania, într-un motel de mâna a doua unde o dusese B.Y., Rovena tremurase pentru viața ei. Cât despre motiv, prefera să-și țină gura. Ei ar fi putut să-l afle mai repede decât ea, care era o simplă pianistă, iar afacerile tulburi din politică o lăsau rece. Besfort Y. Era un om dificil. Tot Rovena îi povestise, absolut întâmplător, despre telefoanele lui misterioase de după miezul nopții. Despre o problemă din Israel sau din cauza Israelului, nu-și amintea prea bine. Ea, după cum a mai spus, nu dorea să se bage în chestii de genul ăsta. Și dacă fusese împotriva bombardării Iugoslaviei, asta nu venea din vreo convingere politică, ci pur și simplu pentru că făcea parte din „Mișcarea Verzilor", așa că nu era de acord nici cu poluarea fonică și nici cu plantele modificate genetic sau cu alte chestii asemănătoare.

Între timp, dezvăluirea naturii relațiilor dintre Rovena și pianistă dăduse o lovitură mortală credibilității acesteia. Nu era greu de priceput, dar nici ea nu făcuse un secret din faptul că cele două avuseseră o aventură prelungită, ceea ce explica perfect gelozia ei față de Besfort Y.

Acesta a fost motivul pentru care, după primele explicații ale domnișoarei Blumberg, anchetatorii n-au mai dat mare atenție argumentelor ei, mai cu seamă spre sfârșit, atunci când pianista, vorbind despre o păpușă mare sfâșiată de câini, le atrăsese atenția să nu pună mare preț pe cuvintele ei, pentru că era groaznic de obosită. Normal că anchetatorii reveniseră la păpușă, numai că ea le mărturisise că citise despre asta la anunțurile mortuare și că este, într-adevăr, absolut extenuată; singurul lucru pe care putea să-l mai adauge era că în taxi nu se aflase Rovena St., ci o altă femeie, asta era convingerea ei.

Chiar dacă ultima frază fusese menționată în toate procesele-verbale, anchetatorii nu credeau o iotă din spusele femeii, și poate că nu i-ar fi dat crezare nici ei și nici variantei de crimă în general, dacă n-ar fi apărut o nouă mărturie, de data aceasta „din partea lui".

Mărturia, singura de altfel, îi aparținea unui vechi coleg de facultate. Discuția avusese loc la Tirana, la clubul Davidoff, la etajul al doilea, într-o zi de sfârșit de iarnă, cu câteva luni înainte de accident.

Conform martorului, Besfort era supărat. La întrebarea de ce, la început răspunsese ambiguu. Avea probleme. Mai târziu se întorsese singur la răspunsul rostit pe jumătate. Era încurcat rău... Cu o femeie tânără.

Cunoscându-l bine, martorul nu insistase să afle mai multe. Celălalt, contrar obiceiului, ținea să se destăinuie. Făcuse, se pare, o mare greșeală. Din cât pricepuse martorul, însăși relația cu tânăra aceea era o greșeală. Besfort pomenise cuvântul „frică". Frica de relație sau de ea, de acea femeie.

După un moment de liniște, afirmase din nou că undeva greșise. Fără să dea niciun detaliu, spusese apoi că va încerca să iasă singur din rahatul acela. Era sigur. Vorbele îi deveneau din ce în ce mai

neclare. Era sigur că atunci când va fi momentul… adică la momentul potrivit, avea să știe ce să facă.

Vorbele lui nu lăsau loc nici unei replici. Expresia feței? Ochii? Reci. O, nu. Nu avea nimic din privirea unui criminal. O privire rece. De oțel.

Atunci anchetatorii se întoarseră din nou la bănuielile Lizei Blum, ba chiar și la cuvintele ei despre păpușa găsită într-un tufiș sfâșiată de câini, dar pianista, zăpăcită cum era sau poate regretând că o luase gura pe dinainte, nu mai voise să coopereze cu ei.

Dar asta nu ținuse ancheta pe loc. Ba chiar, acum, de când pianista nu mai colabora, zelul lor se dublase inexplicabil. Rareori se întâmplase ca bănuielile într-o crimă să-i ducă la asemenea finețuri, încât să uite chiar de unde plecaseră.

Tot ceea ce știau, împreună cu materialul nou scos acum la iveală, îi făcuse să-și sporească eforturile mai mult decât le-o cerea datoria.

Se întoarseră așadar la primele mărturii, aparținând cuplului olandez și șoferului de pe camionul Euromobil. La început li se păruse că ele coincid (ușile deschise ale mașinii, trupurile aruncate din habitaclu), dar pe urmă, după o analiză mai atentă, văzuseră că nu e chiar așa. Conform olandezilor, trupurile victimelor, în timpul căderii, păreau îmbrățișate, ca și când ar fi vrut să se sprijine unul de altul. Șoferul camionului susținea cu tărie că trupurile, în zborul lor prin aer, erau despărțite.

Cele două variante puteau fi adevărate amândouă, dacă aveai în vedere locurile diferite în care se aflaseră martorii. Oricum, camionul trecuse la câteva secunde în urma limuzinei, ceea ce putea justifica de ce fiecare dintre martori văzuse altceva.

Și totuși, erau destule puncte slabe și în scenariul acesta, întâmplări ciudate sau fraze misterioase descoperite pe ici-colo sau rostite cu glas gâfâit la telefon, după cum mărturisise prietena ei din

Elveția, aruncau din nou o umbră de îndoială peste toată construcția.

S-ar părea că acum ești mai puțin stresat, scria ea într-un mesaj din ultimul an. Eu prefer totuși nervozitatea ta de până acum, cu care m-ai torturat atât de mult, acestei liniști macabre.

Într-un alt bilet, scris tot în zilele acelea, ea pomenea de convorbirea lui telefonică din noaptea precedentă: Ceea ce mi-ai spus aseară, deși părea ceva firesc, normal, a fost totuși, nu știu cum să spun, groaznic, cumplit, de o răceală înspăimântătoare.

Cam tot în aceeași perioadă, prietenei din Elveția i se destăinuise că este teribil de tristă. Din cauza „lui"? o iscodise cealaltă, iar Rovena răspunsese afirmativ, adăugând că nu-i poate spune mai multe la telefon. E foarte greu de explicat. Poate chiar imposibil. O să încerc, în orice caz, atunci când ne vom vedea.

Dar nu se mai întâlniseră, pentru că două luni mai târziu avusese loc accidentul.

La întrebarea anchetatorilor că poate ceva-ceva tot auzise, prietena din Elveția tăcuse o bună bucată de timp înainte de a răspunde. Desigur că înțelesese ceva, dar nu era sigură de nimic. Am probleme cu Besfort, îi repetase Rovena de câteva ori, dar nu-i spusese nimic precis, ca și când aceasta ar fi fost doar introducerea unei discuții banale. La întrebarea despre ce fel de probleme era vorba, cealaltă răspunsese că nu e ușor de explicat. Iar după un moment de liniște, continuase: B. Încearcă să mă convingă că noi doi nu ne iubim. Ce vorbă e asta? întrebase prietena. Dar Rovena tăcuse. Și ce dacă? o provocase cealaltă. Vrea să vă despărțiți? Nu, răspunsese Rovena. Nu pricep deloc; în cazul ăsta ce vrea? Altceva, fusese răspunsul de la capătul celălalt al firului. Nu te înțeleg, insistase prietena. De la o vreme chiar nu te mai înțeleg, repetase ea. Pe el, pe amicul tău, nu l-am înțeles niciodată, dar acum nu te mai

înțeleg nici pe tine. Mai vorbim când o să ne vedem, încheiase Rovena.

Printre însemnările zilnice sau frazele lăsate în suspensie pe ciorna vreunei scrisori, anchetatorii găseau referiri la convorbirile dintre cele două femei.

Speranță de revigorare? era notat pe o pagină nedatată. Mă faci să sper că într-o zi vei fi din nou ca înainte. Și-mi spui că, înainte de a renaște, sentimentele trebuie să moară mai întâi. Dar, în loc să-mi dea o speranță, toate astea mă afundă și mai mult în disperare.

În carnețelul cu numere de telefon, cu trei luni înainte de accident, alături de adresa hotelului, scrisese: „Prima noastră întâlnire… după despărțire. Se pare că el mă face părtaș la nebunia lui".

Anchetatorii nu mai înțelegeau nimic.

Cu o săptămână înainte de accident, în calendarul de buzunar fusese scris un mesaj asemănător: Vineri, hotel Miramax, a treia noastră întâlnire *post mortem.*

Din dorința de a avea în mână ceva palpabil și sigur, anchetatorii se întorceau mereu și mereu la ultima noapte din barul hotelului Miramax, moment reconstituit fragment cu fragment din mărturiile chelnerilor. Discuția celor doi, ochi în ochi, în colțul cel mai întunecos. Ea, cu părul despletit. După ce plecaseră la miezul nopții, el coborâse din nou după o oră. Pe chipul lui se putea citi liniștea aceea senină a bărbaților, care, după ce au făcut dragoste, coboară din nou la bar pentru a-i da timp partenerei să adoarmă.

Apoi, ca dintr-o altă poveste, paharul cu whisky irlandez, micul dejun, comanda de taxi și fraza neobișnuit de enigmatică a șoferului: *Sie versuchten gerade sich zu küssen.*

6

Peste tot în lume, zarva iscată la suprafață de un eveniment este în contradicție totală cu liniștea din profunzimea lui, dar în Peninsula Balcanică acest fenomen este mai evident ca oriunde.

Vântul vuia peste piscurile peninsulei, încovoindu-i brazii și plopii uriași, făcând-o să pară rodul imaginației unui alienat mintal.

În timpul acesta, cele ce se petreceau în străfunduri, în lumea zvonurilor și a anchetelor secrete, puteau fi considerate, de asemenea, o umbră de nebunie, chiar mai apăsătoare decât cea de la suprafață.

Astfel putea părea, pentru un martor din afară, zelul celor două servicii secrete, care continuau să se învârtă haotic în jurul a ceva ce aducea cu o poveste horror.

Cei care au dat primele semne de extenuare au fost agenții sârbi. Omologii lor albanezi, care, deși nu ar fi vrut să recunoască, realizau că se aruncaseră orbește în aventura asta, doar ca să nu fie mai prejos decât ceilalți, abia așteptau să se retragă și ei.

În timpul acesta, chiar când nu se mai aștepta nimeni, o mână misterioasă reușise să pătrundă din nou în lumea tainică a arhivelor. O mână cu degete lungi, subțiri și sprintene, de o nervozitate trădată de numeroasele înțepături de ac făcute de asistentele plictisite, căutându-i vena, mână care reușise să răsfoiască nu numai dosarele celor două părți, ci și sute de alte mărturii cunoscute și necunoscute. În final, fusese alcătuit un mozaic de o varietate uimitoare din informații adunate lună de lună și an de an. Ceea ce nu reușiseră să facă serviciile secrete ale celor două state reușise un singur om, fără mijloace, fără bani sau posibilitatea de a exercita

presiuni, ba chiar și fără argumentul obținerii vreunei recompense, mânat doar de o pornire personală pe care n-o mărturisise nimănui. Ei bine, omul acesta reușise să se apropie de rezolvarea enigmei de la kilometrul 17.

Așa cum, la prima vedere, galaxia i se înfățișează insului obișnuit drept un imens spațiu înghețat, în vreme ce pentru un cercetător ea reprezintă o aglomerare de evenimente cosmice de dimensiuni colosale, tot astfel, în dosarul detectivului acela de ocazie, care nu și-a dezvăluit nici măcar numele, se aflau, chipurile alandala, dar de fapt într-o ordine secretă, cioburile care alcătuiau acest mozaic. Erau acolo, firește, toate informațiile mai vechi, completate în cea mai mare parte cu multe alte amănunte. Numele hotelurilor, ba chiar și numărul camerelor în care cei doi dormiseră, declarațiile femeilor de serviciu și ale barmanilor. Erau, de asemenea, fel de fel de facturi și chitanțe, de telefon, de la sala de gimnastică și de la școala de șoferi, consultații medicale și rețete de medicamente. Ca și când acestea n-ar fi fost de ajuns, în dosar mai apăreau pe ici, pe colo, două vise avute de Besfort Y. Și povestite, se pare, de el însuși Rovenei, unul ușor de descifrat, celălalt aproape imposibil. Și iar, și iar fragmente de scrisoare, de jurnal, de convorbiri telefonice evocate mai târziu, însoțite mai întotdeauna de ipoteze și explicații, care, deși păreau contradictorii, aveau mereu un punct de convergență, ca să se contrazică din nou după aceea și să se apropie iar, într-un mod uluitor.

Într-o logică exactă, ce-ți amintea de buletinele meteo din emisiunile de seară, erau inventariate, din însemnările tinerei femei, momentele fericite petrecute într-un hotel sau altul, comparate de la caz la caz, fiecare cu doza ei de fericire și nefericire. Iar toate acestea erau completate cu mărturiile femeilor de serviciu, care-și aminteau până și de parfumul folosit de tânără, ori de obiectele de lenjerie

intimă aruncate la întâmplare la picioarele patului sau de petele de pe cearșaf, care arătau că cei doi nu se protejau niciodată. Poate la fel de precis erau descrise certurile lor, provocate mai mereu de convorbirile lui telefonice tensionate, lamentările ei, disperarea. Între cele două stări mai era una, a treia, mai greu de analizat, o zonă gri, cețoasă.

Chiar cuvântul acesta, „zonă", fusese folosit de ea într-una dintre scrisorile trimise prietenei sale din Elveția.

Acum ne întâlnim într-o altă zonă. Nu exagerez cu nimic când îți spun că e vorba despre o altă planetă, cu alte legi. E ceva înghețat, ceva înfricoșător și totuși trebuie să consimt că, în afară de asta, există și un aspect care mă atrage, necunoscutul... Știu că te miră cuvintele acestea, dar sper să-ți pot explica atunci când ne vom întâlni.

După cum știți, nu ne-am mai întâlnit, erau cuvintele prietenei din Elveția.

O altă scrisoare, scrisă cu două săptămâni înainte de accident, fusese și mai enigmatică.

Sunt din nou bulversată. El continuă să aibă asupra mea o influență irațională. Lucrurile care la început mi se par a fi absurde, în final le accept cel mai ușor. Aseară mi-a spus că toată nebunia vine din interiorul nostru. Acum, că am renunțat la sentimente, am putea spune că suntem salvați. Cu trupul te înțelegi mai ușor. O să crezi, desigur, că ai de-a face cu un om nebun. La început, și mie mi s-a părut că am luat-o razna. Apoi, m-am convins că nu-i așa. Oricum, sper să ne vedem cât de curând și sunt convinsă că o să-mi dai dreptate.

Detectivul misterios își lăsa imaginația să zburde cu orele peste toate aceste zbateri în necunoscut. Sufletul care aduce nebunie. Întâlnirea dinaintea accidentului, considerată *post mortem.* Cuvinte

enigmatice. Avea momente în care i se părea că fiecare dintre acestea putea fi cheia problemei, și altele în care credea că, din contră, aveau să pecetluiască definitiv misterul.

Întâlnirea dinaintea morții era apreciată drept întâlnirea *post.* Și, ca și când această bruscă răsturnare de situație n-ar fi fost suficientă, scrisoarea sau, mai exact, ultimul bilețel al lui Besfort Y., descoperit în geanta tinerei femei în ziua accidentului, mesajul derutant care începea cu: „Legat de condiții, e OK ca data trecută?” și care mobilizase serviciile secrete să-i acorde bărbatului toată atenția, ei bine, acest mesaj provenea chiar de la ultima întâlnire a celor doi la hotelul Miramax.

O altă convorbire telefonică cu prietena din Elveția – despre care aceasta din urmă nici nu avusese de gând să pomenească, schimbându-și decizia abia după ce citise „bilețelul acela atât de cinic”, cum era apreciat în mai toate rapoartele, o convorbire telefonică la fel de ciudată, poate fi explicată numai prin prisma acestui ultim mesaj.

Îmi spui să nu fiu supărată? Crezi că astea sunt niște banalități în comparație cu fericirea pe care mi-o dăruiește? Dar dacă ți-aș spune că el mă tratează ca pe o prostituată?

Îndrăznește să te trateze ca pe o prostituată? Ești conștientă de tot ceea ce spui? Mă lași fără cuvinte.

Sunt pe deplin conștientă. Și-ți repet: chiar dacă nu-mi spune curvă, ci *call girl,* de tratat mă tratează tot ca pe o curvă.

Și tu accepți una ca asta?

Da…

Acum chiar că mă lași perplexă. Și, ca să fiu sinceră, nu el, ci tu mă uluiești cel mai mult.

Așa e. Și totuși, n-o să poți afla chiar tot adevărul. Probabil că e vina mea, că ți-am povestit la telefon. Când ne-om întâlni o să-ți

spun mai multe.

Ascultă, Rovena. Nu e nevoie de cine știe ce explicații ca să înțeleg că, dacă el te tratează ca pe o curvă, o face cu un scop. Vrea să te umilească cu orice preț.

Sigur că asta vrea. Și totuși…

Fără „și totuși". Umilirea e umilire.

Am vrut să-ți spun că lucrurile sunt mai complicate decât par. Îți amintești când comentam filmul *Dama cu camelii,* unde personajul masculin, deși o iubea pe fată, într-un moment de furie, ca s-o umilească, i-a lăsat sub pernă un pumn de bancnote?

Până aici ați ajuns?

Nu… Stai… în dragoste nu e un lucru nou.

Rovena, nu-mi îndruga povești. Certurile în iubire sunt ceva banal, asta o știe oricine, numai că ele sunt izbucniri de moment. Dar, din câte am înțeles eu, el face toate astea calm, cu sânge rece.

E adevărat. Așa face… Dar de ce?

De ce? Ei bine, tocmai asta nu pricep eu. Are, probabil, un dinte contra ta. Un impuls de răzbunare. Un… nu știu ce să mai spun.

Nu. Nu e omul ăla. Din contră, eu am momente când îmi țin cu greu nervii în frâu. El nu e așa.

Vrea să te umilească, asta e. Să te doboare, să te ucidă moral… ca să nu spun și fizic… Nu înțelegi?

Dar de ce? De ce ar face asta?

El știe de ce. Mi-ai spus că ți-e frică de el. Poate că și lui îi e de tine.

Frică, de ce?

Habar n-am. Vă e frică unul de altul. Nu frică, chiar groază… Lasă. Rovena, sufletelul meu, gândește-te bine la toate astea. Nu vreau să te sperii, dar ai grijă. Am o presimțire neagră.

7

Nu a fost ușor să se afle care parte a materialelor din anchetă le-a fost utilă serviciilor secrete pentru a schița portretul lui Besfort Y. Uneori se crea impresia că ar fi fost vorba despre numele hotelurilor, mai ales când acestea sau orașele în care se găseau aminteau de „teroriștii albanezi”, cum le spuneau iugoslavii insurgenților albanezi care trecuseră din întâmplare prin aceleași locuri. Dar nu numai atât: chiar și analizele mai amănunțite, „psihologice”, cum li se mai spune, făcute asupra convorbirilor Rovenei St. Cu prietenele ei, fuseseră exploatate la maximum. Astfel, visul despre convocarea la Haga sau cuvintele „ai grijă, am o presimțire neagră”, aveau legătură cu ele.

Între timp, ultimul mesaj al lui Besfort Y., acela căruia i se spunea de acum „cinicul”, tradus în majoritatea limbilor folosite în Consiliul Europei, însoțit uneori și de câte o frază interogativă de genul „Oare cât de exactă e traducerea? Cuvintele «condiții» și «OK» au oare aceeași valoare lingvistică și în original, în limba albaneză?”, mesajul acela, așadar, era citat în toate rapoartele agenților sârbi, care încercau să argumenteze că analistul Besfort Y. Era, pe lângă celelalte, și un schizofrenic periculos. Pe lista celor douăzeci și nouă de personaje care, conform agenților sârbi, prin intervențiile și rapoartele despre masacrele din Kosovo ajunseseră să uluiască guvernele occidentale, numele lui Besfort Y. Părea cel al unui pion neînsemnat, alături de Clinton, Clark, Allbright sau ceilalți. Totuși, când venea vorba despre implicarea personală, din convingere și cu urmări grave asupra nefericitei Iugoslavii, Besfort Y. Era singurul dintre ei pus pe aceeași treaptă cu președintele

american. Ultimul scandal provocat de acesta din urmă în cazul Monica Lewinski părea o povestioară naivă în comparație cu ardoarea justițiară a analistului albanez, căruia umilirea unui stat îi dădea, precum se pare, același sentiment de triumf precum cucerirea unei femei. Cuvintele „după ce ai rezolvat conflictul cu Serbia, te-ai întors împotriva mea” nu lăsau, conform rapoartelor, nicio îndoială asupra pornirilor maniacale ale analistului.

Zelul serviciilor secrete acum, după finalul dramei, era explicat de către detectivul nostru misterios mai exact decât toate analizele de până atunci. Este adevărat, cortina se lăsase și Tribunalul de la Haga îl judeca acum pe fostul președinte sârb, dar în Europa valul de remușcări abia începuse să se propage. Se cerea reconsiderarea situației, ba chiar strigătul „la Haga, la Haga!” se auzea din ce în ce mai des, referindu-se de data asta nu la cei învinși, ci la învingători. După cum scria un istoric: nu cu armele, ca până acum, ci cu regrete și cu ruine speră Serbia să recâștige Kosovoul pierdut.

În contrapondere la părțile nebuloase ale anchetei, această zonă a cercetărilor avea o exactitate exemplară. Nume, date, titluri din presă, anunțuri, declarații, dezmințiri, din nou nume așezate la rând, poziții contradictorii ș.a. Se îngrămădeau unele după altele. Alain Dusselier, William Walker, Tony Blair, Günter Grass, Noam Chomsky, André Glucksmann, Harold Pinter, Bernard-Henry Lévy, Paul Garde, Peter Handke, Pascal Bruckner, Maica Tereza, Ibrahim Dominik Rugova, Seamus Heaney, Papa Ioan Paul II, Patrick Besson, Gabriel Keller, Ismail Kadare, Claude Durand, Bernard Kouchner, Régis Debray, Jacques Chirac *Pontifex* (Apărătorul Podurilor din Belgrad), Bogdan Bogdanovic *Ponticrash* (arhitectul, inițiatorul distrugerii acelorași poduri), Dalai Lama, Cardinalul Ratzinger etc.

Conform detectivului misterios, atât recunoștința sârbilor față de cei ce le ținuseră partea, cât și ura față de tabăra cealaltă, sentimente

și resentimente care la balcanici țin de secole întregi, începuseră să pălească de data aceasta. Noua geopolitică în peninsulă – Pactul de stabilitate, țintuirea statelor mai încăpățânate, prieteni și dușmani până mai ieri, la porțile Europei, pentru a intra împreună în familia mult visată – făcuse posibil ceea ce păruse la un moment dat imposibil. Jurămintele de răzbunare, răbufnirile nervoase și oftatul erau invocate acum mai mult ca niște curiozități, decât cu ură.

Mult mai lent dispăreau din memoria colectivă câteva dintre zvonurile vremii, cum ar fi acela că Maica Tereza fusese instigatoarea principală a bombardării Iugoslaviei, ba chiar era pomenit telefonul pe care ea i-l dăduse președintelui american – „Fiule, fă ceva pentru albanezii mei, pedepsește Serbia" în vreme ce un cântec vulgar despre președintele justițiar era cântat la fel de frecvent ca și în anul evenimentelor:

Lovește Serbia, Bill.
Așa cum te sfătuiește X…
E mai ușor să lovești Serbia
Decât pe Monica Lewinsky.

Detectivul însuși, care părea că stă departe de orice subiectivism și implicare, dădea brusc impresia că ar vrea să se smulgă din hățișul acesta epic, pentru a se lăsa furat de un altul.

8

Acum, ancheta amintea de situația unui avion care, după ce zburase pe un cer senin, intra din nou într-o zonă cu turbulențe. Gânduri vagi, ce provocau suspiciuni, fraze cu două înțelesuri,

dialoguri imposibil de analizat extrase din rememorarea unor convorbiri telefonice apăreau și dispăreau într-un haos total. Tu îmi pomenești în ultima scrisoare de o înfrângere. Chiar ai dorit, măcar pentru câteva clipe, așa ceva? Dar știi că eu, înfrânt, pot fi mai periculos? Ea: M-au obosit, crede-mă, toate aceste neînțelegeri ale noastre. El: Nu ai de ce să te frământi pentru asta. Este o stare pe care ți-o dă trupul, nu sufletul. El mi-a spus ieri: Trebuie să te supui acestui pact. Dar ce e cu pactul acesta? E pentru prima oară când îmi vorbești despre el. Așa? Dacă tu mă consideri într-adevăr prietena ta, trebuie să fii mai explicită. Ai dreptate, dar crezi că mi-e ușor să fiu așa? În povestea asta, totul e din ce în ce mai confuz. Ai auzit de Empedocle? Hm, parcă îmi amintesc de numele ăsta, dar nu sunt sigură. Nici eu nu știam. Este un filosof din Antichitate, care, curios să vadă ceea ce niciun ochi omenesc nu văzuse vreodată, s-a aruncat în craterul vulcanului Etna. O, chiar așa? Și ce legătură are asta cu tine? Nu cu mine, cu tine. Și totuși nu înțeleg. Deci, într-o zi, când îmi spunea că noi experimentăm ceva nou și necunoscut, mi-a pomenit de acest faimos Empedocle. Rovena, nu înțeleg ce vrei să spui. Nu cumva aveți de gând să vă aruncați în vreo prăpastie, numai pentru că un nebun a făcut-o acum cinci mii de ani? Stai, nu te pripi. Nu sunt atât de naivă încât să-mi propună așa ceva. A fost pur și simplu o comparație. O metaforă, cum am învățat la școală. Și totuși, chiar și așa mi se face frică. Sigur că e terifiant. Tu vorbești și mie mi se ridică părul pe ceafa. Cum s-a aruncat tipul ăla în lavă din simplă curiozitate… Superbă curiozitate, ce să zic. Cum, așa ți-ai imaginat tu craterul, aprins? Poftim? Da, te întrebam dacă așa îți imaginezi tu craterul, cu lavă sau fără. Și ce importanță are asta? Când spui vulcan, mintea îți zboară la lavă. Eu mi l-am imaginat stins, negru, adânc. Și mi s-a părut că e de două ori mai înspăimântător așa. Stai, el mi-a spus că așa se imaginează trecerea

printr-o gaură neagră, ieșirea dincolo… Ascultă, Rova, ascultă, sufletel, și nu mi-o lua în nume de rău. Ai face bine să vii câteva zile aici să te odihnești. Aerul din Alpi o să-ți facă bine. O să ne distrăm împreună, ca atunci. O să ne amintim de anii studenției. Îți mai amintești versurile tipului ăla din grupa paralelă?

Rova este un fel de penicilină,
Prescurtarea de la Rovamicină,
În schimb Rovena este o fată șic,
Chestia asta o știe orice amic.

Pornind de la cuvintele „mi-e frică” ale tinerei femei, cel mai des întâlnite până acum, detectivul misterios și-a început analiza cu declarațiile din ancheta șoferului.

Nu știu de ce mi s-a făcut frică. Nu știu, chiar n-am idee, a spus ea. Mă prefac că nu-mi e frică de el. El, de asemenea, se preface că nu-mi mai produce frică. Da, numai că din toate astea nicio variantă nu este adevărată.

Pentru ce te-ai speriat așa de tare de ceea ce ai văzut în oglindă?

Întrebarea, deși împrumutată din procesele-verbale din dosar, nu pierduse nimic din tonul sumbru inițial.

Ți-ai amintit ceva? Chiar și vag, chiar și într-o doară? Un dezacord, un nu, ceva ce nu trebuia făcut?

Nu știu ce să spun. Nu sunt sigur.

Ți-a fost frică?

Da.

Frică ne-a fost tuturor. Cu motiv sau fără. Frică de celălalt, de noi înșine, de naiba mai știe cine.

O umbră de frică se strecurase și prin oglinda retrovizoare a taxiului.

Detectivul anonim ajunsese în final nu numai s-o întâlnească pe Lulu Blum, ci și s-o convingă să-și continue colaborarea. Era greu s-o faci să renunțe la teoria ei cu crima. Dar nu era ușor nici s-o accepți.

Femeia își ținea cu greu în frâu iritarea. Sunteți orbi sau vă prefaceți? se răstea când și când la detectiv. După ea, portretul psihologic al bărbatului avea toate datele unui criminal. Visul lui sau, mai exact, coșmarul cu Tribunalul de la Haga asta arăta.

Celălalt simțea nevoia s-o întrerupă, pentru a-i spune că Haga le producea multora coșmaruri anul acela. Sârbi, croați, albanezi, muntenegreni, aproape toată Peninsula Balcanică tremura de groaza ei. Dar până la urmă a reușit să se stăpânească.

Ea continua, însă nu numai cu visul acela ciudat, ci și cu altul, un vis din categoria celor ce le păreau tuturor imposibil de descifrat, misterios etc., dar care pentru ea nu era mare scofală. După cum știți, cu siguranță, domnule, în el este vorba despre o construcție mortuară, ceva între un mausoleu și un motel, în care omul vine să caute pe cineva. Cineva care, după cum se vede mai apoi, este o femeie tânără. Care este închisă acolo, chiar imobilizată, într-un cuvânt, e moartă.

După cum reieșea din anchetă, Besfort Y. Avusese acel vis cu o săptămână înainte de accident. Conform unei logici simple, el ar fi trebuit să aibă visul acela mai târziu, după moartea Rovenei. Dar, după cum știa domnul anchetator (și chiar mai bine decât ea), un asemenea transfer este mai mult decât obișnuit în vis. Mai clar decât orice altceva, visul dovedea că, în conștiința lui Besfort Y., decizia legată de uciderea Rovenei fusese deja luată.

Bărbatul o privea pe pianistă cu egală curiozitate și când o credea, și când nu credea o iotă din vorbele ei. Femeia avea o calitate deosebită, datorată probabil muzicii, aceea de a crea o atmosferă

credibilă din întâmplări imaginare. Așa, de exemplu, ori de câte ori venea vorba despre ultimul vis, nu uita să amintească lumina specială de la miezul nopții, greu de imaginat, care învăluia întregul tablou.

Iar întâmplarea cealaltă, din 17 octombrie, când era abordată, crea în mintea detectivului un blocaj total, din care nu mai reușea să se smulgă.

De zeci, de sute de ori își imaginase umbletul lui Besfort Y. Prin ploaie, având strâns la piept un trup de femeie, despre care nu se știa dacă era real sau nu.

Prins ca într-o capcană de această scenă, ajungea cu greu să se desprindă de ea, ca să-și pună întrebarea: Dar după asta, ce crezi că s-a întâmplat după asta?

Dar Lulu Blumb, la adăpostul ipotezei ei halucinante, părea că n-ar fi vrut să răspundă. El continua să-și pună propriile întrebări și gândea: Uite, ea se ambalează chiar fără să le audă, cine știe ce reacție ar avea dacă i le-aș pune cu voce tare. Deci, ce s-a întâmplat mai departe? doamnă Blumb, continua în sinea lui. Noi știm că ea îl însoțea la aeroport și că avea să se întoarcă în oraș. Deci, tot ceea ce urma să se întâmple trebuia să se întâmple în taxi, între hotel și aeroport. Și, într-adevăr, ceva s-a întâmplat, dar nu așa cum plănuise el. Este mai mult sau mai puțin asemănător cu situația în care, în vreme ce două state se războiesc între ele, întreaga umanitate trece printr-un cataclism… Poate credeți că o crimă săvârșită este același lucru cu una doar plănuită? Și eu am momente când am această impresie. Dar, și în această situație, încercăm să descifrăm scenariul criminalului, indiferent dacă nu el, ci un element din afară îl pune în aplicare. După plecarea de la hotel cu taxiul, posibilitățile de a-l materializa sunt limitate. Doar dacă n-ar fi oprit undeva, într-un loc izolat, la marginea drumului… Șofer, oprește, te rog, aici… Avem o

treabă la bisericuța aia de colo…

Lulu Blumb oftase, dându-i celuilalt a înțelege că cei doi gândeau într-un mod diametral opus, ceea ce-i făcea să aibă frecvente neînțelegeri.

Ați putea să-mi spuneți motivul crimei, totuși, spusese cu voce tare detectivul, sigur că ea avea să-i întoarcă spatele.

Dar pianista nu numai că nu s-a simțit ofensată, ci brusc i s-a părut chiar mai cooperantă. Pe un ton complice, femeia începu să-i spună că dorea de mult să răspundă la această întrebare, dar că nu voise nimeni s-o asculte. Le amintise de telefoanele de la miezul nopții, de serviciul secret israelian Shin Beth, de coșmarul cu Tribunalul de la Haga, dar anchetatorii se prefăceau că nu înțeleg. Le era teamă, era evident, căci Besfort Y. Putea fi periculos pentru oricine s-ar fi apropiat prea mult de el. Cu atât mai mult pentru o fată care se culca cu el. Îi povestise, după cum s-ar părea, despre unele lucruri pe care ea n-ar fi trebuit să le știe, iar mai târziu îi păruse rău. Și e clar ce se întâmplă atunci când un tip periculos are regrete. Se știe de o mie de ani: martorul dispare. Iar Rovena St. Știa lucruri îngrozitoare. Unul singur să vă spun și vi s-ar face părul măciucă. Ați crede, de exemplu, că ea știa cu două zile înainte momentul declanșării bombardamentelor din Iugoslavia? Acum înțelegeți de ce nu vreau să vorbesc despre lucrurile astea?

La fel ca frazele pianistei, ancheta se prelungea, se umfla și se lăbărța. Erau evidente, când și când, tentativele detectivului de a ieși din ceață, și tot la fel de evidentă era dorința lui de a se afunda din nou în ea.

Întrebarea legată de cine ar fi putut să fie personajele principale al tragediei, Besfort Y. Și Rovena St., se punea în cele din urmă clar, undeva la mijlocul dosarului. Doi oameni obișnuiți, care jucau

teatru prefăcându-se că sunt amanți, conform tuturor modelelor cunoscute, dar nefiind de fapt decât o pereche vulgară, clientul și prostituata sa sau, dimpotrivă, doi amanți de lux, care, asemenea capetelor încoronate de odinioară ce umblau *incognito* prin oraș, îmbrăcate în zdrențe, încercau să-și ascundă iubirea sub măști de împrumut?

La o privire mai atentă, detectivul avu bănuiala că Besfort Y. Și iubita lui nu erau decât doi oameni ieșiți din rânduiala firească a lucrurilor.

Tocmai în secțiunea aceasta a dosarului, ca omul care, pășind pe cărări necunoscute, are tendința să lase în urmă câteva semne de orientare, un pumn de pietricele sau de cenușă, detectivul misterios încerca pentru prima oară să atragă atenția asupra lui însuși. După cuvintele „Dar eu, cine sunt eu, de încerc să pătrund acolo unde nu se pătrunde?", veneau celelalte: „Căutați-mă și mă veți găsi".

Conștient, se pare, că după prima cercetare va urma o alta, și apoi încă una, pentru că e nesfârșită și repetabilă ispita de a scormoni un asemenea caz, anchetatorul de la poliție i se adresa viitorului său omolog. Cuvintele lui, cu cât le citeai mai atent, cu atât îți evocau mai tare urletele celui care, după ce a intrat cu picioarele într-o capcană sau într-o groapă adâncă, se roagă de ceilalți să-l scoată de acolo.

9

În încheierea primei părți a anchetei, detectivul misterios s-a întors din nou la ceea ce numise „nucleul nebunesc" al întregii povești.

Nu doar exprimarea, frazele din discuții sau din mesaje care

sunau ciudat, cu alte cuvinte, nu doar materialul lingvistic suferise o deformare în urma unei lovituri neașteptate, a unui șoc brusc, ci însuși nucleul, logica sa interioară părea profund afectată. Chiar și după ce recitise textul, după „traducerea” lui în limbajul cotidian, urmele maladiei misterioase de care fusese contaminat erau încă prezente, ceea ce demonstra că rănile erau profunde.

La fel ca muncitorul care sapă șanțuri ca să găsească cablurile rupte, detectivul încercase ani la rând să se apropie de esența lucrurilor.

Din însemnările lui se vedea clar efortul de a dezlega misterul celor doi dispăruți, dar în egală măsură și suferința pe care și-o provocase singur. Trecând în revistă întâmplările acelea ciudate, avea când un sentiment de eliberare, de biruință asupra banalului, când simțea că este victima unui blocaj total.

Oare ce îi făcuse pe cei doi amanți să accepte o asemenea nebunie?

Când, în dragoste, se vorbește despre moarte, se subînțelege răceală. Dar aceasta nu este percepută la fel de ambii parteneri. Întotdeauna unul din ei suferă mai mult la început.

În cazul acesta totul era diferit. Iată de ce și întrebarea se punea aici altfel: erau amândoi în starea *post mortem,* sau numai unul?

Firește că trebuie să fi fost numai unul. Altfel spus, unul reușise să-l lovească de moarte pe celălalt. Ceea ce nu se știa, însă, era cine pe cine lovise de fapt?

De zeci, de sute de ori detectivul misterios se reîntorsese la întrebarea: Ce îi făcuse pe cei doi să considere normal un lucru care nu avea nimic în comun cu lumea aceasta? Ce știau, ce viziuni străine celorlalți aveau? Ce legi secrete descoperiseră, ce tărâm enigmatic, ce legi răsturnate ale timpului? Era aproape de tot de zidul despărțitor, încă un pas și s-ar fi aflat dincolo, într-o nouă zonă

a logicii, dar pasul acesta era cel mai greu de făcut.

Zile întregi își frământase mintea întrebându-se ce fel de lanț era acela care îi ținea logica închisă în spatele unui țarc, așa cum ții legată o fiară sălbatică. Bănuiala că cei doi amanți reușiseră, chiar pentru o scurtă bucată de timp, să dezlege fiara, începuse să i se nască în minte. Încercaseră să iasă din țarc și tocmai acolo eșuaseră.

De zile întregi i se părea că ceea ce se întâmplase avea legătură cu întrebarea dintotdeauna dacă dragostea există cu adevărat sau este doar o maladie cerească, un fenomen nou, care nu are decât cinci sau șase mii de ani de când a apărut pe pământ, și că nu e clar dacă globul pământesc o va păstra sau se va lepăda de ea, așa cum te lepezi de un corp străin.

Omenirea era speriată de subțierea stratului de ozon, de extinderea deșertificării, de terorism, dar de fragilitatea iubirii nu se alarmase nimeni. Apăruseră câteva secte care urmăreau să verifice dacă iubirea există sau nu, dar se pare că cei doi, Besfort Y. Și Rovena St., nu făceau parte din ele.

Într-o noapte de vară cu cerul plin de stele avusese impresia că se apropiase mai mult ca niciodată de zona interzisă, dar chiar acolo, în pragul ei, se prăbușise la pământ ca lovit de epilepsie.

Vara aceea o petrecuse tot așa, într-o stare de semiconștiență, ca bolnavul incurabil care nu mai are nimic de pierdut.

Hotărât să evite asemenea primejdii, căzuse într-o nouă pasiune: pe baza anchetei lui amănunțite, încerca reconstituirea, zi după zi și anotimp după anotimp, cronicii lumești a celor ce se petrecuseră între Rovena St. Și Besfort Y., în ultimele lor patruzeci de săptămâni. Știa că, așa cum spusese și Platon, cronica aceea nu putea fi decât o imagine palidă a modelului original, dar speranța că, pornind de la o aparență, chiar și așa, vag de tot, ar fi putut să se apropie de model nu-i dădea pace.

Era o iluzie dorința lui de a aborda ultimele patruzeci de săptămâni. Părea ceva imposibil. Un vârtej care spumega, iluzoriu și înșelător.

Uneori avea impresia că ar fi putut stăpâni mai bine materialul dacă l-ar fi împărțit pe zile și luni, alteori pe acte și cânturi, ca în vechile epopei.

Auzise că era nevoie de patru zile pentru a recita *Iliada.* Pentru povestea lui ar fi fost poate necesare tot atâtea. Și, ca orice poveste, trebuia să treacă prin trei faze: construirea în imaginație, înveșmântarea în cuvinte și transmiterea către ceilalți.

Un presentiment ciudat îi spunea că nu este pregătit decât pentru prima.

Și așa, într-o noapte de sfârșit de august, începu într-adevăr să depene în gând povestea celor doi. Dar scenele imaginare, în afară de faptul că-l chinuiau enorm, îi transmiteau un fior și o undă de compasiune care-l epuizau mai mult decât orice pe lume.

PARTEA A DOUA

1

A patruzecea săptămână. Hotel. Dimineață

Cum i se întâmpla mereu când dormea la hotel, avu și acum impresia că lumina care intra pe ferestre îi gonea somnul. Privi câteva clipe perdelele, ca și când ar fi încercat să ghicească în ce hotel se afla. Dar nu reuși să se dezmeticească, de fapt nu-și amintea nici măcar în ce oraș era. Și totuși ar fi putut să reproducă în cele mai mici detalii visul cu care se trezise.

Întoarse capul. Părul Rovenei, împrăștiat pe pernă, făcea ca nu numai chipul ei, ci și umerii dezveliți să pară fragili și lipsiți de apărare.

Lui Besfort Y. I se păruse întotdeauna că gâtul și brațele delicate ale femeilor, cu moliciunea lor înduioșătoare, fac parte din arsenalul de război pe care armatele îl folosesc pentru a-l induce în eroare pe inamic.

Așa îi păruse și Rovena, în urmă cu nouă ani, când ieșise pentru prima oară din baie și se întinsese lângă el: fragilă, de parcă ai fi putut s-o frângi în brațe, ușor de supus. Mai jos era pieptul, micuț și el, ca de adolescentă, o altă parte din arsenalul ei, firește. Iar și mai jos, pântecul, un alt spațiu de manevră. Sub el, întunecată, amenințătoare, mai mult bănuită sub semnul triunghiului sacru, se afla ultima capcană. Cea căreia îi căzuse și el victimă.

Atent să n-o trezească, ridică pledul și, cum făcea de fiecare dată, îi privi pântecul și locul în care fusese supus. Era, fără îndoială, unicul moment din viață când înfrângerea aducea fericire.

O acoperi din nou, la fel de delicat, și-și privi ceasul. La ora aceasta se trezea de obicei și ea. Poate că ar fi avut timp să-i povestească visul pe care-l avusese, înainte ca el să se dilueze și să-i dispară din memorie.

Toate astea se repetaseră de sute de ori. Așa își spunea în sinea sa, fără să știe exact ce se înțelege în realitate prin „toate astea”.

În vis se făcea că ia prânzul împreună cu Stalin. Și totul i se păruse atât de natural, încât nici schimbarea acestuia la față, înlocuit din când în când de un fost coleg de liceu, un anume Thanas Redja, nu-l impresionase cine știe ce. Mâna dreaptă mi-e amorțită, azi e ziua a patra, îi spusese Stalin, punându-i dinainte câteva hârtii. Semnează tu tratatele astea două.

În vreme ce-l semna pe primul, intenționase să întrebe despre ce era vorba, dar celălalt i-o luase înainte: Aruncă-ți o privire peste ele, deși sunt secrete. Nu ținea morțiș, totuși, mai mult ca să-i facă pe plac decât din curiozitate, își aruncase privirea peste al doilea tratat. Era extrem de complicat, cu câteva articole care parcă se excludeau unul pe altul și, în momentul acela, și-a amintit din nou de Thanas Redja, care, după ce luase de două ori patru la istorie, chiar la ora la care se predase despre tratatul de neagresiune germano-sovietic, înainte de izbucnirea războiului, abandonase școala.

Vis nebunesc, își spuse el. Avea impresia că nu se terminase așa, dar nu-și mai amintea continuarea. De la perdele, privirea i se opri din nou pe obrazul Rovenei. I se păru că surprinde tremurul ușor, ca de rândunică, al pleoapelor ei închise, care anunța trezirea. Pentru că, de regulă, se trezea înaintea ei, îi observase adesea chipul adormit, convins că o femeie îndrăgostită deschide ochii altfel decât celelalte femei.

Dar Rovena nu se trezi, iar el, după ce coborî din pat, ieși din dormitor și se apropie de fereastra livingului. Dădu perdeaua la o

parte și privi nemișcat strada, unde pomii își lepădau pe asfalt frunzele uscate.

Cine știe de ce, prin cap începură să i se înșiruie numele hotelurilor în care dormiseră împreună. Plazza, Intercontinental, Pallace, Don Pepe, Sacher, Marriott. Luminile lor sclipeau slab în amintirea lui, albastre, oranj, roșii, iar el se întrebă de câteva ori: Cum se explică asaltul acesta neașteptat, care-i agresa intimitatea, asemenea înecatului care strigă după ajutor?

Simți că-i îngheață umerii și se întoarse să intre la baie. Sub oglinda uriașă surprinse din nou sclipirea domoală, de data aceasta a obiectelor ei de toaletă, parfumul, pieptenul, cutiile cu creme. Împrumutaseră ceva din relația cu obrazul ei, firește, odată cu trecerea anilor.

Unul dintre momentele lor cele mai frumoase era acela în care el o privea făcând duș. Sub șuvoaiele de apă fierbinte, umbra pubisului ei își schimba mereu forma, devenea vagă și amăgitoare.

La ce te gândești? îl întreba ea. Apoi, uitându-i-se în ochi, îi spunea: Nu vrei să ieși puțin până sunt gata? De pe pat, de unde o aștepta, el o auzea apoi cântând încet un refren cunoscut.

În ultima seară, acest ritual se desfășurase aproape identic și el își repetă în sinea sa cuvintele pe care i le spusese pe drum: Ceva nu mai este ca înainte.

Când ieși de la duș, văzu că Rovena tot nu se trezise. Și nici rumeneala de pe chip, cea care îi anunța trezirea, nu i se ivise. Fruntea și obrajii îi erau opace. Își aminti prima lor întâlnire, cu ani în urmă. După noaptea de nesomn se așezase pe scaun, cu pomeții împodobiți cu fărâme minuscule de sclipici, cum era la modă – așa îi explicase mai apoi. Picăturile acelea de lumină păreau rămășițe de vis. Îl privise în ochi și-i spusese ceea ce gândise tot drumul, cuvintele unui cântec franțuzesc: *J'ai tant revé de toi.*

Nimeni până atunci nu-i declarase atât de natural și de direct dragostea.

Am să te iubesc toată viața. Sunt a ta cu disperare. Cuvinte care știa că fuseseră spuse sau scrise după aceea, dar pe care le lăsa să se lipească, asemenea fărâmelor de sclipici de pe pomeții ei, pe prima lor întâlnire.

Și din nou, ca pentru a cere ajutor, își lăsă gândul să colinde prin barurile de noapte, cu lumini și nume scânteietoare: Kempinski, Prințul Coroanei, Negresco. Cât de fericită sunt cu tine, o, Doamne. Numai tu îmi dai această fericire. Avu impresia că nu apreciase suficient cuvintele ei de atunci, dar ideea că lucrurile astea se petrec la fel peste tot în lume îl aduse cu picioarele pe pământ.

O pală de vânt răvăși din nou grămezile de frunze moarte din jurul stâlpului de pe trotuar. Nu doar ceva, ci nimic nu mai este ca înainte, gândi el.

Când îi spusese, mai mult sau mai puțin, aceleași cuvinte, în vreme ce se apropiau de hotel, genele ei se zbătuseră ca și când ea ar fi greșit cu ceva. Ei, da… încercase să spună. Apoi, brusc, își veni în fire. Pentru mine, nu, se grăbise ea să răspundă. În niciun caz.

Îi repetase cuvintele acelea, dar el, în loc să se liniștească, le simți pătrunzându-i ca niște cuie în trup.

Pentru mine, nu, repetase ea. Poate pentru tine.

Pentru amândoi, răspunsese el.

Crezând că se trezise, întoarse brusc capul și, tocmai atunci, își aminti continuarea visului cu Stalin.

Erau din nou împreună, de data aceasta la mănăstirea Novodevici. Pășeau cu greu printre morminte. Stalin avea niște flori în mână și căuta, se pare, mormântul răposatei sale soții.

Stai să vezi când o să-mi zică: pune-i tu florile la cap, eu am mâna amorțită, își spusese el. Dar celălalt mergea înainte încruntat.

Privirea îi era ca de gheață. Cel puțin să nu fi fost acolo în clipa în care avea să răstoarne monumentul. Și să urle: Trădătoareo, de ce mi-ai făcut asta?

Aproape că știa ce vrea să spună celălalt. Îmi reproșai crimele, da? Dar dacă ai fi fost o soție iubitoare nu m-ai fi lăsat singur. Să fac toate grozăviile. Singur în stepa asta. În iadul ăsta.

2

Aceeași dimineață. Rovena

Era pentru prima oară când mă prefăceam că dorm. De ce? Nu știu nici eu. Mi-a venit așa, cum îmi venea în copilărie, când mi se părea că, stând cu ochii închiși, aveam un avantaj în fața celorlalți.

L-am simțit atingându-mi părul, apoi când mi-a dezvelit pântecul. Tocmai în momentul acela, când am vrut să-i spun „Iubitule, te-ai trezit?", am făcut contrariul: am strâns mai tare din pleoape. Și, la fel ca în copilărie, când îi pândeam pe ai mei ca să văd dacă mai erau supărați pe mine pentru ceea ce făcusem cu o zi în urmă, am început să-l observ de la spate. Nervozitatea îi izbucnea prin toți porii, dar spinarea părea că duce tot greul.

Adevărul e că așa, din spate, îl văzusem pentru prima oară. Ba chiar aș putea să mai spun că nici ochii, nici vocea și nici mersul nu mă impresionaseră la el mai mult ca spinarea.

Cine m-ar auzi ar crede că sunt nebună sau, în orice caz, ciudată, una dintre acele femei care se dau originale cu orice preț. Adevărul e că nu sunt așa.

Îl vezi pe ăla care se duce spre poartă? E Besfort Y., tipul despre care s-a discutat ieri. E cel care a avut încurcătura aia în Israel? Exact și, din câte se pare, ăsta e motivul pentru care l-au dat afară de la

universitate, dacă n-o păți-o și mai rău.

Eram curioasă să-l văd, dar el a ieșit Iară să întoarcă capul, așa că în memorie mi-a rămas doar dreptunghiul întunecat al spatelui lui. Care mi s-a părut apăsat de o mare greutate, aproape dramatic. Câteodată am impresia că indecizia mea în fața bărbaților cu probleme de atunci mi se trage.

Acum, după atâția ani, lângă fereastra hotelului, spatele lui era la fel de întunecat și de misterios ca atunci. Iar cuvintele acelea dureroase, cum că nimic nu mai e ca înainte, care și la restaurant mi s-au părut de o tristețe sfâșietoare, acum, transmise de spatele lui, erau cu mult mai dezolante.

Rovena se mișcă imperceptibil în pat. Dar nici din poziția aceea nu vedea mai bine. Spinarea lui era la fel, cea cunoscută, doar ceva mai întunecată din pricina luminii de afară. Puteai crede că povestea lor se întorsese în locul de unde plecase.

Așa cum făcea de fiecare dată în momentele de tristețe, Rovena ar fi vrut să-și amintească clipele frumoase ale relației lor. Parcă dinadins, nu rememora decât certurile, mai ales cele legate de discuțiile la telefon și care, de obicei, aveau două variante: cea reală, trăită, și a doua, cea pe care Rovena i-o povestea prietenei din Elveția. Această variantă din urmă, din pricina frazelor pe care nu ajungea să le mai spună, dar pe care le gândea totuși, mult mai expresiv, și care ajungeau să se contopească mai bine cu povestirea, era mult diferită de prima. Nemulțumirea mea permanentă privitor la natura lui posesivă (m-ai făcut sclava ta, faci ce vrei din mine) nu-i convine. Spune că bărbații vanitoși gustă, în secret, asemenea cuvinte. Pe el, din contră, îl întristează. Nu e o mândrie să înrobești pe cineva. Toți ignoranții din Orient și din Balcani se mândresc cu asta. Este foarte greu să te cerți cu el. Uneori, în toiul ciorovăielii, îți vine să-l iei în brațe.

În asemenea momente, Rovena încerca să țină piept valului de tristețe care o cuprindea, dar nu reușea. Repeta în sinea ei: el ți-a smuls lanțurile, te-a făcut prințesă, dar, în realitate, el este prințul, iar tu nu ești decât sclava lui. Îmi spun toate astea, deși nu se schimbă nimic. Pricepi? Nu mi-e ușor să te înțeleg, îmi răspundea prietena de la Berna. Pricep când îmi spui că împreună vă înțelegeți de minune, dar la telefon vă certați, cu toate că eu pățesc exact pe dos cu iubitul meu, suntem numai lapte și miere la telefon, iar când ne întâlnim parcă luăm foc. Aici te înțeleg, iubițico, dar cu celelalte, sclavi, stăpâni de sclavi și alte bazaconii, mi se pare că exagerezi. Știu, știu foarte bine că așa se vede de la distanță. Uneori se întâmpla ca explicațiile cu cealaltă s-o obosească, la fel ca faptele în sine. Încerc să ți-o spun pe șleau: el nu mă lasă să trăiesc. Nu cred că o face cu intenție, dar adevărul ăsta este: m-a legat de el și nu-mi mai dă drumul. Viața lui, față de a mea, e în declin. Iar el nu face altceva decât să mă tragă și pe mine în jos. Fără să-i pese de mine, de tinerețea mea, de sacrificiul meu.

Problema este că, așa cum ți-am spus, cu el este greu să te cerți și cu atât mai puțin să-l învingi. Odată, când i-am spus plângând că i-am dăruit toată tinerețea mea fără să-i cer nimic în schimb, el mi-a răspuns calm că și el și-a sacrificat perioada cea mai delicată a existenței lui ca bărbat. Așa se terminau, de regulă, certurile lor. După care o trăgea din nou după el, convins că ea avea să-l urmeze. Pentru că el știa deja ceea ce Rovena învăța pas cu pas. Iar ea, ca o tembelă, nu numai că-i spusese, dar îi și scrisese toate astea. Acum înțelegi?

Nu, nu înțeleg, fusese răspunsul celeilalte. În scrisori mi-ai spus altceva. Că ești fericită, că ești îndrăgostită nebunește, cum se spune. La urma-urmei, toate așteptăm același lucru de la viață: să ne îndrăgostim, *să cădem în mrejele lui*. Chiar cuvintele astea au ceva

necurat pentru cineva din afară. A cădea în mrejele cuiva. Ca și când ai cădea într-o groapă, într-o cursă, adică, într-un fel, a cădea în robie. Să-l înfrunți dacă se poartă rău cu tine, pentru că ai dreptatea de partea ta. Dar să-l înfrunți pentru că te-a făcut să-l iubești, asta n-ai dreptul. Pentru asta trebuie să-i mulțumești. Și dacă o să crezi într-o zi că relația asta a voastră e una falsă, vina va fi a ta, nu a lui. Rovena, sufletelul meu, nu înțeleg nimic din toate câte-mi spui. Doar dacă nu sunt și altele, pe care eu nu le știu. Am impresia că nici tu nu știi ce vrei.

Adevărul era că nici Rovena nu știa ce vrea. Se enerva când el dădea semne că ar fi gelos, dar mai mult decât asta o supăra indiferența lui. Cu prilejul uneia dintre ieșirile ei nervoase, după cuvintele lui tăioase: „Aha, te gândești la vreo aventură", urmau frazele otrăvite: „Fă ce vrei, doar n-avem vreo clauză de fidelitate".

A, așa? răbufnea în sinea ei. Deci nu-ți pasă? Stai atunci să mă vezi.

Și zile întregi nu-i trecea supărarea în urma disputei de la telefon. O să vezi tu, își repeta în gând. O să vină ziua în care o să-ți lepezi masca.

Și tot atunci se întreba cum va fi ziua aceea, și masca aceea, și dacă dorea într-adevăr ca lucrul acela să se întâmple.

El stătea în continuare nemișcat în cadrul ferestrei. Mai exact, nu i se vedea decât spinarea.

Rovena încercă din nou să mai doarmă, câteva minute măcar, sperând că așa va reuși să înceapă altfel ziua aceea. Ca de obicei în zilele de criză, era întoarsă pe dos. Nu era ușor s-o iei cu binișorul, să-i amintești de clipele fericite. Cum fusese în prima dimineață, de pildă, când se trezise îndrăgostită până peste urechi de Besfort. Partea cea mai frumoasă, fără îndoială, din orice relație. Dis-de-dimineață, față în față cu omul care te-a supus. Altfel spus, cu

tiranul pe care singură l-ai înălțat pe piedestal. Perdelele camerei, părul tău pe pernă, dulceața sânilor, tot ceea ce intra pas cu pas sub stăpânirea lui, totul era diferit.

Avea impresia că, orice ar face, nu-și va putea aminti ziua aceea. Mai exact, nu voia. Unei zile ratate ca aceasta i se potrivea o altă amintire. Una tensionată, cu gustul amar al răzbunării. Amintirea buzelor moi ale prietenei din Berna, când se sărutaseră prima dată în mașină, se confunda cu muzica sub al cărei efect trupul ei se dăruia mângâierilor studentului slovac, în timpul dansului. Era pentru prima oară în viață când se săruta cu o femeie și tot prima oară când se ducea cu un alt bărbat, după Besfort.

Un sentiment tulbure de teamă nu-i dădea voie să se concentreze. Gândul că evadarea aceasta în amintiri nu era un semn bun nu-i dădea pace. Se spune că înainte de o despărțire te năpădesc amintirile.

Știa, dar nu avea ce face. Teama, ca tot ceea ce aduce nesiguranță, era insuportabilă. Mai cumplită decât atunci când Lulu o prevenise pentru prima dată să se păzească de el. Ascultă-mă, sufletelul meu, și scoate-ți din cap că ți-aș spune-o din gelozie. Sunt geloasă, nu-ți ascund, dar niciodată nu mi-ar trece prin cap să-ți spun despre cineva că ar fi un ucigaș, din gelozie. Nu-ți vine să crezi, știu, doar că din ceea ce mi-ai povestit am realizat că el are toate tiparele criminalului. Așa sunt ei azi, surprinzători. Cel despre care n-ai crede niciodată, consilierul tău bancar, reparatorul de piane sau preotul care slujește duminica, tocmai unul dintre aceștia poate fi ucigașul tău. Să n-ai încredere în cămășile lui albe, în cravate, în servieta cu emblema Consiliului Europei. Nu sunt paranoică, sufletel, crede-mă. Întâmplător, am putut afla mai multe despre natura lor. Trupul tău, cu albeața lui minunată, mă sperie. Este foarte incitant pentru *ei.*

Despre ultima afirmație, oricât ar fi descusut-o Rovena, cealaltă n-a mai făcut decât câteva aluzii foarte vagi. Era de o albeață șocantă și, după părerea ei, asta îi atrăgea pe oamenii cu un psihic labil.

Scârțâitul ușii o făcu să deschidă ochii. Plecase de la fereastră. Coborâse, pesemne, la bar să bea o cafea, cum făcea adesea în ultima vreme.

Acum, când el nu mai era acolo, simți că poate gândi mai liber.

Și-l imagină stând în colțul barului, gânditor, așa cum îl văzuse la cafeneaua din Palatul Culturii, cu ani în urmă. După ce îl cunoscuse vag, pe coridoarele facultății, unde venea în legătură cu problema aceea ce părea că nu se mai termină, era pentru prima oară când îl vedea mai liniștit, cu ceașca de cafea dinainte.

De data aceasta, Rovena era cea care îi povestea colegei împreună cu care se oprise să mănânce o înghețată despre tipul misterios care avusese probleme din cauza Israelului, mai exact din pricina unei partide de șah pe care n-ar fi trebuit s-o joace, sau n-ar fi trebuit s-o piardă, naiba știe, a fost ceva complicat, ori poate că n-ar fi trebuit s-o câștige.

Mi-ai făcut capul pătrat. Da ce, e șahist? Mi-ai spus că trebuia să predea dreptul internațional. Uite-l cum privește în gol. Desigur, din cauza necazurilor prin care a trecut. Nu, nu cred să fie șahist profesionist, dar în șah se întâmplă să mai câștige și amatorii. Se uită în gol? Mie tocmai pentru asta îmi place.

După cum se vede, ți-a rămas gândul la el, îi spusese colega. Apoi venise răspunsul Rovenei: Nu știu. Poate că da. E atât de greu. Ce e atât de greu? Totul, fusese răspunsul, începând cu sosirea lui la facultate, unde îl așteptaserăm cu toții…

Sigur că a fost greu, imposibil, după chestia aia… greșeala aia, fuseseră cuvintele colegei.

Zornăitul lanțurilor cu care era târât monumentul dictatorului pe

caldarâmul Tiranei îi domina din când în când amintirile. Era evenimentul care, mai puternic decât un cataclism, despicase totul în două. Și toate lucrurile imposibile au devenit posibile, precum cuvintele lui la o săptămână după ce se cunoscuseră, la cină, într-un oraș din Europa Centrală, unde el o invitase pentru trei zile.

Ea nu spusese nimic. Doar își plecase ochii ca o păcătoasă, și seara aceea, noaptea, întreaga lume, toate se cufundaseră în ceață. Întreaga noapte se zbătuse în așternut, chinuită de aceleași și aceleași întrebări. Ce e cu invitația asta? S-ar putea numi o întâlnire de dragoste? Sigur că da. Ce altceva ar fi putut fi? Singuri, la hotel. Trei zile, adică trei nopți. Cu un bărbat care nici măcar n-o îmbrățișase. O, Doamne, n-avea cum să fie altfel. Și totul începea cu începutul: și dacă n-ar fi fost așa? Camera să nu fi fost comună? Sigur că nu putea fi decât comună. Și patul, la fel.

O săptămână mai târziu, la telefon, cu un glas stăpânit, aproape rece, m-a anunțat că între timp cumpărase biletele. Fără a-mi da timp să răspund și nici să mă supăr, omul acela îndrăznea, pe un ton aproape seniorial, să mă anunțe despre o călătorie, o călătorie ca între amanți, fără a mă lăsa să spun da sau nu, și să mă întrebe apoi cum putea să-mi dea biletul de avion.

Toate izbucnirile mele, care începeau cu cuvintele „cum îndrăznești?”, păreau fără logică și inutile. Convinsă, ascultătoare, eu, care mă credeam o tânără cu personalitate, am mers apoi la barul Europa, unde el mă aștepta pentru a-mi da biletul. Acceptarea călătoriei nu a fost atât de dificilă pe cât mi-o imaginasem. Știi cât de numeroase sunt invitațiile forurilor, ale fundațiilor, sectelor și minorităților, ale acelora care sunt altfel. Ai grijă să nu fie de la vreo asociație de lesbiene, mi-a spus logodnicul, cu un zâmbet șiret pe chip. O săptămână mai târziu, albă la față de nesomn, eram pe aeroportul Rinas. Ne-am salutat de la distanță. Mi s-a părut foarte

sobru și asta mi-a plăcut. Ceea ce mi-ar fi displăcut într-o asemenea situație ar fi fost să-l văd jubilând.

Era o zi cețoasă, cu ploaie. Avionul părea că despică cu greu norii. Eram complet absentă. La un moment dat mi s-a părut că această călătorie nu se va sfârși niciodată… Ba chiar mi-a venit să mă ridic de pe scaunul meu, să merg să-mi pun capul pe umărul lui înainte de a ne prăbuși…

Seara, după ce-am ajuns, ne-am trezit în sfârșit alături, doi oameni încă străini, în taxiul ce gonea spre marele oraș. Luminile mașinilor care treceau pe lângă noi îi luminau când și când chipul, apoi i-l lăsau, ca pe o mască, în întuneric.

Nu vorbeam. Îmi cuprinsese umerii cu brațul, iar eu, dominată de el, așteptam să mă sărute, lucru care nu se întâmpla. Părea absent, chiar mai absent decât mine.

Mi-am încrucișat o clipă privirea cu cea a șoferului în oglinda retrovizoare. Părea provocatoare, parcă îl interesam mai mult eu decât drumul. Știam că oboseala e de vină și totuși m-am mișcat puțin ca să ies din raza privirii lui. Besfort, care a simțit manevra, m-a tras mai aproape de el. Dar tot nu m-a luat în brațe. În camera de hotel, în timp ce despachetam, ne evitam privirile.

La restaurant, dar mai ales în barul de noapte, ne-am sărutat pentru prima oară. Am încercat să-i spun ceva, dar, fără să știu nici eu de ce, m-am trezit bâiguind altceva: Cu logodnicul meu nu m-am protejat niciodată…

M-am mirat și eu, dar cuvintele nu le poți lua înapoi. După cum mi-am amintit mai târziu, tocmai vorbele acestea au topit răceala care se instalase între noi.

Îmi privea cu insistență genunchii, ca și când i-ar fi văzut pentru prima oară. Am avut senzația că privirea lui pătrunde prin stofa fustei mele și ajunge acolo unde îl invitasem să intre, fără să ne

protejăm…

Mergem sus? m-a întrebat după aceea.

Eliberată de emoție, cu obrajii în flăcări, nu mi-am ascuns deloc dorința. Să ajungem cât mai repede, în goană, la etajul, la cerul al șaptelea…

Ieșind de la baie și întinzându-mă lângă el, înainte de a îndepărta prosopul cu care-mi acoperisem pieptul, l-am întrebat în șoaptă: nu sunt prea slabă?

Mi s-a părut că nu înțelesese vorbele mele sau doar se prefăcea. În timp ce ne mângâiam, mi-am amintit de cuvintele țigăncii Zara, dar, oricât de mult aș fi vrut să i le spun, n-am îndrăznit. El, ca și când le-ar fi auzit, m-a privit surprins. Ba chiar am avut impresia că o strălucire ciudată îi străbate privirea. O undă de duioșie și mulțumire, care, chiar dacă nu fusese așa, din cauza emoției și fericirii așa mi se păruse. Puțin după aceea a avut o șovăire, apoi totul s-a desfășurat normal.

Îndoielile aveau să mă cuprindă mai târziu, când m-am întors în Albania. Mă însoțise la aeroport, după care își continuase călătoria spre Bruxelles, unde avea să rămână două săptămâni.

Multă vreme nu și-a mai făcut simțită prezența. M-au năpădit toate gândurile negre care o bântuie pe orice femeie după ce s-a dăruit pentru prima oară și ar vrea să-i placă bărbatului cât mai mult cu putință. Oare îi plăcuse cu mine, cum se spune, sau simțise o vagă dezamăgire? Au fost adevărate cuvintele de alint pe care mi le-a spus? Dar momentul acela de ezitare de la început fusese din pricina stresului obișnuit al bărbaților de azi, care nu-i mai stânjenește, ca pe vremuri, ci li se pare șic, sau, dimpotrivă, a fost rezultatul dezamăgirii?

Ideea că poate întâlnirea aceea a fost o greșeală mă obseda zi și noapte. Și, împreună cu obsesia, mă chinuia și gândul de a face orice

pentru a-mi repara greșeala.

Junghiul din piept, ușor la început, apoi din ce în ce mai dureros, când pe partea inimii, când în cealaltă parte, l-am interpretat ca pe un semn din partea lui. Nu eram atât de naivă încât să cred că suferința din dragoste se poate traduce printr-o durere a sânilor. Și totuși, voiam să cred mai mult în asta decât în posibilitatea de a fi rămas gravidă, de care eram din ce în ce mai conștientă, dar tot așa, cu indiferență, de parcă ar fi fost vorba de trupul altcuiva.

Fără el, camera părea pustie. Rovena ar fi vrut să se ridice din pat, să facă duș, să se machieze și așa, proaspătă ca o zi de primăvară, să-l aștepte pe canapea. Și făcu toate astea în gând, în vreme ce trupul ei, moleșit de somn, se întoarse pe partea cealaltă. Dar nu adormi din nou, ci se lăsă purtată leneș de imaginea străzii de lângă școală, cu gardurile mâzgălite cu sloganuri comuniste, unde se afla căsuța scundă, cu un smochin în curte, a țigăncii Zara. În recreația mare, dar mai mult după-amiezile, fetele intrau, fără să atragă prea mult atenția, pe ușa dărăpănată a casei țigăncii. Totul era altfel aici, mirosul cenușii din sobă, pozele de pe pereți, dar mai ales cuvintele care se rosteau. Și pe care nu le auzeai în altă parte. Cu obrajii îmbujorați de rușine, întrebau tot felul de lucruri legate de dragoste. Ea răspundea domol, fără să se pripească, și răspunsurile ei le produceau frisoane în tot corpul. Sânii și coapsele? Dorința le face să se înfioare. Iar tu, care te crezi încă necoaptă pentru plăcere, ascultă-mă pe mine. Bărbații care se pricep la treburi din astea o să moară după tine. Rovenei i se înmuiaseră genunchii. Nu pierde vremea, susurau vorbele celeilalte, cu privirea ațintită spre locul *acela,* nu pierde vremea, toate ajung în pământ.

Cuvintele țigăncii îi răsturnaseră cu susul în jos tot ceea ce auzise și citise în școală. Câteva săptămâni mai târziu, cu mișcări sigure,

altfel decât prima oară, o îmbrățișase și-i șoptise ceva la ureche. Femeia închisese ochii de plăcere. Apoi îi făcuse semn să se dea mai aproape. Poate că ar fi vrut ca Rovena să-i povestească toate acestea cu alte cuvinte. Iar fata a făcut întocmai. Învingându-și rușinea, i-a destăinuit totul cu niște vorbe pe care nu le mai folosise niciodată. Sunt… Ești steaua mea de pe cer, a murmurat țiganca, iar ochii și ridurile de pe față i s-au luminat deodată.

Era cu două luni înainte ca Zara să fie arestată, într-o zi de decembrie. Partidul declanșase o campanie de combatere a liberalismului. Împreună cu femeile considerate de moravuri ușoare, au fost ridicați homosexualii și cartoforii, precum și cei care înlesneau depravarea. Bătrâna Zara a intrat în această categorie. Pe coridoarele liceului, anchetatorii, în costume bej, se plimbau de colo-colo. Panicată, Rovena a acceptat imediat propunerea de logodnă a unui coleg pe care-l cunoscuse cu puțin timp în urmă. Credea că așa se va simți mai protejată. Nu sunt virgină, îi șoptise la ureche în seara în care i s-a dat. Băiatul se făcuse că nu aude.

Căderea regimului o găsise logodită. În fiecare zi ieșeau la lumină lucruri considerate uitate. Cuvintele doamnă, domnișoară, eminență, formule de botez și rugăciuni. Logodna, din contră, intra în categoria celor care dispăreau. Logodită? întrebau colegele la facultate, fără a-și ascunde mirarea. Chiar și ei logodna i se părea acum o haină veche, pe care o porți din ce în ce mai rar înainte de a o arunca.

Acum, într-adevăr, s-a schimbat totul, nimic nu mai e ca înainte, își spusese ea la un moment dat.

Cunoștința cu Besfort, în timpul unei recepții, îi răsturnase într-adevăr lumea, mai ceva decât schimbarea regimului. Fără a-i ascunde că o place, el a invitat-o la un banchet, unul dintre acelea care aveau loc seară de seară la Tirana.

Fiind din nou față în față, el a deschis iarăși discuția despre femeile frumoase. Nu a ascuns faptul că se gândea la mine, și nici eu nu m-am prefăcut că nu înțeleg. Acceptasem de mult că e așa.

Fermecată de cuvintele lui, îl ascultam spunând că femeile frumoase, spre deosebire de cele atrăgătoare, sunt foarte rare. Și asta pentru că se deosebesc cu totul de celelalte. Gândesc altfel, iubesc altfel, ba chiar și suferă altfel.

Nu-mi dezlipeam privirea de pe buzele lui, până când, după ce m-a fixat îndelung – ceea ce făcea parte din stilul lui, mi-a spus: Tu știi să suferi.

E un vrăjitor, mi-am zis. Cum de știe?

Trebuie că mă schimbasem la față, pentru că s-a grăbit să adauge: Ori ai luat-o în serios?

Adevărul e că așa o și luasem, ca pe o ofensă. Eram o femeie frumoasă, n-aveam de ce să sufăr, cel puțin privită din afară. Poate că altele sufereau.

Ca și când mi-ar fi citit gândurile, precum un vrăjitor adevărat, a adăugat că suferința nu e ceva de care să te rușinezi. Apoi, pe un ton ce mi s-a părut distant, mi-a spus că adineauri încercase să-mi facă un compliment, având convingerea că nu există femei frumoase care să nu sufere.

Mi-a părut rău de cuvintele pe care le spusesem. Mi s-au părut idioate, dar, încercând să le atenuez, am rostit o altă idioțenie: Eu nu sunt așa.

El a zâmbit cu subînțeles și a clătinat de câteva ori din cap, ca omul care renunță la explicații, fără să înțeleagă ce vrea celălalt.

După un moment de liniște și câteva scuze, „iartă-mă, n-am vrut să te jignesc", ca și când și-ar fi amintit brusc că eram foarte tânără și lipsită de experiență în comparație cu el, serios și fără niciun pic de ironie mi-a zis că suferința, la urma-urmei, este considerată ceva

nobil, mai ales în cazul femeilor frumoase.

Recunoscătoare pentru că destinsese atmosfera, i-am spus zâmbind: Mă îndemnați să sufăr? Și imediat după aceasta, privindu-l direct în ochi cu un aer plin de subînțelesuri, am adăugat: Poate că n-am nevoie…

N-am nevoie de îndemnuri, eu oricum sufăr pentru tine. Asta am vrut să-i spun, chiar dacă am lăsat fraza la jumătate.

El și-a ținut privirea plecată și eu am simțit că a luat cuvintele mele așa cum erau: o declarație sinceră de iubire.

Înainte de a ne despărți, pe un ton jucăuș, aproape vesel, mi-a spus că, dacă aș fi de acord, mi-ar putea oferi un sejur de trei zile într-un oraș din Europa Centrală. O bucată de vreme am discutat jumătate în glumă, jumătate în serios despre propunerea lui, râzând de faptul că ceea ce era interzis cu desăvârșire în Albania comunistă, acum, după prăbușirea regimului acela, era pe deplin posibil. În vreme ce ne despărțeam, m-a privit adânc în ochi, după care mi-a spus: n-am glumit, nu te grăbi să spui nu.

Eu n-am spus nimic. Am privit în jos cu vinovăție și în după-amiaza aceea totul a devenit confuz.

Două săptămâni mai târziu, ceea ce părea imposibil devenise realitate.

Era o zi cețoasă, cu o ploaie măruntă. Avionul pe ruta Tirana-Viena părea înțepenit pe cer. Rovena se simțea complet amorțită… Călătoria părea interminabilă. La un moment dat chiar a vrut să se ridice de pe scaun, să-și pună capul pe umărul lui, măcar să se prăbușească împreună…

Așa arăta povestirea ei mai târziu. Dar, în realitate, fusese singură în avion. Adevărul e că, în timpul zborului, ar fi vrut atât de mult să fie cu el, încât încetul cu încetul, în imaginația ei au avut loc schimbările necesare pentru ca momentul să devină credibil și

pentru ea, și pentru ceilalți, după aceea.

De fapt, lucrurile se desfășuraseră cam la fel: mergea să se întâlnească cu Besfort Y. La Viena și, în timpul zborului, pe când avionul se zgâlțâia din toate încheieturile, ea își imagina iar și iar că stă cu capul sprijinit de umărul lui. Pe scaunul de alături, unde ar fi trebuit să fie el, stătea o altă femeie, membră a aceluiași ONG din care făcea parte și Rovena. Nu se dusese, așadar, grăbită la barul Europa pentru a lua biletul de la el și nu existase vreo propunere de a călători împreună. Dimpotrivă, ea fusese cea care, aflând despre misiunea lui la Bruxelles, îi spusese că și ea trebuie să meargă la Viena, și cuvintele lui: La Viena? El călătorea des acolo, așa că ar fi putut să se întâlnească. Și așa, în glumă, ca și când ar fi jucat un joc de copii, făcuseră schimb de telefoane.

La Viena, după ce se cazaseră, colega Rovenei a rămas cu gura căscată când fata i-a spus fără nicio tresărire pe chip: Am un iubit aici, peste o oră o să vină să mă ia.

Și tot atunci, cu aceeași nepăsare, a început să se fardeze.

3

Aceeași dimineață. Din nou Rovena

Rovena se sperie, ca și când în cameră ar fi intrat un om străin. Apoi își veni în fire. Nu era nimeni, nici măcar Besfort. După cât de tare îi zvâcneau tâmplele înțelese că toropeala de adineauri o extenuase din cale-afară.

E nebun de legat, își zise.

În drumul spre baie se întrebă de ce îi spusese așa. Își aruncaseră de atâtea ori cuvintele acelea unul-altuia, încât acum sunau ca un compliment.

La duș, sub șuvoaiele de apă, fraza „nimic nu mai este ca înainte" sclipea ca un diamant înșelător. Părea că se duce luată de apă, dar apărea apoi din nou.

Era ceva ce nu se lega în gândurile ei de adineauri. Ceva atât de surprinzător, încât avu impresia că făcuse o descoperire: chiar dacă omul este treaz, e destul să se prefacă adormită pentru ca totul să ia o altă turnură.

Robinetul dușului părea că nu-i dă ascultare. La fel i se întâmplase și după întoarcerea de la Viena. Avea senzația că trupul acela nu mai era al ei. Că albeața lui se ascunsese undeva sub piele, iar sânii aceia feciorelnici păreau străini de lumea reală. Era convinsă că după întâlnirea cu el îi înfloriseră. Sentimentul acela minunat era umbrit de îndoiala că el n-o să-i mai telefoneze și nu i-i va mai putea arăta, își imagina vocea lui la telefon, într-o după-amiază de martie, fuga la întâlnire și graba de a se dezbrăca. Apoi, uimirea lui, remarca despre hormoni și răspunsul ei că nu era vorba despre niciun hormon. Tu și numai tu ești vinovat.

Sub privirea lui neîncrezătoare, cuvintele ei vor acoperi ca o ceață nedumerirea lui. Tu și numai tu. Neliniștea mea. Dorința uriașă, inumană de a-ți plăcea. Strigătul interior. Rugăciunea pe altarul tău.

Iar el va continua, poate, s-o privească uimit. Se va bucura, probabil, mai puțin decât ar trebui. Și, sub tirul cuvintelor ei frumoase, dumnezeiești, va rămâne indiferent.

O motiva într-un fel, pentru că ea nu voia să se trezească la realitate. Tu mi-ai redat libertatea. Gânduri și iar gânduri i se învălmășeau prin cap, când nestăpânite, când abia târându-se. Cine să-i vadă schimbarea? Repede, chiar foarte repede. Începând cu logodnicul ei. De când se întorsese de afară nu se mai culcase cu el. Îl amâna cu tot felul de pretexte. În cele din urmă s-au întâlnit. Nu ți se pare că m-am schimbat? l-a întrebat ea. Ca fermecat, el o privea,

atingând-o cu teamă. Ea îi răspundea cu gândul aiurea. Dar ce, poate crezi că am făcut operație estetică? De ce să nu cred? Doar e la modă acum. Iar plecarea asta a ta mi s-a părut ciudată. Și primul gând care mi-a venit când ți-am văzut sânii a fost: uite pentru ce s-a dus.

Dar cum poți fi atât de naiv, omule? Nu vezi că n-am niciun semn de operație? Nu crezi că ar putea fi altceva la mijloc? De exemplu, că aș putea fi îndrăgostită?

El o privise uimit, ca și când ar fi auzit o mare tâmpenie.

Își închipuia că nimeni nu mai crede în ea. Erau trei sau patru bărbați care acum i se amestecau în memorie ca niște umbre. Amintindu-și sfatul țigăncii, cum că „niciun bărbat nu seamănă cu altul, iar ce nu face scula unuia face scula altuia”, se încurcase pentru scurt timp cu ei. Și-i amintea pe rând, cu intenția de a găsi vreunul cât de cât diferit de ceilalți. Primul, cel care o dezvirginase, emigrase în Italia. Celălalt era, probabil, în închisoare, iar al treilea fusese adjunct de ministru. Al patrulea fusese un diplomat străin.

Besfort era încă la Strasbourg. Mai insuportabile decât serile erau după-amiezile. Cu privirea lipită de geamul ferestrei se întreba de ce? De ce voia să facă neapărat asta? împinsă din nou de vorbele țigăncii: Fă-o, căci toate se duc în pământ, sau din alte motive? Uneori i se părea că e un fel de adio spus lumii. Înainte de a se închide într-o mănăstire.

După-amiezile treceau îngrozitor de monoton. Într-una din ele merse cu diplomatul străin la o cafea, la Rogner. Vorbele lui, care la început i se păruseră interesante, acum o lăsau rece. Ea aduse vorba despre singura lor întâlnire din apartamentul lui. Ah, ce minunat a fost! făcu el. Repetă aceste cuvinte, dar ea, în loc să se simtă fericită, simțea că se întristează. Ele nu-i mai spuneau nimic. În final, privind-o fix, el îi mărturisi că este „bi”. În ultima vreme Albania se

schimbase și nu mai era nicio nenorocire să fii „bi”. Ei i se păruse ceva suspect chiar atunci, dar foarte vag. Când se despărțiră, el îi spuse că speră să se reîntâlnească. O privi din nou fix în timp ce rosti cuvintele „experiențe noi” și „minunat”. Ea dădu din cap că da, dar în sinea ei își spuse: Niciodată!

Mergând spre casă, își aminti că locuința țigăncii era pe undeva pe aproape. Erau câteva construcții noi în jur, dar smochinul din curte o ajută să găsească portița dărăpănată.

O împinse cu inima cât un purice. Se întorsese, oare, din pușcărie? înainte de a deschide ușa casei simți din nou mirosul acela cunoscut, de paie și fum, ca odinioară.

Bătrâna era acasă. Avea aceiași ochi mici pe fața smochinită. Mamă Zara, sunt Rovena, mă mai ții minte? Ridurile se mișcară imperceptibil. Rovena… te țin minte, cum să nu. Vă țin minte pe toate. (Pe toate, îngerii mamei, singura mea bucurie.) Rovena s-ar fi așteptat să audă din gura ei: pe toate, curviștine mici, care m-ați trădat. Dar bătrâna nu spuse nici una, nici alta.

Rovena nu știa ce cuvinte ar fi putut rosti. Ai suferit mult *acolo*? Ne-ai blestemat? Poate că nu te-a trădat niciuna dintre noi și nenorocirea a venit din naivitatea noastră.

Privirea Zarei dădu în timpul acesta primul semn de iertare.

Ești prima care vine… Numai atât a spus, dar din cuvintele acestea părea că se nasc alte cuvinte. Știam eu, te-am simțit. Ești altfel decât celelalte.

Rovenei îi venea să-i cadă în genunchi și să-i ceară iertare.

Chipul bătrânei se descrețea, arătându-i ochii jucăuși, ca atunci când o cunoscuse. Își revine, Doamne, își spuse Rovena. E tot ea…

Acolo, toate erau… începu bătrâna în șoaptă. Dar aici? Cum ți-a fost ție, scumpa mamei?… Ți-a fost bine?

Rovena dădu din cap că da. Da, mamă Zara, da… Dar acum sunt

îndrăgostită.

Cealaltă o fixă o bucată de vreme cu atenție, așa încât Rovena avu impresia că nu o auzise. Sunt îndrăgostită, repetă.

Este același lucru, făcu femeia tot în șoaptă.

Rovena simți că pătrunsese în lumea misterioasă a celeilalte. Într-una dintre nopțile lor de dragoste, Besfort îi spusese că, în urmă cu milioane de ani, dragostea nu era altceva decât dorință, poftă animalică.

Așa se explica tonul enigmatic al țigăncii, care nu făcea altceva decât s-o ia din lumea ei și s-o ducă în cea a iubirii-dorință.

Complet tulburată, ca și când ar fi îndeplinit un ritual, Rovena își scoase puloverul, apoi își lepădă lenjeria pentru ca bătrâna să-i vadă pântecul. Rămase apoi minute în șir nemișcată în picioare, așteptând parcă decizia unui juriu asupra vinovăției sau nevinovăției ei.

Îndreptându-se spre casă, în timp ce se lăsa seara, gestul ei de adineauri i se păru inexplicabil, dar și de neevitat. Îl făcuse firesc, ca și când ar fi răspuns unei comenzi.

Tulbure, încerca să înțeleagă ceva ce părea de neînțeles. Fusese, se pare, o altă trăsătură misterioasă a sexului feminin, care venea din adâncul sufletului țigănesc, din afundul a milioane de ani, cum spunea Besfort, ceva ce noi, ceilalți, am pierdut. Ceva indestructibil, ca o emblemă lipită trupului de femeie, conform unui pact secret, ceva ce ea păzea cu strășnicie. Mii de decrete și interdicții încercaseră s-o curme. Inchiziție, arestări, noi doctrine și regimuri dure. De zile întregi Rovena simțea că, de acolo de unde se ascunsese, ceva-ul acela e gata s-o înăbușe.

Ajunsă acasă, picioarele o purtaseră singure spre canapea. Ostenită, începuse să socotească zilele până la întoarcerea lui Besfort.

Întâlnirea cu el fusese cu totul altfel decât își închipuise. Era neatent, frământat de gânduri, ca și când ar fi purtat cu el toate necazurile continentului.

Vag, ea îi simțise neliniștea. Omul acesta, care îi dăruise libertatea, cum îi plăcea ei să creadă, ar fi putut, involuntar, să i-o ia înapoi.

Ești un tip periculos, gândea, în timp ce la ureche îi șoptea cuvinte duioase despre cât de dor îi fusese, despre bătrâna țigancă și, firește, despre întâlnirea cu diplomatul, căruia ea îi spunea „bidiplomatul". Și totuși, din întâlnirea cu el la cafea ieșise și ceva bun. Aflase că poate aplica pentru o bursă la Graz, în Austria. O să ne fie mai ușor să ne întâlnim prin hotelurile Europei, acolo unde vei fi tu… Nu te bucuri?

Sigur că mă bucur. Cine spune că nu mă bucur? Nu pari. Poate pentru că, în timp ce vorbeai, mi-a trecut prin cap că pentru o chestie din asta, o viză sau o bursă, fetele din ziua de azi nu refuză o partidă de sex…

Ea rămăsese interzisă. El i-a atins obrajii, ca și când i-ar fi șters lacrimile. Ce ochi frumoși ai atunci când te frământă un gând. A, da? îi replicase ea, fără să știe de ce. Te-am întrebat serios, continuase el. Ai s-o faci?

O, Doamne, își spusese ea. Și-i răspunsese imediat: nu cred…

El o fixa obsesiv cu privirea și ea adăugase: nu știu…

El îi sărutase apoi părul cu delicatețe. Încerci să-mi spui ceva, Besfort, nu? El dădu din cap în semn că da. Nu știu dacă trebuie spus tot ce-ți trece prin cap. De ce nu? zise Rovena. În mod normal, poate nu, dar noi suntem, cum să zic… îndrăgostiți…

El râse tare. Păi uite, acum un minut, când ai fost sinceră cu mine, gândul că sinceritatea face mai frumoasă o femeie mi-a venit odată cu contrariul lui: că o femeie nesinceră poate fi, din păcate, la fel de

frumoasă.

Ce vrei să spui cu asta? Hai, nu te mai încrunta așa. Am vrut să spun că necinstea, în general, îl urâțește pe om, nu se spune degeaba „ochi mincinoși”. Dar, culmea, o femeie necinstită poate fi extrem de atrăgătoare. Suntem îndrăgostiți sau nu? Chiar tu ai spus că totul este diferit… în dragoste.

În mod miraculos, acum părea binedispus, totuși ea își spusese din nou: Un tip periculos.

Avea comportamentul celui care nu se teme de surprize. Oare de ce pare atât de sigur pe el și eu nu? Gândul acesta o enervă. Voise să-l întrebe direct: De unde-ți vine siguranța asta? De ce ți se pare că-ți aparțin?

Dar simțea că îi va lipsi curajul. Ea se temuse, el, nu: aceasta era diferența dintre ei. Și, până când situația nu avea să se schimbe, ea va rămâne la fel de temătoare.

În timp ce-i mângâia sânii și ea torcea ca o pisicuță, el o rugă să-i repete cuvintele țigăncii. Vrei să râzi de mine, e clar. Deloc, răspunse el. Dacă există un loc pe lume unde țiganii sau romii sunt respectați pe deplin, asta se întâmplă la noi, la Consiliul Europei.

Speriată de liniștea care se lăsase, ea continua să vorbească, în vreme ce se pieptăna la oglindă. El stătea în picioare, la ușă, urmărindu-i mișcările deja cunoscute.

În vreme ce se ruja, întoarse capul să-i spună ceva, cu o voce schimbată, despre logodnicul ei. Bursa în Austria avea s-o țină departe de el, după care, în mod firesc, avea să vină și despărțirea.

Îl privi fix, ca pentru a afla ce avea de gând. Dar el, atent la orice gest, nu spuse nimic, ci se apropie de ea și o sărută pe ceafa. O să fim fericiți împreună, șopti Rovena.

Mai târziu a regretat că-i spusese cuvintele acelea. Adevărul e că el ar fi trebuit să i le spună. Dar ea, ca de fiecare dată, se pripea.

Ce-mi trebuie mie toate astea? se întreba cu tristețe. Crezuse că le uitase, dar nu era așa. Erau tot acolo, la locul lor, mai ales în ultimele momente ale întâlnirilor. Ceva neașteptat se întâmpla atunci. Când nu mai era timp să se repare nimic. El credea că de vină e nervozitatea despărțirii. Iar ea nu știa ce e mai bine: să vorbească mai puțin, ca să evite confuziile, sau, din contră, să vorbească, să vorbească mult, cât mai mult, pentru a nu da timp însingurării să se instaleze între ei. Știa acum că momentul despărțirii era cel fatal, cel în care avea să se hotărască de partea cui va rămâne suferința până la viitoarea întâlnire.

Dar toate acestea aparțineau trecutului. Și totuși, își trimiteau de departe tentaculele. Îi venea să le spună: Uite, mi-am amintit de voi, acum plecați!

La Graz ajunsese pe la sfârșitul iernii. Norii de februarie cerneau o ploaie dușmănoasă. Negurile pândeau din fiecare colț, ca hienele. Cartierul în care locuise Lasgush Poradeci era de negăsit. Ea crezuse că la Graz se va afla, dacă nu în poziție de superioritate, măcar pe picior de egalitate cu Besfort Y. Fusese exact invers. Doar sânii îi deveniseră mai catifelați. În monotonia iernii, telefonul de la el îi păruse atunci singura salvare. Nu era departe. O aștepta sâmbătă la hotel. După ce va coborî din tren, va trebui să ia un taxi. Să nu-și facă griji cu cheltuielile.

În cele două nopți petrecute cu el nu încetase să spună: Ce fericită sunt cu tine. Apoi, întoarcerea la Graz, în plictiseala iernii și a căminului studențesc.

O bucată de vreme a rămas nemișcată, cu dușul șiroindu-i deasupra capului. Apa se scurgea susurând încet, când fierbinte, când rece ca gheața. Era poate pentru prima oară când dușul, în loc s-o liniștească, o irita. Pentru o clipă crezu că știe de ce: cabina de duș îi amintea de cea a telefonului.

Certurile lor aveau mereu legătură cu el. Scena cea mai dură avusese loc astă-primăvară. Totul era schimbat la Graz. Pentru întâia oară simțea o neliniște ciudată. Și, împreună cu ea, o nervozitate dublată de curiozitate când se gândea la el. I se părea că Besfort o ține încătușată. Acesta a fost primul cuvânt pe care i l-a spus la telefon, după ceartă. Tu mă împiedici să trăiesc. Cum? întrebase el cu o voce ca de gheață. Eu te împiedic? întocmai, răspunsese ea. Mi-ai spus că m-ai căutat aseară de două ori la telefon. Și ce-i cu asta? făcuse el. Ea îi simți disprețul din ton și, în loc să se supere pe ea însăși pentru gafa de adineauri, strigase la el: Da, mă ții prizonieră. Aha, făcuse el din nou. Ce înseamnă acest „aha"? Ai impresia că eu trebuie să aștept mereu ca domnia ta să aibă bunăvoința să mă sune? Nu știi ce vorbești, i-a replicat el. Supărarea o făcea să tremure. Mă consideri sclava ta, cu care poți face tot ce vrei. Nu știi ce vorbești, repetase el. Cu fiecare cuvânt, vocea îi era și mai distantă. Ea a simțit pericolul și a intrat în panică. La un moment dat el i-a strigat în telefon: Destul!

Nu-și închipuise că ar fi putut fi atât de nemilos cu ea. Îi vorbise extrem de cinic: Singură ți-ai băgat capul în laț și acum mă faci pe mine vinovat de asta și, ca și când n-ar fi fost destul, îi închisese și telefonul.

Cutremurată, așteptase să sune din nou. Apoi, pierzându-și speranța, îl sunase ea. Dar telefonul lui era închis. Ce a fost asta? se întrebă. Apoi, după câteva clipe: Ce-a fost coșmarul ăsta?

Toată noaptea se frământase apoi de unde până unde i se năzărise să-i vorbească așa. Căci nu el o îndemnase să-și părăsească logodnicul și nici nu-i promisese marea cu sarea.

Nu mai era sigură de nimic. Nu putea invoca în apărarea ei nici măcar teama că-și pierde libertatea. Se prinsese singură în laț și acum nu mai știa cum să iasă de acolo? Era prea devreme pentru a

da o sentință.

Uneori se liniștea singură: treaba aceasta se rezolvă cu calm. Să încerce să-l iubească mai puțin, asta era singura ieșire.

Trei zile după aceea, acceptându-și înfrângerea, îl sunase cu o voce pierdută. El îi răspunsese la fel de rece, dar mult mai calm. Nici unul, nici altul nu amintise de ceartă. Câteva săptămâni au continuat așa, telefonându-și rar, vorbind doar strictul necesar până la întâlnirea următoare.

În trenul cu destinația Luxemburg, câmpiile Europei, albite de zăpadă, se potriveau de minune cu starea ei sufletească. Viitorul relației cu Besfort i se părea incert. La telefon, nu o lăsase să înțeleagă nimic. Cu logodnicul proceda cu totul în altfel. Imediat după împăcare, își deșertau sufletul unul-altuia. Își povesteau necazurile, micile șiretlicuri de război, ca și când acum, pe timp de pace, nu aveau să mai apeleze la ele.

De ce e atât de dificil cu tine, iubire? își spuse, înainte de a ațipi.

Cu cât trenul înainta mai mult spre nord, cu atât mai apăsătoare devenea neliniștea ei. Și totuși, un sentiment ascuns încerca să-i țină vie speranța. Un sentiment ciudat, necunoscut. Gândul că este o femeie tânără, frumoasă, care străbate în goana trenului continentul zgribulit sub gerul iernii ca să ajungă în brațele iubitului, îi alunga mare parte din îndoieli.

În starea aceasta, pe jumătate absentă, ajunse la destinație.

El o aștepta în cameră. Se îmbrățișară ca și când între ei nu s-ar fi întâmplat nimic. O bucată de vreme s-a învârtit de colo-colo, aranjându-și lucrurile și vorbind puțin, în special despre camera de hotel. Apoi despre baie și prosoapele albe, care, de fiecare dată, îi dădeau o senzație de bine în orice hotel.

Când a simțit că vorbele se împuținează, a evitat să caute altele. Se făcuse patru după-amiaza și ziua de iarnă era pe sfârșite. Ea rosti

cuvintele cunoscute: Să mă pregătesc? și intră în baie.

Nu știa cât trebuia să stea acolo. Uneori i se părea că stătuse prea mult, alteori că ar trebui să mai stea.

În final, se înfășură în prosop și ieși.

El o aștepta.

Merse spre pat cu capul plecat, cu niște pași care parcă nu erau ai ei. Sentimentele amestecate din timpul călătoriei, ca și gândul că, înainte de a fi amantă, este o soție care merge să se culce cu soțul ei, nu-i mai ieșeau din cap.

Încercă, cine știe de ce, să-și înăbușe gemetele și chiar reuși oarecum. Când terminară, îi șopti la ureche: A fost minunat. Și lui i se păruse la fel. Cu toate acestea, rămaseră la fel de tăcuți. Când starea aceasta persistă chiar și la miezul nopții, și a doua zi dimineața, când ea se pregătea să plece, Rovena își pierdu orice speranță. În tren, străbătând aceleași câmpii înghețate, pe care masca sfâșiată a zăpezii nu reușea să le acopere, ea își descoperi în suflet tristețea din zilele trecute. Dar acum i se părea atât de fragilă, încât numai a tristețe nu semăna.

Împreună cu sentimentul acela, gândul că Besfort Y. Este la fel de periculos în orice moment nu-i dădea pace. Îi era greu cu el, dar imposibil de trăit în absența lui.

Reîntoarcerea la normalitate, care cu ex-logodnicul se făcea în câteva clipe, cu Besfort ținuse câteva luni. Când și când se întreba dacă nu cumva discuția despre libertate nu-i transformase în niște obsedați. După prăbușirea comunismului, în Albania orice lucru era dus la extrem: banii, luxul, organizațiile de lesbiene. Toți se grăbeau să câștige timpul pierdut. O seară într-un bar, privirea languroasă a unei actrițe erau lucruri care tulburau pe oricine. Din felul în care Besfort o ascultase povestind i se păruse că, nedeslușit, descoperise ceva.

Nici atunci lucrurile nu erau ca mai-nainte, își spusese ea.

Prima ei trădare i se înfățișa acum ca un ghem încâlcit, o răzbunare fără urmă de regret. Sărutări în timpul dansului și câteva cuvinte într-o germană stâlcită. Îmbrățișările lui nerușinate și, mai apoi, ale ei. Camera lui, trupurile goale, prezervativul și cuvintele spuse cu același accent: *Ich hatte noch nie schöneren Sex* – N-am făcut niciodată sex atât de dulce.

Uite, asta ai vrut tu, și-a spus ea.

Adevărul e că îi povestise tot ce se întâmplase în primăvara aceea confuză, la un an după Luxembourg. Mica petrecere la aniversarea ei din cămin și îmbrățișarea cu unul dintre colegii de stagiu. Iar după sărutări, apropierea trupurilor, șoaptele lui „mergem la mine în cameră" și cum îl urmase fără un cuvânt. Jumătate din colegii Rovenei se refugiaseră într-un bar de noapte, iar ea rămăsese uluită aflând că între timp ei îi și însăilaseră o minipoveste de dragoste. Aflaseră, se pare, că frumoasa albaneză se culcase *până la urmă* cu colegul lor slovac, și acum îi tratau într-un mod aparte, le făceau loc între ei și-i considerau deja un cuplu. Iar ei i se părea distractiv că toate acestea îi aminteau de povestea logodnei ei, fără s-o deranjeze absolut deloc. Cineva povestea cum că auzise la știri că în Albania au loc tulburări politice, dar ea nu putuse să confirme.

Toate celelalte, care s-au întâmplat mai pe urmă, tu le știi la fel de bine ca și mine, îi spusese Rovena. În realitate, ceea ce știa Besfort nu era foarte exact. Inexactitățile începeau cu barul de noapte, când Rovena și slovacul erau considerați un cuplu. Ei îi plăcuse chestia asta, și încă foarte tare. Totul avea un gust special, căruia îi simțise multă vreme lipsa. Cineva spusese din nou că în Albania sunt tulburări politice. Dar ea nu știa nimic despre asta.

La ora două noaptea, ieșind gălăgioși din bar, se înțeleseseră să se întâlnească a doua zi în același local. Dimineața, la ora zece,

zbârnâitul telefonului părea că încearcă să-i sfâșie nu numai somnul, ci și tot ce era în jur. Era Besfort. O căutase de câteva ori în seara precedentă. Se afla la Viena, la o conferință ONU. În Albania, după cum probabil ea auzise, situația era gravă. În seara aceea era liber. Pentru prima oară ea ezitase. De ce nu mi-ai spus dinainte? Îi era greu să călătorească… seminarul… profesorul… Bine, cum vrei. Răceala din vocea lui îi trezise în suflet neliniștea cunoscută. Dar ia spune-mi, nu poți veni tu? Nu știu, venise răspunsul lui. Avea să vadă ce și cum și s-o anunțe.

Dar apelul lui întârzia. Iar pe mobil nu răspundea. O pedepsea, probabil, pentru nehotărârea ei. Tiranule, îl apostrofase în sinea ei. Apoi își spusese: Bine îți face. Pentru o noapte la bar putea să piardă totul. De parcă n-ar mai fi fost și alte nopți, printre zecile de nopți plicticoase de aici, în care să bântuie prin baruri. Îl refuzase pentru câteva ceasuri de banalități și hăhăieli stupide.

În final, sunase și telefonul. Izbânda fusese dublă: Besfort venea la Graz. Adresa hotelului, ora întâlnirii.

În vreme ce pășea grăbită pe strada înghețată, simțise că i se învârte capul, ca și când ar fi băut ceva. Un soi de regret pentru seara de la bar, unde ceilalți aveau să se întâlnească, o făcu să se simtă extraordinar de bine. Chiar și ezitarea din cursul dimineții i se păruse că e un semn bun. Pentru prima dată într-un an și jumătate se simțise, într-adevăr, dacă nu superioara, măcar egala lui. Dependența de el dispărea, se pare, în mod firesc.

Sentimentul de siguranță, pe care nu reușise să i-l clatine nici tapetul luxos de pe coridorul care ducea spre camera lui, îi schimbase, în mod miraculos, și trăsăturile feței. Privirea goală, ce părea că nu se adresează nimănui, contribuise decisiv la această transformare.

Stătură o bucată de vreme îmbrățișați pe canapea. De ce nu

bănuiește nimic? se întrebă ea. Oare de ce este convins în continuare că-i aparțin?

Când și când, strălucirea goală din ochii lui o neliniștea.

În baie, în vreme ce se pregătea, observă urma unei mușcături undeva, pe coapsă.

În sinea ei ar fi vrut să-i vadă și el vânătaia. Te-ai convins acum că nu sunt sclava ta? Ce prostie, își spuse. Din spatele ușii se auzi soneria telefonului.

Când ieși din baie, el încă mai vorbea la telefon.

Ce e cu tine? îl întrebă ea, întinzându-se lângă el.

Dar Besfort o mângâie, fără să-i dea niciun răspuns. Se iubiră apoi fără o vorbă. În restaurant, răsfoind meniul cu prețuri piperate, își spuse că acolo, în barul de noapte, colegii ei se adunau la ora aceea. Vor privi lung spre locul ei gol, încercând să înțeleagă de ce nu venise. Și, chiar dacă vor afla adevărul, nu-l vor înțelege niciodată până la capăt. Vor crede că între studentul sărac, cu aere de artist, cu care plătise pe din două pizza, ea preferase, după clișeul cunoscut, luxul și un bărbat dominator.

Lasă-i să creadă ce vor, își spuse ea. Vinul roșu, împreună cu vișiniul manichiurii, o amețeau ușor ca de fiecare dată și-i dădeau un sentiment extraordinar înaintea nopții de dragoste. După cină, merseră împreună la barul de noapte. Ia-ți gândul de acolo, îi șoptise ea, mângâindu-i mâna ușor. Iar când el o întrebase de unde, ea continuase: Știi tu de unde, de acolo, de la veștile proaste.

După miezul nopții, telefonul zbârnâi din nou. Ce coșmar, gemu ea. Nu reușea deloc să se întindă și să vadă ce oră e. Două noaptea. Ești în toate mințile? făcu. El vorbea. Sunt în toate mințile ăia care sună la ora asta? Inutil să-și înfunde capul în pernă. Se auzea tot. El continua să răspundă în engleză. Cred că e o rebeliune comunistă… Da, sunt sigur… Preluarea puterii cu forța… E o nenorocire, fără

îndoială…

Deși era nervoasă, vorbele lui îi treziră curiozitatea. Nu înțelegea chiar totul… Singura soluție este o intervenție… Imediată… Poate fi luată drept o ocupație?… Cine s-o ia?… Aha… înainte da, acum în niciun caz…

Când se întoarse în pat, văzu că ea îl aștepta sprijinită în cot. De la Bruxelles? întrebă. Da, zise el. Apoi adăugă: în Albania statul s-a prăbușit.

Bănuiam eu. O bucată de vreme nu li s-a mai auzit decât respirația. Ai vrea o intervenție militară? El făcu semn că da. Cred că nu greșesc. Înainte asta se numea trădare, zise ea. La școală numai despre asta se vorbea. Da, știu.

Ea îi mângâie părul. Liniștește-te, iubitule. E trecut de două.

În barul de noapte, colegii își urau acum unul altuia noapte bună. Și-ar fi putut închipui orice, în afară de faptul că ea era acum în pat cu un bărbat care abia vorbise la telefon despre niște evenimente care mâine vor umple paginile ziarelor.

Mâine, chiar și ei i se va părea totul incredibil… E ușor să spui că schimbase pizza aia sărăcăcioasă cu un meniu de lux. Adevărul era altul. El o transformase într-o femeie rasată. Într-o femeie frumoasă, plină de mister, așa cum visase să fie încă din adolescență.

O duioșie cum nu simțise de multe ori până atunci îi cuprinse sufletul. Îl îmbrățișă tandru și-i susură la ureche cuvinte de dragoste. Să nu se mai gândească la asta. Avusese o presimțire că totul va merge bine. Și că nimeni n-o va mai considera proprietatea sa. Dar nu putea fără el. Nu putea, pur și simplu.

Imediat după ce s-au iubit, cu o claritate pe care ți-o dă relaxarea trupului, simți din nou, cu o acuitate rară, regretul că el nu este bărbatul ei. Odată cu apropierea somnului, sentimentul de cădere inevitabilă, fără întoarcere, i se mai atenuă, iar la gândul că, chiar

dacă nu legal, el este totuși bărbatul ei, i se păru plauzibil.

După micul dejun, îi spusese că va merge doar așa, de ochii lumii, la seminar și că se va întoarce cât va putea de repede.

Întrebările celorlalți, unde ai fost aseară, te-am căutat peste tot, te-am așteptat, au fost mai agasante decât își imaginase. Să ne fi anunțat măcar, o certase slovacul. Nu am putut, a fost răspunsul ei. A sosit cineva pe neașteptate din Albania. Acolo situația e gravă de tot. Aha, făcuse celălalt, ești îngrijorată pentru asta. Desigur. El ridicase din umeri: de când a plecat, nu-l mai interesa Slovacia. Nici numele nu voia să i-l mai audă.

Ea mai auzise cuvintele acestea. Mulți albanezi le rosteau și ei.

O oră mai târziu, când aproape că alerga spre hotel, vântul de primăvară parcă încerca s-o facă să lăcrimeze. Privirea celor două recepționere nu avea nimic neobișnuit. Una din ele îi întinsese un plic minuscul. Scumpa mea. Trebuie să plec urgent. Bănuiești de ce. Te sărut, B.

Lacrimile îi porniseră șuvoi.

Cu o mișcare bruscă, de parcă ar fi descoperit, în fine, butonul cu care putea întrerupe fluxul amintirilor, Rovena opri apa.

Dar liniștea era și mai enervantă. Era convinsă că el nu se întorsese încă în cameră. Ca pentru a încerca să acopere golul acela, smulse föhnul din suport. După ce scăpase de plescăitul apei, acum, curentul de aer cald, care o lovea nebunește, se potrivea cel mai bine cu nervozitatea ei.

Nu te las până nu-mi spui ce nu mai este ca până acum, își zise supărată.

Erau de atâția ani împreună, dar cuvintele acestea i le spusese pentru prima oară. Nici în zilele de coșmar de la Haga, dinaintea marelui proces. Și nici în perioada cea mai cumplită, aceea a idilei ei cu Lulu.

În iarna aceea, privirea rece a psihiatrului o pândea când din dreapta, când din stânga oglinzii. Criza dumneavoastră, domnișoară, deși e ceva rar, nu e o noutate. Sunteți în pragul unei încercări, a unei schimbări. Și, pentru că e prima experiență de acest fel, o credeți nedureroasă. Uitați că și schimbarea locuinței este traumatizantă pentru om, ca să nu mai vorbim despre ceea ce faceți acum. Este similar cu a te muta pe o altă planetă.

După consultație, pe stradă, înainte de a ajunge acasă, își deșertase tot necazul la telefon. Deja m-am schimbat, înțelegi? Tu nu mai ești ceea ce erai pentru mine. Nu mai ești stăpânul meu, înțelegi? Nici chiar atât de puternic cum te credeam nu ești.

Nimic nu era ca mai-nainte… Cuvintele lui Besfort, care o răniseră atât de tare, nici măcar nu erau ale lui, ea i le spusese prima. Iar acum era, pare-se, rândul lui.

Așadar răzbună-te, ce mai aștepți? Zgomotul asurzitor n-o lăsa să se concentreze. Și totuși își spuse că el nu era dintre cei care-ți răspund cu aceeași monedă.

Numai să nu fi trecut și el de cealaltă parte a baricadei, își zise. Se spune că în Consiliul Europei sunt o mulțime de gay.

Când închise föhnul realiză că liniștea aceea era de două ori mai apăsătoare ca după duș.

Numai… să nu fi trecut și el… de cealaltă parte… a…

Ultimele cuvinte se prelingeau lin, asemenea picăturilor de apă de pe frunzele ude.

În liniștea aceea se surprinse din nou lipsită de apărare. Dar privirea i se îndreptă spre obiectele de toaletă de sub oglinda din baie. Primul lucru care-i căzu în mână fu rujul, îl apropie de buze, dar mișcarea bruscă o făcu să se mânjească pe obraz. Enervată de rateul acela, în loc să fie mai atentă, ajunse să se mâzgălească și mai tare.

Și eu pot poza în asasin… își spuse… La fel ca tine, stăpâne.

Pocnetul ușii o făcu să tresară. Odată cu strigătul interior „s-a întors”, jumătate din supărare i se topi într-o fracțiune de secundă.

Panicată, ca și când ar fi vrut să șteargă niște urme, îndepărtă de pe obraz semnele roșii.

Se mai liniști puțin când se apucă să-și rimeleze genele. Ca de fiecare dată, ritualul fardatului îi limpezea gândurile mai mult ca orice altceva.

Încercă să zâmbească, dar constată că mușchii feței nu-i dădeau ascultare.

Gândul că, cu cât era mai frumoasă, cu atât mai repede i-ar fi aflat secretul, i se transforma în convingere. Cu masca pe față oricine are un avantaj asupra celuilalt.

4

În aceeași zi. Cei doi

Așa cum prevăzuse, el făcu o grimasă de uimire când o văzu. Acum înțeleg de ce ai întârziat atât.

Mă aștepți de mult?

El își privi ceasul. De douăzeci de minute.

A, da?

Băuse o cafea jos, apoi urcase în cameră, dar ea era încă sub duș. Pe terasă era minunat. Dar tu ce ai?

Ea își duse palma la frunte. Nu știu ce mi-a venit… își amintise, cine știe de ce, de bătrâna țigancă. Mai ții minte? Ți-am vorbit demult despre ea. Despre țiganca aia care a fost arestată din cauza noastră, a elevelor.

Sigur că-și amintea de bătrână. Se simțea chiar puțin vinovat. Îi

promisese că va face ceva pentru ea. În asemenea cazuri există despăgubiri, pensii speciale. Dă-mi numele ei și adresa. De data asta n-am să mai uit.

Dacă o mai fi în viață, zise ea. O chema Zara Zyberi. Știa și strada, se numea Him Kolli; doar numărul de la poartă nu i-l știa. Își amintea numai că avea un pom înflorit în curte.

Îl privea cum își notează totul și-și reținu cu greu lacrimile.

După micul dejun, ieșiră în oraș. Era mereu același ritual: căutau o cafenea în care să se simtă bine. La Viena, acesta e lucrul cel mai ușor cu putință.

Sub zidurile catedralei, trăsurile așteptau clienți dornici să se plimbe. În urmă cu șapte ani închiriaseră și ei una. Era în miezul iernii. Fulgii de zăpadă făceau statuile să pară că te roagă să te apropii. Ea remarcase că nicăieri pe lume nu există atâtea hoteluri și străzi care să aibă în denumire cuvintele „prinț" și „coroană". Fusese ultima ei tentativă de a-i aminti de căsătorie. Neatent, el remarcase ceva despre căderea Habsburgilor, singura dinastie care s-a prăbușit fără prea multă zarvă.

În cafenea, în timp ce-și priveau mâinile unul altuia, deveniră tăcuți și gânditori. Micul rubin de pe degetul ei scânteia precum fulgii de afară.

Cine știe de ce, el își aminti brusc de afișele din Tirana care anunțau alegerile locale și de restaurantul Piazza, în care un preot arbăreș[1] cânta cu voce de bariton: *La pârâiașul din sat, pe ultimul Jorgo l-au tăiat.*

Vru să-i povestească și ei despre afișele electorale în care candidații își făceau „complimente" reciproce, dar mai ales despre săteanul necunoscut Jorgo, poate al treilea sau al paisprezecelea,

---

1 Arbăreși (*arberesh*, lb. alb.), populație de origine albaneză, stabilită în Evul Mediu în zona de sud a Italiei (Calabria, Sicilia etc.).

oricum, ultimul din dinastie, dar realiză pe loc că afișele și preotul beat, așa cum se întâmplă cu toate amintirile, nu se legau de niciun fel și, în plus, văzu că pe chipul ei, radios până atunci, se așternuse un văl de tristețe. Și nici visul cu Stalin nu găsi nimerit să i-l povestească.

Ea nu simți nevoia să se prefacă veselă. Erau de nouă ani împreună. Îi dăruise tot ce avea mai de preț. Iată de ce, chiar și numai pentru asta, el nu mai avea dreptul s-o chinuie. Și nu-i era permis, mai ales, s-o tortureze cu ambiguități.

El știa că „ce ai" erau cele mai chinuitoare cuvinte pentru ea și totuși sosi clipa să i le spună.

Ea zâmbi ironic. Ar fi fost mai bine să-și pună lui însuși această întrebare. Căci îi spusese că nimic nu mai era ca-nainte, iar ea avea dreptul să știe ce însemna asta. Așteptase o noapte întreagă.

El își mușcă buza de jos. Rovena îl privea fix.

Ai dreptate, îi spuse. Dar, iartă-mă, nu mi-e ușor să-ți explic.

O bucată de vreme tăcură amândoi.

Nu-mi spune, vru să strige ea. Dar gura nu-i dădu ascultare și făcu exact contrariul.

Există altcineva în viața ta?

O, Doamne, făcu în sinea ei. Ce cuvinte erau alea, parcă scoase de la naftalină? Uzate rău de tot. Și folosite de el, nu de ea.

Și le aminti și el. Ba chiar la fel de bine ca afișele electorale, împreună cu cabina de telefon de lângă poștă, ploaia sâcâitoare și lunga ei tăcere.

Foloseau aceleași cuvinte, ca și când n-ar fi avut dreptul să folosească și altele. Altcineva în viața mea? se miră el. Uite, îți răspund: nu, nu există.

Ei i se păru că eliberarea bruscă de sub tensiune îi blochează creierul și simți dorința să-și pună capul pe umărul lui. Cuvintele

lui ajungeau la ea ca printr-o ceață aurie. Nu exista o altă femeie. Altceva era la mijloc. Traduse în germană, ca și când așa ar fi înțeles mai bine: *Es ist anders.*

Nu contează ce e, își zise. Doar aia să nu fie.

Treaba e mai complicată, continuă el.

Nu mă mai iubești ca înainte? Nu-ți mai plac la fel?

Nu numai eu. Era ceva ce ținea de amândoi. Era ceva legat de libertate, de ceea ce se plângea ea mereu… Fusese hotărât să-i spună tot, dar acum vedea că nu poate. Îi lipsea ceva. Îi lipseau multe. Data viitoare poate va reuși. Și dacă nu, o să-i explice în scris.

Poate că nu e nimic. Poate doar ți se pare, cum mi se părea și mie.

Ție ce ți s-a părut?

Că uite, lucrurile nu mai sunt cum au fost. Adică ceva nu mai e cum a fost și ție ți se pare că nimic nu mai este la fel.

Nu, scutură el din cap.

Părea că turnul bisericii din apropiere îi multiplică vocea.

Pentru o clipă, ea crezu că-i înțelesese raționamentul, dar în clipa următoare totul i se bulversă din nou în cap. Poate că și el se simțise prizonier și încercase să se elibereze? Nu ea îl gratulase cu cuvintele: „tiran”, „dictator”, „stăpân de sclavi”, în vreme ce el tăcuse și-și rosese lanțul cu dinții?

Simțea, ca de obicei, că întârziase.

Era obosită. Iar pe el îl durea capul. Pe stradă, firmele luminoase ale hotelurilor și magazinelor aveau o strălucire ce i se păru amenințătoare.

În locul cinei cu Stalin, el își aminti de prima ei scrisoare. Tirana, înghețată de gerul sub zero grade, părea de data asta un oraș sobru. Așa îi scrisese. Iar ea – pentru că el îi cerea amănunte despre ea – fierbea de dorință.

Besfort își aminti apoi de cealaltă parte a scrisorii, de cafeaua

băută la țigancă acasă, de cele câteva cuvinte pe care nu le putea reproduce, și din nou despre gerul sub aripa căruia se petreceau toate acestea.

Își amintiră întreaga scrisoare, cu un zâmbet abia schițat, ca un soare de iarnă. În răspunsul pe care el i-l trimisese de la Bruxelles scria că aceea e, fără îndoială, cea mai frumoasă scrisoare care ajunsese în vestul european venind din zona cea mai îndepărtată a continentului, Peninsula Balcanică, zonă care abia aștepta să se integreze în Europa.

Apoi, când se întâlniseră, el se arătase extrem de curios să afle cuvintele țigăncii. I se păreau a fi un strigăt nebun ce venea dintr-o epocă întunecată și foarte, foarte îndepărtată.

Rovenei îi venea să plângă. Nu e un semn bun când îți amintești vechile scrisori de dragoste.

El a vrut să audă vorbele țigăncii în pat, înainte de a se iubi. Și ea i le spusese în șoaptă, ca pe o rugăciune. La întrebarea lui dacă, în timp ce-i vorbea, bătrâna îi ceruse să-și dezgolească pântecul, ea îi răspunsese că nu fusese nevoie, se dezgolise singură, fără să știe nici ea de ce, la fel ca prima oară… O, nu, nu părea o lesbiană. Sau, mai exact, în atmosfera aceea ciudată, lesbianismul părea contopit în tot ceea ce era în jur… Dar tu însuți ești un vrăjitor…

După prânz, simțiră amândoi nevoia să se odihnească. Când ieșiră din nou, tocmai se însera. Coroanele imperiale de pe firmele hotelurilor, care prin alte locuri din lume fuseseră date jos cu forța, aici, deși vetuste, erau la locul lor.

Ajunseră din nou în fața catedralei Sfântul Ștefan, la capătul bulevardului. În amurg, ferestrele ei sclipeau înșelător, părând că schimbă mască după mască. Când înviau din morți, când se stingeau în clipa următoare.

Aplecat peste umărul ei, el îi șoptea cuvinte tandre. Iar ea

aproape că nu-și credea urechilor. În ultima vreme declarațiile lui se răriseră, apoi și ale ei.

Le auzea ca pe o muzică uitată, aproape neverosimile. Ne-am răcit unul de altul, îi șoptea el pe cel mai duios ton cu putință. Curios e că ei cuvintele acelea nu i se mai păreau atât de îngrozitoare. Chiar și cuvântul „căsătorie”, strecurat printre ele, tot așa i se părea, greu de crezut. În urmă cu șapte ani, trecând prin același loc, ea așteptase în zadar să-l audă. Acum venea cu întârziere și, în plus, își schimba mereu sensul. Vrei să fii fosta mea soție?

Vru să-l întrerupă: Ce e cu delirul ăsta? dar i se păru mai logic să aștepte. Nu era pentru prima oară când i se părea că e foarte confuz. Ba chiar, în cursul unei discuții în contradictoriu la telefon, îi și spusese: Mi-ai zis să merg la psihiatru, dar mai degrabă tu ar trebui să te duci.

Să fiu fosta ta soție? îl întrerupse în cele din urmă. Așa ai zis sau mi s-a părut mie?

El o sărută ușor. Nu trebuie s-o ia în nume de rău. Asta se referea la o mai veche discuție a lor.

Da, uite unde duce discuția aia.

Îi vorbea pe un ton blând, așa cum i se adresase înaintea primului lor sărut. Ea trebuie să încerce să înțeleagă. Vremea dragostei lor, chiar dacă nu acum, se apropia totuși de sfârșit. Majoritatea neînțelegerilor, chiar a dramelor prin care trec oamenii se produc pentru că ei refuză să înțeleagă acest adevăr. Ei înțeleg perfect diferența dintre zi și noapte, dintre vară și iarnă, dar nu și faptul că iubirea nu e veșnică. Și astfel merg orbește înainte.

Vrei să ne despărțim? De ce nu vorbești deschis?

Ea vorbea, după părerea lui, în limitele unei gândiri banale. Altfel spus, vulgare. Toate raționamentele comune ale omenirii, care, din nefericire, erau dominante și tindeau să devină lege, au o origine

meschină. El voia să se desprindă de ele, să deschidă o breșă, să găsească altă rezolvare.

Rovena renunțase să încerce să-l mai înțeleagă. Poate că așa se descarcă mai ușor, își spuse ea. După el, ei doi se aflau în momentul acesta undeva la jumătatea drumului, într-un timp intermediar. Mai târziu, ultimele sclipiri ale iubirii, la fel ca razele lunii, aveau să se stingă. Atunci începe perioada cu minus. Cu alte legi, pe care oamenii refuză să le accepte. Intră în luptă cu ele, suferă, se îndârjesc unul împotriva celuilalt, până ce, într-o zi, constată cu groază că dragostea lor s-a transformat în praf și pulbere.

Mai spune, îl îndemnă ea în gând. Nu te opri.

Era, desigur, târziu. Iar el tocmai asta încerca să evite. Să caute o altă zonă, în care mai era speranță. Poate coborârea lui Orfeu în Infern în căutarea Euridicei trebuie altfel interpretată. Moartă e nu Euridice, ci dragostea. Și Orfeu, în încercarea lui de a o regăsi undeva, cum se pare, făcuse o greșeală, se grăbise poate, și o pierduse din nou.

Dar chiar tu mi-ai spus că dragostea are o problemă cu ea însăși, gândi ea în replică. Așa îi spusese, într-adevăr, cândva: sunt două lucruri pe lume a căror existență este pusă la îndoială: dragostea și Dumnezeu. Cel de-al treilea, moartea, omul nu-l poate vedea decât la ceilalți.

Cu doi ani în urmă, în timpul aventurii cu Lulu, el îi spusese că-i iartă toate cuvintele grele, pentru că i se pare că e nebună. Ea avea să facă același lucru acum. El părea extenuat și, fără îndoială, stătea rău cu nervii.

La hotel, după cină și după întrebarea dacă exista vreun mesaj pentru el, îl privise cu multă suspiciune pe recepționer.

De unde aștepți mesaje? îl întrebă ea.

El zâmbi. Aștept o convocare. O citație la un proces.

A, așa? făcu ea și încercă să-și păstreze același aer jucăuș.

Nu glumesc. Aștept într-adevăr o citație la un proces. Poate la ultimul proces…

În oglinda liftului nu reuși să-i întâlnească privirea.

O să mă găsească până la urmă, zise în șoaptă.

Ești obosit, Besfort, zise ea, apropiindu-și fruntea de umărul lui. Ai nevoie de odihnă, iubitule.

În pat, s-a străduit să fie cât mai tandră. I-a șoptit vorbe de iubire, cu două înțelesuri, așa cum îi plăcea să audă înainte de a face dragoste, apoi, după ce el s-a tras deoparte, l-a întrebat cu vocea gâtuită de emoție: Cu fosta soție… cum a fost?

El i-a răspuns cu un geamăt ușor.

Sublim, își zise în sinea ei Rovena.

Tot mai des în ultima vreme el se gândea la ardoarea neobișnuită pe care o aveau întâlnirile lor după aventura ei cu Liza. Știa că se întâmplase ceva, dar nimic în plus. Mai ales că la mijloc era o femeie.

În lumina palidă a veiozei, chipul ei îi părea când și când străin și impenetrabil, la fel ca atunci. Speranța de a trăi încă o dată sentimentul acela i se părea la fel de îndepărtată ca repetarea unui vis frumos, cum nu-i e dat omului decât o singură dată în viață, vis în care îți apar și-ți dispar fulgerător din fața ochilor imagini minunate.

După cum se pare, Liza făcea parte din zona aceea intermediară, atât de necesară pentru a crea senzația de stabilitate.

Cum de ți-ai amintit-o? se miră Rovena, când el o întrebă ceva despre ea.

El încercă să râdă, apoi spuse: „Așa, întâmplător”, dar ea rămase serioasă. Tu încerci să-mi ascunzi ceva, îi spuse cu o voce obosită. Nu ți se pare că exagerezi?

Se poate. Totuși, nu mă simt vinovat.

Îi spusese că nu se simte vinovat pentru că știa că, oricât de secretos este sau se crede un bărbat, el rămâne un amator în comparație cu o femeie.

Voi, adică tu, vrei, nu vrei, ești mama secretelor, îi șopti, mângâindu-i locul întunecat dintre coapse. Nimeni, nici ea însăși, nu știa ce enigmă se ascunde în cotlonul acela tainic. Doar dacă nu înțelesese ceva din privirea pătrunzătoare a țigăncii.

În vreme ce el vorbea, ea își aminti brusc de WE-ul fetelor de la școală și de mâzgăleala de pe perete: „Rovena, mor după sexul tău”. Complet bulversată, intrase în clasă, încercând să descopere care dintre fete scrisese. Rând pe rând le trecuse pe toate în revistă. Și de fiecare dată îi revenea aceeași întrebare: Oare cum îi văzuse cealaltă sexul? Căci nimeni nu i-l văzuse, cu excepția maică-sii, darămite să i-l mai și atingă? în recreația următoare alergase din nou la WE, dar scrisul dispăruse. Pe ușa vopsită neglijent fusese fixat cu piuneză un petec de hârtie: „Proaspăt vopsit!”.

Cred că nu-ți trece prin cap că încerc să par misterios, zise el, mângâind-o pe păr. Ea îi sărută mâna. O, nu. Nu avea nevoie să pară, chiar era.

Acoperită de vopsea, mâzgăleala părea de o mie de ori mai provocatoare și, întorcându-se în clasă, simți cum i se înmoaie genunchii.

El își dădu cuvântul că până data viitoare totul se va limpezi.

Tu amâni totul pe data viitoare, îi spuse ea dojenitor. Chiar aștepți o citație de la tribunal? Într-adevăr nimic nu mai este ca mai-nainte? Măcar atâta lucru spune-mi.

Dar el nu-i răspunse imediat. Îi atinse părul, îndepărtându-i o șuviță care îi acoperise ochii, apoi, cu o voce limpede spuse că da, așa era.

5

Săptămâna a treizeci și treia.
Liza văzută de Besfort Y.

Toate informațiile dau ca sigură prezența lui Besfort Y. La Tirana în săptămâna a treizeci și treia. Capitala părea extenuată după noaptea aceea agitată de februarie. Rarele blocuri-turn se oglindeau unul în altul. Mergând prin cartierul interzis altădată[2], fără să se poată hotărî în ce local să intre, Besfort Y. Fu străfulgerat de gândul că ferestrele clădirilor prindeau preț de-o clipă în sclipirea lor toată mânia și agresivitatea ce aveau să apară în presa de a doua zi. Procese, scandaluri, datorii și răzbunări neîmplinite ce-și așteptau sorocul, toate erau acolo.

Se opri o clipă, indecis, la intrarea în cafeneaua Manhattan, apoi alături, la un bar, până ce, fără a mai sta pe gânduri, intră la Sky Tower.

De pe terasa acoperită de la etajul al șaisprezecelea peisajul era ca întotdeauna, mirific. De sus, profețiile din presă păreau mult mai credibile. Ultimele patru etaje ale turnului, plus cafeneaua unde se găsea el acum, erau în proces cu statul. Jos, la picioarele clădirii, se afla șantierul părăsit al unui alt bloc-turn, iar constructorul se afla în proces cu proprietarii terenului, primăria și ambasada elvețiană, pe motiv că proiectul depășea cotele admise de înălțime. Ceva mai încolo era o statuie pentru care se deschisese un alt proces, legat de niște simboluri istorice, ba chiar de o ciocnire între civilizații care ducea, în subtext, la atentatul din septembrie de la New York.

---

2 Este vorba despre cartierul nomenclaturii comuniste (*blloku*), închis până în 1991 oamenilor de rând.

Besfort Y. Își reținu cu greu un oftat. Abia acum observă că la masa vecină se vorbea când în albaneză, când în germană.

Albania te obosește, îi spusese unul dintre prieteni, care se stabilise în Belgia încă din 1990. Te disperă, adăugase mai apoi, te pune la pământ și totuși parcă nu poți s-o lași și să pleci.

Căzuseră apoi de acord. Cu cât o respingeai mai mult, cu atât mai tare te lega. Este ca iubirea prostituatei, spusese celălalt.

Rovena plecase din nou la Graz. Reușise să-și prelungească stagiul pentru a treia oară. Pentru tine, îi spusese la telefon.

Privi cu coada ochiului spre masa vecină. Se părea că unul dintre străini este „bi". Forma bărbiei îi dădea certitudinea că nu se mai culcase cu Rovena, în vreme ce cârlionții roșcați de pe tâmple îl făceau să aibă îndoieli. Micuța mea, își spuse. Cum se descurca ea cu toate astea.

Un val de melancolie îl străbătu în liniște. Trebuia să-i scrie, totuși, scrisoarea pe care i-o promisese la ultima întâlnire.

O mișcare de la masa vecină și niște priviri curioase aruncate pe fereastră îl făcură să întoarcă și el capul. Pe Bulevardul Mare, circulația mașinilor fusese oprită pe ambele sensuri. Cineva arăta cu mâna spre mulțimea de jos care umplea Piața Maica Tereza.

— Altă demonstrație, îi spuse ospătarul, care venise să ia scrumiera. Sunt cei care cer restituirea proprietăților.

Pancartele albe erau agitate deasupra mulțimii, dar de acolo nu se vedea ce scrie pe ele.

În fața clădirii Guvernului, un al doilea rând de scutieri cu căști se alinia în fugă.

Besfort comandă încă o cafea.

Oricum, nu trebuie să mai întârzii cu scrisoarea aia, își spuse. O scrisoare și câteva telefoane mai atenuează din stres. Numele Lizei, pomenit atât de des la Viena, putea fi un motiv numai bun pentru a

relua firul întrerupt al discuției.

— Nu sunt foștii proprietari, zise ospătarul, așezându-i dinainte ceașca cu cafea. Sunt țăranii ceami[3] supărați pe guvern.

— Pe care guvern? întrebă Besfort. Albanez sau grec?

Ospătarul ridică din umeri.

— Poate pe amândouă. De fiecare dată când este încheiat un acord cu grecii, ei ies în stradă.

Demonstranții erau prea departe pentru a putea citi ce scria pe pancartele lor.

Liza e mai mult decât un pretext, își spuse el. Poate că e chiar cheia întregii probleme. Nu degeaba, la Viena, după ce aproape că o uitaseră, ea revenise în discuția lor.

În urmă cu doi ani, după cearta aceea groaznică, descoperise dintr-odată plăcerea formidabilă a reînnodării relației cu iubita regăsită. Un amestec de început și sfârșit de iubire, din care se năștea un sentiment nou, încă neîncercat. Era ea și totuși alta. A ta, fără să-ți aparțină. Străină, deși îi cunoști fiecare gest. Acolo, și totuși departe. De o fidelitate înșelătoare, lunecoasă, ca și când ai fi avut în brațe însuși curcubeul.

După ultima întâlnire, nu-i mai dădea pace un gând care avea legătură cu sentimentul acela. La fel ca motivul recunoașterii, care, în facultate, în anii studenției, i se păruse a fi pur și simplu folclor. Acum se mira de misterul pe care-l ascundea. Mirele, care, în patul conjugal, își recunoaște sora după un semn, în locul miresei. Sau invers, mireasa pe fratele ei. Tatăl, întors din exil, pe care fiul îl ia drept un concurent și așa mai departe, povești despre un incest considerat neîmplinit, dar care în realitate are toate șansele să fie dus până la capăt. Misterul acoperă încălcarea unor tabuuri,

3 Populație albaneză din nordul Greciei, din zona numită Ceamăria *(Çamëri).*

dorințele tulburi ale aceluiași sânge, prezentate apoi, de rușine și groază, drept povești.

Tu nu mai ești stăpânul meu. Tirania ta a luat sfârșit. Teroarea ta. Destul.

Besfort întoarse capul spre fereastră, ca și când vocea Rovenei la telefon, alterată de plâns, în urmă cu doi ani, ar fi venit acum de dincolo de geam.

Mulțimea demonstranților se apropiase de clădirea guvernului și scandările se auzeau deja mai clar.

— Nu sunt nici foștii proprietari și nici ceamii, zise ospătarul, care se apropiase și el de fereastră.

Mare parte dintre pancarte erau roz.

— Mi se pare că sunt „minoritarii", spuse cineva de la masa de alături. Așa li se spune acum gay-lor și lesbienelor.

La telefon, Rovena parcă nu era ea. Șocat, Besfort nu știuse ce să-i răspundă. La vorbele lui: Liniștește-te acum și ascultă-mă, ea izbucnise: Nu mă liniștesc și nu vreau să te ascult. Enervat, îi închisese telefonul. Dar ea îl sunase imediat după aceea. Nu închide, cum faci mereu. Acum nu mai ești… Destul, se răstise el. Nu vezi că ești nebună? Așa? icnise ea. Așa îți par? Acum ascultă tu, fii pregătit să auzi ceva tare de tot.

Tu nu mai ești pentru mine ceea ce ai fost. Iubesc pe altcineva.

În liniștea care se lăsase între ei, el se aștepta la cuvintele acestea. Dar de la capătul celălalt al firului se auzise altceva.

Mi-ai distrus sexualitatea.

Cum? se mirase el.

Gândul că femeia își ieșise din minți îl domina. Acum, toate vorbele grele și jignirile, ba chiar și posibilele ei trădări îi păreau motivate. Încercă s-o ia cu binișorul, Rovena, iubito, liniștește-te, e vina mea, pricepi, doar vina mea, mă auzi? Nu, nu te aud. Și nici nu

vreau să te mai ascult. Să nu crezi că ești așa grozav precum te pretinzi. Normal că nu sunt și nici nu mă pretind. A, așa? De ce, crezi contrariul? Ai impresia că sunt ca indienii din America, tatuați din cap până-n picioare ca să-i sperie pe adversari? Brusc înveselită, ea izbucnise în râs, iar lui i se păruse chiar că aude printre chicoteli cuvântul „dragule", cum făcea de fiecare dată când o distra vreo poantă de-a lui. Dar momentul acela nu ținuse mult. Glasul ei și-a recăpătat duritatea de la început, iar el și-a spus: Doamne, chiar e bolnavă.

A doua zi, la telefon, i s-a părut mai calmă, deși părea obosită. Fusese la medic… Delicat, încercase să afle ce s-a întâmplat. M-am certat cu iubitul meu, îi povestise ea medicului. Medicul îi dăduse calmante. Și, firește, câteva sfaturi. Cel mai important: să rupă orice legătură cu sursa stresului. Mai precis cu el. Urmase o liniște adâncă. O să-mi pui acum vechea întrebare, dacă e cineva între noi? îl chestionase ea. Nu, îi răspunsese el. Da, acum spui nu, dar eu știu că la asta te gândești. Pentru că tu tot n-ai înțeles că eu nu mai sunt sclava ta. El o lăsase se să descarce. Da, el o înrobise total, îi înăbușise orice dorință de libertate, nu-i lăsase niciun dram de independență. Ca s-o știe numai a lui, ca orice stăpân de sclavi. O făcuse să ajungă la psihiatru. O schilodise, îi distrusese sexualitatea.

Ajunsă aici, el o întrerupsese ca să-i spună că fusese exact pe dos… că el, adică ei doi, împreună, și ea o recunoscuse de atâtea ori, duseseră chestia asta la perfecțiune, o rafinaseră, dar ea strigase: Tocmai asta nu trebuia făcut! îi violase sufletul. Psihicul… Asta ți-a îndrugat medicul ăla neamț? a întrerupt-o el din nou. Chiar asta, a fost răspunsul ei.

Îi trecuse fulgerător prin minte imaginea sânilor ei, și tristețea că nu-i va mai vedea de acum încolo dădu vorbelor lui o liniște neașteptată. Așadar, o s-o lase să se calmeze, dar trebuie să știe un

singur lucru: că el nu este așa cum crede ea. Fusese eliberatorul ei, dar în vremurile noastre se întâmplă adesea ca eliberatorul să fie considerat un tiran. Iar tiranul, eliberator.

Acestea fuseseră, în mare, ultimele cuvinte. Telefonul ei, trei săptămâni mai târziu, părea că vine din neant. Avea vocea schimbată. Nici el, nici ea nu pomeniră nimic de ceartă, li spusese că a fost la Londra, cu toți cei de la curs. Că a început să facă înot la piscină. Ca și când nimic nu s-ar fi întâmplat. Doar atunci când l-a întrebat: Când ne vedem? s-a făcut liniște. Tu ce crezi? o întrebase el. Răspunsul ei fusese neașteptat: Nu știu.

Se stăpânise cu greu să nu-i urle la telefon: Dar atunci, la ce mama dracului m-ai sunat? Și de ce întrebi când ne vedem?

Ascultă, începu ea. Vreau să ne întâlnim ca și până acum, dar trebuie să fiu sinceră cu tine… Ceva s-a întâmplat între timp…

Uite, deci, cum stă treaba. În lungul interval de liniște ea așteptase, pesemne, întrebarea care trebuia totuși pusă. Dacă e cineva între ei. Dar el tăcuse. Îi mai pusese această întrebare într-un moment nepotrivit, iar acum, când îi sosise clipa, tăcea. Curvă, o apostrofase în sinea sa. Curvă de ONG-uri și de burse internaționale. Iar cu voce tare: Nu vreau să știu.

Dar și răspunsul ei întârziase. Poate că se așteptase la altceva. Poate că-i luase cuvintele drept o sfidare. A, așa? Nu vrei să știi? Atunci bea paharul până la fund: tu nu mai ești ceea ce erai, acum am alt stăpân.

Am înțeles și asta. Ba chiar o știu de mult. Răspunsul ei: Și totuși te prefaci că nu-ți pasă. Pentru că asta știi cel mai bine. Să-l lovești pe celălalt chiar și atunci când ești la pământ.

Niciunul dintre cuvintele astea nu a fost pronunțat. Li se învârteau toate prin creier ca niște păsări speriate că nu găsesc ieșirea din colivie. Se auzea respirația ei precipitată. Și, printre

șuierături, cuvintele: Dacă e așa, atunci haide…

Zborul a fost chinuitor. Avionul se lăsa pe o parte, sau poate că așa i se părea lui. Un avion șchiop. Pe jumătate adormit, și-o imagina în fața oglinzii, în timp ce se pregătea pentru a-l întâlni pe celălalt. Alegerea desuurilor, ceafa, locul *acela.* Un sentiment de lehamite, de ură și iertare simultan, îi încetinea bătăile inimii. Dacă motivul răcelii ei era un alt bărbat, atunci cum se explica furia cu care îi vorbise? în situații ca asta se întâmplă exact contrariul.

Avu senzația că, la fel ca în vis, nu va ajunge niciodată la ea.

O zări de departe, în același loc unde îl așteptase prima oară. Paloarea din obraji o făcea mai frumoasă. Felul cum se pieptănase și cum își pleca privirea în mers îi dădeau un aer străin.

În taxi s-au îmbrățișat timid, cu reținere. Parcă era și nu era ea. Cuvintele care începeau cu „re”, revedere, renaștere, reluare, ce aveau să-i blocheze zile în șir creierul după aceea, se pare că acolo își aveau originea. Să stea pe pat lângă ea i se părea acum lucrul cel mai incredibil din lume.

Rezervarea la hotel o făcuse tot ea. Avea să încerce să priceapă mai multe din locul unde se afla hotelul, poziția ușii de la intrare, a coridorului și, desigur, aspectul camerei, dar mai ales după paturi, unul nupțial sau două separate, ca două morminte ale unor îndrăgostiți de altădată.

În vreme ce omul de serviciu le deschidea ușa, inima lui și-a încetinit din nou bătăile. O lumină caldă i-a învăluit privirea atunci când a zărit patul imens și cuvertura acoperită cu crizanteme, exact ca în grafica japoneză. Și tot ca într-o pictură japoneză ea pășea prin cameră, aranjând bagajele. Totul se petrecea în liniște, ca într-o scenă pictată într-adevăr pe un vas oriental, ba chiar și cuvintele ei – „O să mă aștepți puțin?” – când intra în baie fuseseră spuse tot cu capul plecat, neînsoțite de privirea jucăușă, cea care, de obicei, anunța

fericirea de mai târziu.

Iată de ce a ezitat atât, își spuse el după ce ușa băii se închise. I se părea greu de crezut că ea ar putea ieși de acolo câtuși de puțin schimbată.

Ședea pe colțul patului ca pe o piatră funerară, așteptându-și mireasa, la fel ca în 1917 sau 1913, sau naiba mai știe când, bărbat balcanic cu dorințele răscolite după atâția ani de logodnă prelungită. Ori mai rău, nebun și convins că o să se ivească mireasa pierdută, răpită cine știe de cine, poate chiar de destin.

Ea ieși, în sfârșit. O, cerule, își spusese, mireasă din baladă, complet necunoscută, albă-albă, ca marmura. Ea s-a îndreptat cu capul plecat spre el și s-a lungit pe pat la fel de țeapănă. Besfort era convins că femeia uitase toate gesturile de odinioară. Se aplecă spre obrazul ei; buzele, ca și ochii, îi erau străine și, în loc să i le sărute, îi șoptise: Ți le-a atins cineva?

Ochii ei spuseră da.

Prin bluza descheiată a pijamalei i se zăreau sânii, mai trădători poate decât buzele. El îi puse aceeași întrebare, iar răspunsul ei a fost același.

Nu știa dacă trupul său va suporta provocarea aceea, în care era greu de spus unde e durerea și unde bucuria. Cine o fi fost norocosul acela? se întrebă.

O mângâie pe pântec, apoi mai jos. La întrebarea cea mai delicată, ea răspunse la fel, din priviri. Ai ajuns, deci, până la final, își zise el, iar cu voce tare: Adică?…

Rovena tăcea. Gemetele ei erau de data asta altfel decât înainte, mai reținute, iar el își spusese din nou: Desigur.

Urletul unei sirene de poliție însoți, în lipsa unei muzici, ultimele momente.

Sirena se auzi brusc mai aproape, aproape la fel ca atunci, la

Luxemburg. Schiță un zâmbet, amintindu-și că, după înzestrarea poliției albaneze cu mijloace moderne, sirenele au fost primele care au adus în Albania ceva din atmosfera Occidentului. Se întoarse către geam să vadă ce era. Pe Bulevardul Mare începuse, după toate probabilitățile, încăierarea. Se folosesc gaze lacrimogene, spuse cineva din grupul de alături. Se zăreau mișcările oamenilor, care duceau mâinile la ochi ca speriați de ceva. Părul roșcat al diplomatului „bi" părea că luase foc. Își aminti că roșcații sunt campioni la sex. Draga de ea, își spuse, cine știe cât o fi pătimit cu el.

Poate că se gândise la toate acestea în momentul în care s-a desprins de ea și s-a tolănit ostenit pe-o parte.

Vorbele ei la telefon, amestecate cu altele, rodul imaginației lui, i se îngrămădeau de-a valma în memorie, cu o sintaxă anapoda, precum niște formule ritualice: mi-ai distrus sexualitatea.

Te-au distrus alții și dai vina pe mine, și-a spus el. Ultima întrebare, dacă ajunsese până la final cu altul, i-o repetase și după. Ea a rămas din nou pe gânduri, după care i-a șoptit: Depinde cum o iei.

În șoaptă, ca să nu strice efectul momentului, el i-a spus că răspunsul ei nu are logică, pentru că, dacă celălalt ajunsese s-o sărute și s-o mângâie peste tot, desigur că ajunsese și la… cum se spune…

Ea îi dăduse același răspuns, că depinde cum o ia, la care el o întrebase: Cum vine asta? Ori e impotent? Nu, făcuse Rovena, după un moment de tăcere. E o femeie.

Aha… făcuse din tot sufletul. Aha, ia uite despre ce era vorba. Vreme de câteva minute au tăcut amândoi. I se părea că asta explică totul. Întrebările i se învârteau ca nebune prin cap. Dacă se distrase cu o femeie, de ce această nouă pasiune, în loc s-o liniștească, o stârnise și mai mult împotriva lui? Și de unde până unde toată

suferința aia, țipetele, consultația la psihiatru?

Ea îl asculta mirată. Cum de unde? Dar e normal să se întâmple așa. Voiam să mă desprind de tine și nu mă lăsai. Nu te puteam înșela, înțelegi, asta e.

În momentul acela totul i se păruse simplu. Ca un somnifer, cuvintele ei îl adormeau. I se făcuse și ei somn. Erau obosiți amândoi și, două ore mai târziu, se treziseră într-un cu totul alt timp. El avea impresia că o regăsise. Dar tot nu era sigur. Era ca un peisaj oglindit în apă, ce se putea risipi la cea mai mică adiere de vânt.

Cu delicatețe, el duse din nou discuția acolo unde rămăsese. Atunci auzi pentru prima dată numele Lizei și întâmplarea prin care se cunoscuseră. Barul de noapte, unde ea cânta în fiecare sâmbătă. Privirile provocatoare. Telefonul. Primul sărut în mașină.

Apoi? Apoi, celelalte se știu…

Eu nu știu nimic, se grăbise el cu o curiozitate de copil. Spune-mi totul… Povestește-mi cum făceați.

Cum făceam? în realitate, eu nu făceam nimic. Ea… făcea… Eu doar stăteam…

Lui i se părea că nu auzise niciodată ceva atât de senzual. Poate doar întâmplarea cu țiganca.

Mai povestește, o rugase el. Hai, deșartă-ți sacul.

Și ea îi povestise despre tulburările vârstei de la orele de educație fizică, când fetele se dezbrăcau la vestiar. Credea că avusese încă de atunci o predispoziție, dar nu cine știe ce, ca multe alte fete. Nu era lesbiană, cum ar fi putut el să creadă. Era mai mult o soluție, provocată de teama de masculi. Și asta pentru că avea sânii prea mici. Mult mai mici decât ar fi vrut să-i aibă. Cu Liza parcă se maturizase.

Cu o femeie, își spusese el. E culmea.

Ea îl sărutase pe ceafă, dar destul de discret. La urma urmei, tot ce am făcut până azi, pentru tine am făcut.

El îi repetase cuvintele rostite imediat după ce se iubiseră. Respirând încă sacadat, îi reproșase că-l învinuiește pentru tot ce s-a-ntâmplat. Se iubise cu o femeie, avusese o nouă experiență, fusese fericită, suferise, și tot el era vinovat. În momentul cel mai dificil se dusese la psihiatru, pentru un motiv necunoscut, și asta cădea tot în spinarea lui. Trebuia, deci, să facă penitență, să-și ceară iertare.

Dar nu-i spusese decât o parte din acest monolog. Și aceasta vag, cu jumătăți de cuvinte. Ea îl ascultase fără o vorbă, apoi îi răspunsese cu aceeași liniște interioară: Dar asta așa a fost. Din cauza ta.

Besfort simțea că nu poate să se enerveze. Dar asta nu-l împiedica să-i vorbească pe un ton glacial.

Aș vrea să-mi spui ceva. Dar clar, cu exactitate. Când i-ai mărturisit psihiatrului motivul tulburării tale, i-ai spus că te-ai certat cu iubitul, sau cu iubita? Cred că în germană există cuvinte diferite pentru asta.

Ea oftă. Nu negă că a avut unele neînțelegeri cu Liza. Dar tot din pricina lui. Pentru că el o ține prizonieră și nu-i mai dă drumul. Iar ea încearcă să scape din laț, deși îi e cu neputință. De aici se iscau certurile cu iubita… Neliniștea. Se rănea singură, urla.

Toate discuțiile despre Liza au rămas așa, în coadă de pește. Nu numai din vina ei, căci nici el nu se grăbea, de parcă i-ar fi fost teamă să afle mai mult. Recucerirea Rovenei a continuat o vreme. Nici măcar el nu știa pe care din ele o preferă: pe prima, cea naivă, sau pe a doua, cea dificilă, cu mască de ghips și cu o existență dublă?

Ori de câte ori revenea la prima ipostază, era mai veselă și mai tandră – ca la-nceput, el simțea la ea, împreună cu bucuria regăsirii,

și o undă de tristețe pentru masca la care renunțase. Cum să revină la aerul acela misterios, ca de pe o planetă îndepărtată și străină?

Alteori i se părea că e simplu. Oricât ar fi refuzat să accepte, el nu făcea altceva decât să repete frământările a milioane de bărbați care încearcă să împrospăteze un sentiment epuizat.

Într-o seară, în fața vitrinei unui sex-shop din Luxembourg, în vreme ce admirau o păpușă erotică, ea îi șoptise: cumpăr-o, dacă te atrage așa mult. Aș cumpăra-o, îi răspunsese el, dacă ar semăna mai mult cu tine.

Neștiind cum s-o ia, Rovena făcuse fețe-fețe.

Nici el nu știa cum să explice toate astea. Nu voia nicicum să rupă vălul acela de mister care apăruse după aventura ei cu Liza. Dar, pe de altă parte, știa și că ar fi fost imposibil. Săptămânile treceau și ei ajunseseră la fel de apropiați ca înainte, ceea ce părea, fără îndoială, o minune, își repeta mereu acest cuvânt, deși în sufletul său știa că, mai mult decât o minune, era o stare de calm. Se supăra pe el însuși, du-te, îi spunea, găsește una dintre actrițele alea japoneze care se dau pe față cu praf de cretă, mister peste mister. Cum să dormi lângă o arătare ieșită ca din sicriu, așa ceva vrei tu?

În mod firesc ajunsese la concluzia că aerul acela straniu nu-l putea găsi decât alături de omul atât de apropiat până nu demult și atât de străin acum. S-o cunoască din nou pe Rovena aceea de acum doi ani. S-o piardă, ca s-o poată regăsi.

Știa și el că acestea sunt gânduri nebune. Situații contradictorii, care se exclud una pe cealaltă.

Neputința creierului omenesc de a sparge zidul despărțitor îi deveni brusc evidentă. La urma-urmei, creierul este un instrument croit din aceeași materie ca și universul. O materie dominatoare, care te ține înlănțuit. Și câtă vreme universul este compus în totalitate din aceeași materie, speranță nu mai există nicăieri. Să te

culci cu curcubeul… Poate că nu degeaba se spune că depășirea limitelor este legată de sexualitate… Cândva, probabil că se întâmplau asemenea lucruri, iar rămășițele lor reușeau, întâmplător, să spargă zidul și să ne tulbure gândirea. Dar unde? Era același univers, o, Doamne, doar dacă n-ar mai fi și altul, o zonă rebelă, cu alte legi, găuri negre.

Poate că ar fi trebuit să ia un calmant, ca să nu mai delireze atât. Și să nu mai bea așa de multă cafea.

Ideea de a o juca pe degete ca la ruleta rusească îi venea, într-adevăr, din zonele cele mai tulburi. Dar și toanele ei cu sclavia tot de acolo veneau. Simțea că lucrurile acestea sunt legate, iar din ele se năștea o întrebare: mai există dragoste sau nu?

Gândul că există situații când libertatea se câștigă prin violență îl făcu să zâmbească. Comandă a treia cafea, dar nu îndrăzni s-o bea.

Pe bulevard, măturătorii strângeau bucăți de pancarte călcate în picioare în timpul încăierării. Urmele scurtei izbucniri de ură, ce abia se potolise, erau adunate, pentru a lăsa locul unei vrajbe vechi, dintotdeauna, iscate de judecăți și testamente de când lumea, o parte din ele scrise în limbi ce nu se mai foloseau și purtând sigilii otomane.

6

Sfârșitul aceleiași săptămâni. Rovena

Toată săptămâna fusese îngrijorată din cauza lui. Crezuse că telefoanele mai dese aveau s-o mai liniștească. Apoi i se păruse că, dimpotrivă, ele o stresau și mai mult. Încercase să le mai rărească, dar așa era și mai greu de suportat.

N-ar fi trebuit să vorbim atât de mult despre Liza, își spuse. De

aproape doi ani nu pomenise mai deloc de ea și, deodată, ca un spirit malefic, în seara petrecută cu el la Viena, ea își făcuse din nou apariția.

Uneori am impresia că intenționat nu ai dorit niciodată să auzi povestea întreagă a aventurii mele cu ea. Ca să mă torturezi cu întrebări stupide, cu suspiciuni pe care altfel nu le scoți la iveală.

Câte scrisori despre asta nu am scris și am rupt… Câte monologuri nu m-au epuizat în singurătate. Și când am fost împreună, iar eu am vrut să-ți povestesc, am simțit nerăbdarea ta să ajung la punctul culminant, singura parte care te interesa. Te prefăceai că mă urmărești cu atenție, dar nu era așa. Un văl de indiferență îți acoperea mereu privirea. Din spatele lui, de la o oarecare distanță, ascultai descrierea barului de noapte unde am cunoscut-o pe Liza, felul în care-și ținea paharul cu bere pe capacul pianului.

Vechea mea tulburare, privirea ei, privirea mea care-i răspundea, apoi sărutările din mașină, palma ei pe piciorul meu, scena din WE-ul școlii, apoi mâna mea care a luat-o pe a ei și a dus-o între coapse și, îndată după geamătul ei, zgomotul metalic al fermoarului pentru ca ea să găsească ceea ce căuta…

Ca obsedat, îmi puneai aceleași întrebări, primele și ultimele: Când ai deschis fermoarul știai că așa se face? Apoi, fără a aștepta răspunsul meu: Continuă, povestește-mi, când te-a avut, nu știu dacă se folosește cuvântul acesta între voi, te-a avut în întregime, ca să spun așa…

Aici, de regulă, povestirea mea se întrerupea, pentru că după asta, adică după ce făceam dragoste, tu deveneai distant, așa că niciodată n-am ajuns să-ți explic că, mai degrabă decât din dorința aceea veche de elevă, am mers cu Liza ca să mă eliberez cât de puțin din robia ta. Se pare că subconștientul meu a ales în mod voit o

femeie, și nu un bărbat. Am făcut-o mai mult pentru mine, căci mi-a fost mai ușor așa. Și asta pentru ca între voi, între tine și ea, să nu se poată face vreo comparație. Dar și la tine m-am gândit când am făcut-o. Ca să nu-ți aduc un rival. Iar tu, ca împins de diavol, tocmai în timp ce eu aveam nevoie de puțină liniște, de un dram de singurătate, mă înnebuneai cu telefoanele. Deși nu-ți stătea în obicei, mă sunai zilnic. Era în primele mele săptămâni cu Liza și prima ceartă cu ea am avut-o din cauza ta. Era geloasă pe tine, ore întregi mă bătea la cap cu teoria ei că tu erai nu numai o piedică în viața mea, dar îmi deviaseși adevărata natură sexuală. O contraziceam cât puteam, îi spuneam că tu m-ai făcut de două ori, de trei ori mai femeie. Ea râdea ironic de ceea ce numea când naivitatea mea, când nepricepere în cunoașterea oamenilor. Printre mângâieri, îmi șoptea la ureche că fac parte din categoria aceea rară de femei pe care natura le înzestrase cu darul atingerii satisfacției supreme, ceea ce nu le e dat decât zeilor, dar asta cu o singură condiție: să-mi rup lanțurile ce mă țineau încătușată, adică să mă lepăd de tine. Chiar tu, în timpul ăsta, în loc să mă ajuți să rezist, făceai contrariul. Cu cât erai mai nervos la telefon, cu atât mai dulci erau șoaptele ei, și asta până în ziua în care s-a produs inevitabilul, singurul lucru pe care nu ți l-am povestit niciodată și nici nu sunt sigură că ți-l voi povesti: propunerea ei de căsătorie.

Asta s-a întâmplat după o ceartă banală într-un local pentru femei, o poveste de gelozie, provocată de mine inițial – am crezut că ea îi face ochi dulci alteia – și continuată de ea, văzând că n-o mai bag în seamă. Nervoase, ne-am încheiat seara acasă la ea, apoi în pat, unde ea a folosit toate tertipurile sexuale pentru a mă recuceri. Suntem născute una pentru alta, îmi susura la ureche, eu pianista, tu pianul meu care se supune atingerilor mele, și așa va fi mereu, din ce în ce mai minunat, vom atinge fericirea supremă despre care

vorbim mereu, dar de care puțini, doar cei aleși, au parte. Meșteră la vorbe cum era, a pomenit cuvântul „căsătorie”, mai exact mi l-a șoptit, în momentul suprem, așa cum fac sadomasochiștii, pentru a-i da mai multă forță de convingere.

După-amiază târziu, extenuată, într-o stare de confuzie totală, mă întorceam acasă. Mă apropiasem, într-adevăr, de starea de grație, de visul tulbure din adolescență, dar de data asta într-un altfel, decisiv și concret: căsătoria cu o femeie.

Simțeam cum mi se amestecă în suflet tristețea și resentimentele față de tine și tot așa, tulbure, tandru și pătimaș te uram pentru că nu mi-ai făcut niciodată această propunere.

Iar vălul de mireasă, și nuntașii, și toate celelalte mi se învălmășeau dureros în închipuire, ca venite dintr-o altă lume, și-mi spuneam că așa și e, aveam să mă căsătoresc pe o altă planetă.

Trebuia să mergem împreună în Grecia, unde există o insulă, și acolo o bisericuță în care, în semiclandestinitate, femeile se pot căsători între ele. Cât de curând, situația avea să se schimbe, Consiliul Europei pregătea legi mai permisive, iar noi nu mai aveam de ce ne feri pe stradă, la cafenea, la concert, unde am fi putut să ne privim ochi în ochi, una pe scenă și alta în sală.

În vreme ce-mi spuneam toate acestea, regretul că suntem despărțiți nu-mi dădea pace. Mă consolam singură că mă sacrific pentru tine. La fel ca fetele care se mărită într-un alt oraș pentru a nu-și ofensa un fost iubit, așa și eu mă căsătoream într-o altă lume, în cea a femeilor. În felul ăsta îmi plăcea să gândesc despre ceea ce făceam, despre retragerea mea într-un alt univers pentru a nu te răni. Pentru a nu înjosi cealaltă cunună. Cununa pe care tu nu mi-ai pus-o niciodată pe cap.

Pe care o așteptasem atât de mult în timpul întâlnirii din iarna de neuitat de la Viena. Toate luminile, reclamele, denumirile străzilor o

afișau, o strigau tânguitor, îi băteau clopotele. Numai tu erai surd.

Eram încă pe drum, confuză, tristă pentru că nu aveam să te mai văd, temătoare de ceea ce urma, urându-te, într-o ciudată goliciune sufletească, iar la capătul călătoriei se afla bisericuța aceea enigmatică, când a venit telefonul tău.

La început, apelul acela mi s-a părut străin, de dincolo de timp. Și vocea ta, la fel. Și, firește, răspunsul meu a fost la fel de rece. Ceea ce te-a făcut să mă întrebi: De ce-mi vorbești așa?. După care, totul a luat-o la vale. Răceala din glasul tău era doar jumătatea răului. Brusc, tonul tău mi s-a părut ironic. Îți râdeai de toate: de starea mea sufletească, de vălul de mireasă, de bisericuța suprarealistă. Nemilos, batjocoritor ca în momentele tale cele mai rele, ai aruncat totul în aer ca pe o grămadă de cârpe inutile. Firește că perdantul am fost eu. Iar cuvintele legate de sexualitatea mea, care te-au ofensat atât de mult, în clipele acelea de furie ți le-am spus. Nu-ți ascund, erau vorbele Lizei, care credea cu înverșunare că, atunci când de pe trupul meu pângărit de brutalitatea bărbaților vor dispărea toate urmele violenței, abia atunci voi fi pregătită pentru faza superioară a iubirii.

Și, ca și când asta n-ar fi fost de ajuns, două ore mai târziu, când eram mai îndurerată după cearta cu tine, m-a sunat și Liza. Mai tandră ca niciodată, așteptând aceeași tandrețe din partea mea, ea s-a mirat la început, apoi s-a simțit jignită de confuzia mea. Ah, adică tu te îndoiești, sau chiar te-ai răzgândit? Eu nu mă puteam concentra deloc. Iar ea se enerva tot mai tare. Îi produsesem o mare deziluzie. Crezuse că m-a făcut fericită cu propunerea aceea, în premieră și pentru ea, iar eu făceam nazuri. O rugam: Stai, lasă-mă să-ți explic, dar ea spumega în continuare. După ce m-a acuzat de trădare, iar eu i-am reproșat că nu știe ce vorbește, ea s-a năpustit asupra ta. Du-te, du-te cu teroristul ăla, mi-a zis. Cu ațâțătorul ăla

de conflicte internaționale, care va sfârși la Tribunalul de la Haga. Vedea-te-aș și pe tine acolo!

Ca prin minune, furia ei m-a liniștit. Mai ales ultimele ei cuvinte. Fusese pacifistă, se opusese bombardării Serbiei și, aflând de la mine cu ce te ocupi, ura împotriva ta a îndârjit-o și mai mult să-i apere pe sârbi.

Miezul nopții m-a găsit din nou confuză, zbătându-mă între dorința de a-ți telefona când ție, când ei, sau de a da cu telefonul de pământ. Ruptă de oboseală, cu pulsul accelerat, am așteptat cu sufletul la gură dimineața ca să ajung la medic.

Este adevărat că i-am spus: M-am certat cu iubitul. Mai apoi, ca un adevărat vrăjitor ce ești, m-ai întrebat dacă am spus „iubit" sau „iubită". Pentru că în germană, *Geliebter* și *Geliebte* sună asemănător. Cu asta, ca de fiecare dată, întrebarea ta m-a bulversat din nou. Ți-am repetat că i-am spus „m-am certat cu iubitul". Eram și nu eram sinceră. Am spus așa, la genul masculin, dar, în realitate, cuvântul vi se adresa amândurora. Mai mult decât o „iubită", Liza putea fi și un „iubit".

Când m-ai sunat în ziua aceea, auzind cuvântul „medic", te-ai schimbat complet. Ai devenit mai blând și-ți cereai tot timpul scuze. Am înțeles că situația mea era de compătimit. Printre lacrimi, ți-am făcut o ultimă destăinuire. Și am înțeles că pierdusem partida. Învinuirile pe care ți le-am adus, făcându-te tiran, egoist, om fără inimă, împreună cu cele ale Lizei, cădeau ca fulgii de zăpadă pe o platoșă medievală. Nu numai că nu te-au impresionat deloc, dar nici măcar nu te-au enervat.

Singurătatea care a urmat a fost înfricoșătoare. Medicul îmi spusese că trebuie să mă distanțez de sursa răului. S-o rup cu ea. Culmea e că făceam legătura numai cu persoana ta. Căci dacă Liza era tristețea mea, tu erai teroarea.

Mă expediaseși brusc într-o pustietate. Mai amarnic decât vuietul confruntării mă teroriza liniștea ei. Era o lume cețoasă, în care adevărul și neadevărul se amestecau dureros. Iertarea ta era bazată pe ignoranță. La fel ca și trădarea mea, adevărată și neadevărată. Și tot așa, căsătoria cu Liza și toate celelalte.

Acum îmi spui că între noi nimic nu mai e ca-nainte. Chiar în momentul în care eu îmi spuneam: Slavă Domnului că, după atâtea furtuni, ne-am găsit în sfârșit liniștea, tu ai rostit cuvintele acelea. Împreună cu o întrebare groaznică: Vrei să fii fosta mea soție? Și multe alte cuvinte la fel de ciudate.

Nu mi-ai spus așa ceva în ziua primei întâlniri de după catastrofa, când eu, încă bezmetică, ieșită parcă dintr-un coșmar, am petrecut din nou cu tine clipe de iubire. De paisprezece ani de când cunosc această minune, aceea a fost, fără doar și poate, noaptea celei mai depline fericiri. Tu mi-ai spus atunci că parcă aș fi venit din stele. Ai mai spus chiar că tot așa s-ar putea desfășura întâlnirea a doi iubiți după întoarcerea unuia din ei de pe o altă planetă.

Așadar, nici atunci nu mi-ai spus că nimic nu mai e ca-nainte. Iar acum o spui, chiar mi-o repeți de Fiecare dată.

Presimt că ceva rău urmează să se întâmple. Așa cum mi-e clar că voi Fi mereu în defensivă. Tu ești cel care lovește primul.

Lovește. Fă ceea ce trebuie să Faci. Dar nu mă lăsa singură. Nu e vorba de dragoste aici. E un simțământ dincolo de ea. Tu ai schimbat ceva în mine, ceva interzis de legile secrete ale naturii. Se spune că, prin lichide, între amanți se produc schimburi contra naturii, un soi de incest invers, în care sângele nobil și cel străin își schimbă în mod greșit locurile.

Dacă ar Fi așa, tu ar trebui să te supui altor legi. Tu ar trebui să Fii Fostul meu bărbat, iar eu Fosta ta soție. Dar dacă eu, din greșeală, am devenit între timp sora ta mai mică, tu n-ai să mă poți abandona,

ca pe-o rândunică oarbă, cu aripa ruptă, în lumea asta rea.

N-ar trebui să faci asta. Nu ai putea.

7

Săptămâna a douăzeci și una.
Furtună de zăpadă

Prin Ferestrele trenului, Furtuna de zăpadă părea de două ori mai cumplită. Imaginându-și trenul celălalt, acela cu care călătorea Rovena, Besfort Y. Încercase, dar nu reușise, să scape de starea aceea de moleșeală. Imaginea trenului îi dăduse doar o liniște aparentă, ca și când ar Fi Fost sub influența unui somnifer.

Ceea ce trebuise să se întâmple se întâmplase. Puțin după miezul nopții, aplecat peste perna pe care părul ei era răspândit în dezordine, aproape speriat că o sufocase, îi șoptise la ureche: Rovena, ești bine?

Ea nu-i răspunsese. El îi atinsese atunci obrajii, apoi îi susurase vorbe tandre, pe care ea le credea ultimele, iar el a înțeles asta când a simțit lacrimile care-i umezeau pomeții. Din propriile lui șoapte, Besfort deslușise doar cuvântul „mâine”. Mâine aveau să plece cu două trenuri diferite, dar, pentru prima oară, aveau să fie eliberați de stresul despărțirii.

Aproape cinsprezece ore, cât stătuseră împreună la Luxembourg, nu vorbiseră decât despre asta. Ea îl ascultase cu ochii împăienjeniți de lacrimi. Oboseala o făcea să-l contrazică din ce în ce mai rar. El repeta nu, de o mie de ori nu. Aveau să fie liberi, ca la începuturile lumii. Liberi, adică și mai nedespărțiți. Liberi să se întâlnească, dacă vor voi. Să se sature unul de altul. Să uite unul de celălalt. Să se regăsească. Vor trăi, ca nimeni alții, renașterea dorinței. Ori de câte

ori se vor vedea vor fi străini unul de celălalt, aproape necunoscuți, ca două personaje din același vis. La fel ca atunci după povestea cu Liza, dar de o mie de ori mai enigmatici. Ea trebuia să aibă încredere și să nu se lase manevrată de gânduri sumbre, cum se întâmplase în noaptea precedentă, când îi reproșase că o tratează așa, ca pe o *caii gir/*, ca pe o curvă de lux, ca s-o umilească, să poată scăpa mai ușor de ea atunci când i s-o năzări. O, nu, se jura el, întotdeauna voise contrariul, să facă din ea o sfântă.

În vreme ce el vorbea, privirea ei se umezise din nou și-l fixase stăruitor, ca și când ar fi vrut să-i spună: Cum de te-ai îmbolnăvit așa, sufletul meu?

Afară, după o relativă acalmie, furtuna de zăpadă se înteți din nou. Un călător abia intrat în compartiment, clătinându-se ca și când ar fi fost băut, se uita fix la Besfort. Așteptă cât așteptă, apoi i se adresă.

Nu știu nemțește, îi răspunse Besfort.

Aha, făcu celălalt. Ia te uită. O bucată de vreme mormăi ceva, apoi vorbi limpede. Totuși nu e nevoie să știi nemțește ca să-ți dai seama că Luxembourgul este o țară de rahat. Care se dă drept un stătuleț simpatic tocmai ca să i se ierte porcăriile. Pe toate indicatoarele, kilometrii sunt scriși greșit. Iar ușile din spate ale băncilor se deschid pe furiș noaptea ca să iasă pedofilii pocăiți.

Besfort se ridică și se duse să bea o cafea la bar.

Trenul Rovenei ieșise, probabil, din zona cu furtună. Brusc, simți că dorește să-i strângă capul la pieptul lui. Așa cum adormise în ultima noapte, cu fruntea lipită de el. În jurul orei două se trezise speriată. Besfort, Besfort, gemuse ea încet ca să-l trezească. Vreau să știu despre discuțiile noastre, ce se va întâmpla cu ele? Cum? întrebase el, ca prins asupra faptei. Discuțiile noastre de la miezul nopții, după… A, da, făcuse el. Firește că discuțiile noastre

interminabile vor fi ca și până acum, n-ai motive să te temi. Vorbești serios, sau vrei să mă liniștești pe mine? Sigur că vorbesc serios, iubito. Sunt cunoscute discuțiile dintre o *call girl* și clienții ei. La fel și în cazul gheișelor. Jumătate din literatura japoneză le-a folosit ca sursă de inspirație. Scuză-mă, i-a spus ea. E vina mea că am dormit. Dacă nu greșesc, începuseși să spui ceva despre comploturi, nu? Aveam doisprezece ani când a fost descoperit ultimul complot la Tirana. Îmi amintesc că numai despre asta se vorbea. Mama l-a așteptat pe tata și nici nu l-a lăsat să se dezbrace de palton, de curioasă ce era. O zi rece de iarnă. Prim-ministrul tocmai se împușcase. Gândul meu era la sânii care nu-mi mai creșteau. Tu? Dacă nu mă înșel, mi-ai spus că erai teribil de trist.

El îi răspunsese că așa era. Era o altfel de tristețe decât cea obișnuită. O prăpastie. O dezamăgire profundă. Comploturile apăreau unul după altul și, de fiecare dată, prăpastia se adâncea.

Dar de ce? îl întrebase ea. De unde toată tristețea aceea? Firește, chiar dacă nu reușea niciunul, tentativele acestea trezeau și o mică speranță. Căci, oricum, cineva încerca, cineva își punea viața în pericol ca să doboare dictatura.

El clătinase din cap că nu. Tocmai aici e păcăleala. Nimeni nu încerca nimic. Nimeni nu-și punea viața în pericol. Comploturile erau inventate. Și mai falși decât ele erau complotiștii. Îți vine să râzi?

Deloc, a răspuns ea. Mi se pare de-a dreptul cumplit.

Așa și era. Erau, poate, cele mai cumplite comploturi din lume.

Pe un ton monoton, de bătrân sfătos, Besfort îi vorbise apoi o mulțime despre comploturile din Albania. Comploturile false sunt cunoscute din vremea lui Nero, poate chiar dinaintea lui. Comploturi inventate în slujba unei idei. Din rațiuni de stat. Pentru depășirea unui moment de criză. Ca pretext de instaurare a

violenței. A terorii. Pentru a preîntâmpina, chipurile, răul (uite, ați făcut un complot și tot nu m-ați doborât). Provocat de femei. De invidie. De nebunie. Lumea a fost martora a tot felul de comploturi, dar crede-mă, ca acelea de la noi nimeni n-a mai pomenit. Ai tot dreptul să întrebi: Dar de ce, ce câștigau din asta? Ți-o spun de la început, nu câștigau nimic, cu excepția unui glonț în cap. Și ei știau asta. Totuși, continuau să se prefacă. Ai impresia că ceea ce-ți spun eu sunt invenții? Crede-mă, nu e nimic exagerat. Așadar, ai putea să mă întrebi de ce continuau să se dea drept complotiști, atâta vreme cât știau dinainte sfârșitul? De obicei, oamenii țin să treacă drept cinstiți, nicidecum drept rebeli, trădători. Și totuși, din afară, ei așa se vedeau. Devotați nu se puteau pretinde, pentru că devotați erau, chiar superdevotați. Dar dictatorul era sătul de ei și de adorația lor. Voia altceva… Ai tot dreptul să crezi că vorbesc în dodii. Pe vremea aceea aveai treisprezece, paisprezece ani, deci nu trecuseși prin câte am trecut eu. Tu poate ai putea încerca să afli un fir logic în tot ghemul ăsta încurcat. Ai putea crede, de pildă, că cele două tabere, dictatorul și falșii complotiști, făceau aceste lucruri doar ca să se distreze, ca într-un fel de scenetă, ei având rolul complotiștilor, el prefăcându-se că îi condamnă, până ce la sfârșit s-ar fi prăpădit de râs împreună și, grohăind de plăcere, și-ar fi spus unii altora noapte bună și s-ar fi dus la culcare. Cunoscând, totuși, paranoia epocii, ai putea accepta că, poate inițial, totul a început ca o scenetă, după care, brusc, în creierul bolnav al tiranului a încolțit un gând ciudat. Și ceea ce a debutat cu ha-ha-ha-uri a sfârșit prin încătușarea „actorilor”. O anume logică, oricât de aproximativă, există în asta. Dar ceea ce s-a întâmplat a depășit rațiunea omenească. Iată de ce este greu, dacă nu chiar imposibil, de explicat.

Minciuna cobora precum ceața, din ce în ce mai deasă, acoperind totul. Se răspândea pretutindeni. Compactă. Unul după altul,

comploturile ieșeau de sub faldurile ei, vagi la început, ca imaginea fătului în pântecul mamei, apoi din ce în ce mai vizibile. Existau încă naivi care-și spuneau: Acest complot nu l-a doborât, va veni altul, care va avea mai multă forță și o va face. Dar următorul se nimerea să fie mai neputincios ca primul. Mesajele din pușcărie ale complotiștilor exprimau din ce în ce mai mult atașamentul față de regim. Unii dintre ei cereau dicționare, neajungându-le cuvintele pentru a-și arăta dragostea pentru Conducător. Alții se plângeau că nu sunt torturați destul. Din locul în care erau executați, procesele-verbale descriau același fenomen. Alături de urletul „Trăiască Conducătorul!", era notată și ultima dorință a celor executați. Unii dintre ei se considerau atât de vinovați, încât cereau să nu fie executați cu arma obișnuită, ci cu aruncătorul de grenade, ba chiar și cu tunul dacă s-ar fi putut. Alții ar fi vrut să fie bombardați, să nu mai rămână nimic din ei, să fie înmormântați cu capul în jos, să fie îngropați de vii în pământ sau să nu fie înmormântați deloc, ci să fie lăsați pe câmp, la mila sălbăticiunilor, ca în timpurile de demult. Nimeni nu ar fi putut să garanteze ce era adevărat și ce nu în zvonurile acestea. La fel cum era imposibil de aflat ce urmăriseră complotiștii, și ce Conducătorul. Uneori părea că cel care se lămurea primul era chiar el. Avea toată țara la picioare, iar faptul că complotiștii își puneau cenușă în cap îi dădea satisfacția victoriei totale. Alții duceau analiza mai departe. Sătul de dragostea celor fideli regimului, acum dorea altceva, ilogic la prima vedere: devotamentul trădătorilor. A celor în spatele cărora se aflau Occidentul, NATO, CIA. Se convinsese singur că le urăște de moarte, dar în secret le iubea. La fel ca Tito, primul lui idol, oaia neagră de mai târziu. Cel care-i otrăvea zilele. Dar oaia neagră trecuse între timp *dincolo,* în vreme ce el îi supraviețuise. Noaptea, mai ales, îi venea să urle: De ce pe ăla îl acceptă lumea și pe mine

nu? Unde era piedica? Și, în cele din urmă, crezuse că a descoperit secretul: chiar cei mai fideli dintre tovarășii săi îl împiedicau. I se agățaseră de poalele paltonului și-l trăgeau în jos. Nu-l lăsau să se bucure de destinul celuilalt. (Tu nu mă lași să trăiesc.) îl țineau de mâini, de guler, de cizmele însângerate: Trebuie să rămâi cu noi, să nu ne părăsești. Fierbea de mânie: Haită lacomă de fideli, de ce nu-mi dați drumul? (Tu mi-ai distrus sexualitatea.) Ia stați așa, o să vedeți voi. Și-i biciuia. Cu cât îl adorau mai mult, cu atât mai tare îi pleznea el. Uneori, printre urlete, avea impresia că-i aude făcând haz. Și era convins că așa și e. La urma urmei, ei erau învingătorii, nu el.

Afară, furtuna de zăpadă părea că se mai potolise. Besfort Y. Se simțea obosit. În năuceala aceea nu mai știa nici el ce depănase în gând și ce-i spusese Rovenei. Și cu atât mai puțin ce auzise ea și ce nu.

Pe la cinci dimineața tresărise în somn. El o mângâiase delicat. Ai visat urât? Ea șoptise ceva ininteligibil. Apoi, pe jumătate adormită, îl întrebase: De ce vrei să încerci asta?

El își ținea pleoapele strânse, ca și când așa, la adăpostul somnului, i-ar Pi fost mai ușor să-i răspundă.

De ce o fac? se întrebă singur, urmărind cu privirea fulgii rari de zăpadă. Ar fi vrut și el să știe.

Apoi auzi din nou vocea cunoscută a bețivului. Nu e nevoie să știi engleza, sir, ca să înțelegi că țara asta e de rahat.

O, Doamne, își zise, asta-mi mai lipsea. Din fericire, bețivul se lipise de un lungan roșcat. Crede-mă, domnule, încetul cu încetul, Europa se va islamiza. Iar în țările arabe, când n-o să mai fie petrol și totul va fi praf și pulbere, o să se răspândească din nou creștinismul, așa cum a fost acum două mii de ani. Nu, nu, îl contrazicea lunganul, încercând să-i întoarcă spatele. Dar celălalt

nu-i dădea voie. M-ai ascultat până acum, ascultă-mă până la capăt. Și, la fel ca acum două mii de ani, creștinismul o să încerce să revină în Europa, dar va fi prea târziu. Prea târziu, înțelegi? *Too late!* Pe acoperișul zgârie-norilor va cânta muezinul. *Too late!* Înțelegi ce spun eu, domnule? Nu e nevoie să știi englezește ca să înțelegi ce ne așteaptă.

Besfort căută un loc liber ceva mai departe, tot la fereastră. Ultimele falduri de zăpadă, desprinse parcă dintr-un văl de mireasă, se retrăgeau agitate.

De ce făcea asta?… În cele două zile petrecute cu ea se întrebase mereu. Venea un moment în care toate argumentele lui deveneau confuze, până ce nu le mai pricepea nici el. Atunci căuta altele. Aveau să fie, fără îndoială, mai liberi. Nu numai ea, ci și el. Deci amândoi. Fără suspiciuni și certuri gratuite. Eliberați de rutină, de stresul ritualului, de gelozii, de lungile, pustiitoarele tăceri la telefon și, în fine, de fatalitatea veșnicei amenințări: despărțirea. Rovena încerca să-l urmărească. În felul acesta, ție n-o să-ți mai vină greu să te desparți de mine. El se prefăcea că râde. Nu e vorba de așa ceva. Prin asta, însăși noțiunea de despărțire nu va mai exista. O call girl *și* un client, chiar să vrea și tot nu se pot despărți. Ei sunt, în felul acesta, dincolo de oglindă. Acolo unde multe dintre deșertăciunile lumii nu-i pot ajunge.

Obosită, ea încerca să-l contrazică, dar fără prea mare convingere. Nu cumva el încerca astfel să reînvie dorința? Iar ea, devenind pentru el străină, necunoscută, poate chiar și infidelă, să-l atragă mult mai mult?

El nu știa ce să-i răspundă. Nu putea spune nici nu. În realitate, posibilitatea aceea, ba chiar și discuția despre ea era stupefiantă. Ea spunea „nu, nu” cu o voce tânguitoare, care lui i se părea că sună mai degrabă a indecizie decât a împotrivire. Și, în clipa aceea,

îndoiala că poate, involuntar, propunerea îi convenea și ei îi trecu fulgerător prin cap.

Rovena îi pusese aceeași întrebare, iar el nu știuse nici de data aceasta să-i răspundă.

Mă înnebunești, îi spusese ea. Chiar nu ți-e frică, Besfort? Tu îmi ceri imposibilul…

Acum nici el nu mai știa dacă-i este teamă sau nu. Ceea ce simțea era că nu mai putea da înapoi.

De ce făcea asta?… în cazuri asemănătoare, oamenilor le era ușor să spună: Nici eu nu știu. În realitate, el știa, deși se prefăcuse că nu știe. Știuse mereu. Dar încercase s-o amâne. Ezitase. Explicația, însă, era mereu acolo.

Își spuseseră multe, dar numai cu jumătăți de frază. Niciodată duse până la capăt. Iar frica desigur că exista. Dar nu de situația în sine. Frica ei, de el. A lui, de ea. A amândurora.

O știuse chiar din primul moment, când ea, pășind ușor, venise și se așezase lângă el, în după-amiaza aceea greu de uitat. Tu ești în plus pentru mine. Întreaga lui ființă cunoștea adevărul acesta.

Rovena era un fel de supliment pentru el. El încălca legea. Ce lege, nu știa, dar că se afla în afara ei, da.

Ea spunea ceva, el îi răspundea, dar cele rostite nu aveau nicio legătură cu ceea ce era în mintea lui. Fusese convins că un bărbat nu poate avea într-o viață întreagă mai mult de trei-patru femei superioare. Iar el își făcuse plinul. Era riscant să vrea mai mult.

Enigma femeilor superioare îl obseda de ceva vreme. Particularitățile lor, ceea ce le deosebea de celelalte, de cele frumoase, era greu de explicat. O linie de demarcație, poate neclară, tremurătoare ca suprafața apei sau ca linia în care se îmbină două jumătăți de oglindă, exprima natura lor instabilă. Fidele sau nu, deopotrivă, prinse permanent într-un joc, într-o iluzie, într-o pulbere

de stea de care nu sunt conștiente nici chiar ele.

Erai cu ele și totuși simțeai că-ți lipsește ceva. Te îmbrățișau, îți șopteau cuvinte de iubire, ți se dăruiau, dar știai că asta nu e totul. Nu-mi lipsește nimic, îți spuneai, nu căuta mai mult decât îți trebuie. Cu toate astea, mângâierile, lacrimile, vorbele lor dulci ți se păreau incomplete.

Chiar și atunci când se prăbușeau sub loviturile vieții, iar tu credeai că au coborât în banal, ele rămâneau tot sus. Ca și când le-ar fi apărat o pavăză nevăzută. Iar tu realizai că ea fusese cu tine, ba chiar îți mai răsunau în urechi gemetele și plânsul ei, și totuși spiritul ei, modelul acela imuabil rămăsese intact. Și împotriva lui erai neputincios. Iar dacă asta te scotea din minți, dacă dincolo de ceafa ei dulce, de buze, de sâni, de coapse și de sexul pe care ea ți le-a dăruit, ai fi încercat să-ți întinzi dominația în zona aceea nevăzută, atunci ai fi aflat că singura cale pentru a ajunge la asta ar fi s-o ucizi.

Când Rovena se așezase pe canapea, așa, într-o doară, ca o vrăbiuță, în primul moment, în zona întunecată a imaginației lui, exact așa și-a închipuit-o: ca pe o păsăruică luată în cătarea puștii.

Era, fără îndoială, „una dintre ele”. Cuvintele acestea aminteau oricui de o prostituată. Dar nu și lui. Ea avea însușirile femeilor superioare, sclipirile acelea, pulberea de stele din priviri. Și el și-a spus din nou că nu. Nu fusese niciodată un fustangiu, iar acum nici atât. Și frazele cunoscute, de tipul: Deși nu mai sunt tânăr, inima o am tânără, îl dezgustau. Avea impresia că pentru unii bărbați era invers. Nu trupul, ci inima le îmbătrânea mai repede. El făcea parte din categoria aceasta.

Ori de câte ori se gândise la după-amiaza aceea, nu reușea să descopere momentul în care abdicase și se hotărâse să se implice.

Țăcănitul roților de tren e fondul potrivit, cum se pare, pentru a scormoni printre amintiri. Căci orice lucru are un ritm al lui.

Câmpia era acoperită aproape în întregime de zăpadă. Nu era clar unde se afla. Uite cum, sub zăpadă, Europa este mai unită decât în proiectul pe care marii ei oameni politici și-l imaginaseră.

Zgomotul roților era monoton. Jocul cu Rovena, un joc banal, repetat de miliarde de ori, continuase mai mult decât își propusese. Ea devenise brusc dificilă. Iar opoziția ei, ceea ce ar fi trebuit, de fapt, să-i crească valoarea, la el avusese un efect contrar. Era un stil mediocru, care n-avea nimic de-a face cu „ele". Besfort era convins că femeile superioare nu folosesc asemenea manevre, pentru că n-au nevoie de ele. Rovena își pierdea aceste calități. Acesta a fost, pare-se, principalul motiv pentru care invitația de a se întâlni fusese făcută cu indiferență, dacă nu chiar fără nicio tragere de inimă.

La hotel, când i-a văzut sânii de fetiță, deziluzia i-a lăsat locul unei mari ușurări. I s-a părut că astfel zeii îi oferiseră protecția lor. Albă, zveltă, lipsită de apărare, nu numai că nu-i evoca o prezență feminină periculoasă, dar semăna mai mult cu o mică martiră.

Dar această impresie a dispărut rapid. Câteva săptămâni mai târziu, împreună cu sânii revigorați brusc, ea recâștigase totul: linia invizibilă de demarcație, praful de stele din ochi, misterul. Privirea ei căuta cu nerăbdare scânteia din ochii lui, dar aceasta era absentă. Rostise în cele din urmă cuvântul „dumnezeiesc", dar știa că ceea ce spunea acum despre sânii ei înfloriți nu se potrivea deloc cu ceea ce gândise înainte.

Era ceva pe invers în toată povestea asta.

Și, ca și când asta n-ar fi fost destul, Rovena îi șoptea la ureche că sânii aceia erau opera lui. El își ascundea cu greu neliniștea. Cuvintele „m-ai lăsat gravidă" ar fi sunat de o mie de ori mai natural. Căci această relație ciudată, în care totul părea pe dos, nu-i trezea decât groază.

Acum, cel lipsit de apărare era el, la fel ca în după-amiaza aceea

de demult. Și, la fel ca atunci, pe canapea, când ea i se păruse o păsăruică amenințată, auzise o voce din interior: Această relație nu e de dorit.

Printre cel două-trei vise avute, era unul pe care nu dorea să și-l amintească. Era de nesuportat privirea ei, care încerca să-i abată atenția de la semnul ce cobora de pe gât pe pieptul alb, o zgârietură, pesemne, care semăna când cu o cruce, când cu linia subțire a unei vânătăi.

În vacarmul trenurilor cu care străbătea Europa de la un capăt la altul, își imaginase, de zeci de ori, că se desparte de ea. Data viitoare, își spunea. Data viitoare va fi și ultima întâlnire. Dar Balcanii erau în flăcări și atunci totul se amâna de la sine.

Te-ai gândit la despărțire chiar atunci? Chiar înainte de a-mi spune că nimic nu mai e ca înainte? Răspunde-mi, te rog. În vreme ce eu, din hotel în hotel, îmi spuneam că suntem fericiți, tu nu te pregăteai decât pentru asta?

Răspunsurile erau dificile, uneori imposibile.

Cine putea ști, prin ninsoarea asta, pentru ce se pregătea? Porneai într-o direcție și, deși știai că nu este cea bună, te prefăceai că totul e OK.

Se convinsese singur, apoi o convinsese și pe Rovena, că merseseră la Lorelei ca să-și revigoreze sentimentele, dar în sinea lui știa că scopul fusese altul. Acolo voise să-și clarifice îndoielile geloziei, durerea dinaintea despărțirii, suspiciunea trădării. Ca un boxer care se antrenează pentru a încasa loviturile fără prea multă suferință, el era pregătit s-o vadă mângâiată de altul chiar sub ochii lui.

La fel ca toate micile sălbăticiuni lipsite de apărare, la ceasul acela fatal și ea avea să devină vulnerabilă.

Știa că alianța lui cu șleahta răului, în care se aflau josnicia,

interesul, prefăcătoria și cuțitul înfipt pe la spate nu era de dorit și că, într-o zi, cortegiul acela avea să-i devină dușman. Dar nu-i păsa.

Din mulțimea de rele, cel mai favorabil lui, dar și cel mai cumplit pentru Rovena, era să o transforme într-o *call girl.* Era singura posibilitate de a-i smulge coroana de pe cap. Altfel, cu diadema aceea și cu prezența ei naturală, așa cum o cunoscuse în urmă cu o sută de ani, pe canapea, într-o după-amiază la Tirana, Rovena nu mai era de acceptat. Căci anii, în loc să-i estompeze chipul, i-l făcuseră și mai expresiv.

Această nouă mască, cu toate zorzoanele ei, era ultima lui speranță, după care nu-i mai rămânea decât… decât… Ce rămânea după masca aceea plină de înflorituri? Poate o paloare, un văl de abur peste sticla oglinzii, pe care l-ai fi putut confunda cu o dispariție, cu o fugă, ajungând apoi la ideea cumplită a ceva… Ceva ce seamănă cu moartea. Era uimit și el de apariția bruscă a gândului acesta. Apăruse în creierul lui dintr-odată, în liniște, ca pe un teren gol. Și stătea acolo înțepenit, materie inertă, fără formă, într-un timp incert. Ba chiar, mai lesne decât uciderea în sine era ușurința de a o pune în fapt. O crimă nu era ceva greu de înfăptuit în Europa, dar în Albania, în anii aceia, era și mai ușor. Moteluri mici, departe de lume, unde pentru două mii de euro să dispară orice urmă, se găseau peste tot.

Besfort Y. Clătină din cap, cum făcea ori de câte ori voia să scape de un gând nesuferit.

Nu-i nimic real, își spuse. Gândurile sunt ca secvențele visului, care, așa cum vin, nemotivate și fără nicio logică, tot așa se și duc.

Și-o imagină pe Rovena dormind cu genunchii strânși pe canapea, pe una de tren sau pe cea din după-amiaza aceea de demult, și i se făcu dor de ea.

Înainte de a auzi ceva, Besfort simți damful de băutură. Tabelele

astea cu distanțele și localitățile sunt greșite, nu e nevoie să știi vreo limbă străină pentru a pricepe asta.

Besfort Y. Se întoarse spre ieșire.

Se simțea ostenit, iar zgomotul roților îi sporea neliniștea, întrebarea Rovenei, însoțită de țăcănitul roților, se repeta fără milă: de ce o făcea, ce voia, de ce. Căuta, fără îndoială, imposibilul. La fel ca și celălalt… dictatorul… dragostea trădătorilor…

Monstrule, ne-ai contaminat pe toți, își zise.

8

Săptămâna a douăsprezecea. Zona cealaltă.
Trei capitole din *Don Quijote*

Chiar el o numise primul așa, „zona cealaltă". Apoi amândoi, absolut natural, ca și când ar fi vorbit despre zona euro sau despre spațiul Schengen.

Îi trimisese biletul de avion să vină în Albania. Împreună cu un scurt mesaj: Cu ocazia asta îți vezi și familia. Cred că-ți convine. Sunt foarte curios. B.

O bucată de vreme ea și-a fixat privirea pe cuvântul „curios". Era ceva ciudat. „Sunt foarte curios" părea să spună altceva: Mi-e tare dor.

Îi răspunsese în același stil: Mulțumesc pentru bilet. Și eu sunt la fel de curioasă. R.

Fie ce-o fi, își spusese în sinea ei. Numai să-l întâlnească.

Era normal să fie amândoi curioși. Se aflau pentru prima oară în dimensiunea cealaltă. Acolo unde totul era diferit, începând chiar cu limba.

Într-una din rarele discuții telefonice de dinaintea întâlnirii, ea își exprimase mirarea cu următoarele cuvinte: Ce ciudat că asta se întâmplă la Tirana.

Cealaltă surpriză fusese atunci când el o anunțase că se vor întâlni la un motel. Fără a o lăsa să răspundă, o îndemnase să nu fie îngrijorată. În ultima vreme, asta e ceva obișnuit în Albania.

După-amiază târziu trecuse cu mașina pe străduța ei ca s-o ia. Îi văzu de departe silueta elegantă și, cine știe de ce, zise: O, Doamne.

În vreme ce goneau pe autostradă spre Durrés, îi privi cu coada ochiului profilul. Avea paloarea aceea pe care și-o imaginase. Străină, de păpușă japoneză cu obrazul pudrat. Nu o dorise niciodată cu atâta ardoare.

Mașina părăsi autostrada și se abătu pe șoseaua ce însoțea linia litoralului. Pe ambele laturi restaurantele și hotelurile își aprinseseră reclamele. Ea se însufleți citindu-le firmele cu voce tare. Hotel Monte Carlo. Bar Café Viena. Motel Z. Motel Discreția. New Jersey. Hotel Regina Mamă.

Cum e posibil? se întreba din când în când mirată. Când s-au deschis toate astea?

Motelul lor era mai discret, aproape în întuneric, printre molizi. Se înregistrară cu nume false. Patronul le arătă camera. Restaurantul era la etaj. Dacă doreau, puteau primi cina în cameră.

Camera era primitoare, îmbrăcată în tapet vișiniu. Pe pereți, câteva tablouri cu scene semierotice. Cada băii avea pe laturi un basorelief cu femei dezbrăcate.

Ce ciudat… Au fost singurele cuvinte pe care ea le-a rostit, în vreme ce trăgea draperiile pentru a vedea păd,uricea de molizi și țărmul întunecat. Sprijinit de tăblia patului, el o privea învârtindu-se prin cameră, ca o umbră.

Să mă duc să mă pregătesc?

El dădu aprobator din cap. Simțea că nu are destul aer în plămâni și, în plus, îl cuprinsese o amețeală plăcută. Doamne, oare ce înseamnă acum „să mă pregătesc”? Firește, altceva decât înainte…

Veiozele dădeau o lumină palidă. Imaginându-și-o în timp ce se dezbracă, avu senzația că inima îi bate din ce în ce mai rar. Era normal ca totul să fie diferit, iar ea să întârzie mai mult.

La un moment dat i se păru că n-o să mai iasă de acolo. Ceva mai apoi, își zise: întârzie cam mult. Nu se mai auzeau nici zgomotele discrete cu care fusese învățat.

Coborî din pat și încet, ca un somnambul, păși spre baie. Ușa era întredeschisă. O împinse și intră. Rovena, zise. Dar ea nu era. Obiectele de toaletă, pieptenele, flaconul de parfum, rujul, erau toate acolo, pe suportul oglinzii. O pereche de chiloți de mătase bleu, transparenți, lăsați pe marginea căzii, păreau că fac parte din ornamentele băii. Rovena, spuse din nou ceva mai tare. Cum de putuse pleca așa? Pe nesimțite, fără cel mai mic zgomot.

Privi încă o dată lucrurile ei în oglindă, apoi își privi chipul, care-i păru necunoscut. Ai avut-o și ai pierdut-o, se apostrofa singur.

Brusc, se întoarse, căci i se păruse că o vede. Nu, nu era ea, ci imaginea ei în oglindă. Pe un basorelief, una dintre femei îi semăna extraordinar. Cum de nu observase până acum? Deodată, înțelese că se înșela. Nu era figurina de ceramică, ci ea însăși. Strecurată în forma aceea care îi semăna uluitor. Erau chiar ceafa și sânii ei, și pântecul ei de marmură albă, toate îndepărtate, străine, așa cum le visase în nebunia lui. Dementule, își spuse.

Îi venea să plângă, așezat pe marginea căzii, cu capul în mâini. Așa ceva nu i se mai întâmplase. Trăia un coșmar. Un coșmar nesfârșit. Brusc, simți cum cineva îl mângâie pe păr. Rămase cu ochii închiși, de teamă să nu vadă brațul de marmură din basorelief atingându-l. Tresări numai atunci când îi auzi glasul: Besfort,

dormi?

Rovena stătea în picioare, de partea cealaltă a patului, iar halatul de baie al hotelului îi dezvelea picioarele goale.

Nu știu ce-i cu mine, zise el. Am ațipit.

Erau aceiași sâni și același pântec de marmură pe care le văzuse cu câteva minute înainte de a-l cuprinde somnul.

O trase spre el excitat, brutal, ca pentru a se convinge că este făcută din carne și sânge, iar ea se lăsă în voia lui. Stăteau lipiți unul de altul și el îi simțea căldura trupului, cu excepția buzelor, rămase ostatice basoreliefului. Cu o mișcare pe care o simțiră amândoi ca pe o lovitură în coșul pieptului, buzele lor se evitară dureros, fără a îndrăzni să încalce pactul milenar dintre client și prostituată: nu trebuiau să se sărute.

Își lipi atunci buzele de pântecul ei, apoi coborî mai jos, și mai jos, spre locul întunecat în care legile erau altele și pactul, la fel.

După ce se liniștiră, înainte ca el s-o întrebe: Cum a fost? ea îi șopti la ureche: Dumnezeiesc!

El o mângâie pe păr.

Afară se înserase de-a binelea.

Înainte de cină, el îi propuse să facă o plimbare pe țărmul mării. Era întuneric beznă. Ici-colo, gardurile de fier ale vilelor abia se zăreau.

Ea se sprijini de umărul lui. Foșnetul valurilor le acoperea cuvintele. Ea îl întrebă dacă nu cumva luminițele din zare ar fi putut fi de la vila regelui Zogu. El îi răspunse că era posibil. Moștenitorul tronului și câțiva însoțitori erau de câteva zile în Albania. Și regina Geraldina. Presa scrisese că nu mai avea mult de trăit.

Incredibil, zise ea. El vru să știe ce i se părea incredibil și ea încercă să-i explice, fără să fie sigură că el o aude sau nu. Incredibile erau localurile cu denumiri hollywoodiene de pe marginea șoselei,

și vilele, și piscinele care doar se ghiceau, și comuniștii transformați în patroni, și foștii burghezi transformați în naiba mai știe ce, și luminițele Curții Regale, care-ți trezeau în suflet atâta nostalgie.

Și ei, fără un motiv precis, îi veni să plângă. Dar cu adevărat incredibil era el, cu nebunia lui și, firește, ea însăși, care îl urma prin bezna aceea.

La întoarcere găsiră cu greu drumul înapoi. Lasă-ți gulerul paltonului ridicat, îi zise el când se apropiară de motel. Ea vru să-l întrebe de ce, dar își aminti de numele false și tăcu. Cina o comandară în cameră. Fel de fel de delicatese. Vinuri scumpe, desigur. Patronul le recomandă vânat, abia primit, și vin italian, Gaia, preferat până și de prim-ministru. Parcă nu prea-mi vine să cred, spuse Besfort. Și totuși, nu-l contrazise.

Când patronul ieși, privirile celor doi se întâlniră cu tandrețe. După un asemenea moment, de obicei urmau cuvintele „ce fericită sunt cu tine!". El le așteptă, apoi, văzând că ea nu poate să-și depășească reținerea, își lăsă privirea în jos.

Nimic nu mai era ca mai-nainte, într-adevăr.

Ea îi spuse ceva, ceva ce el nu înțelese, ca și când i-ar fi vorbit într-o limbă necunoscută. Cum? o întrebă în șoaptă. A, da, ea îl întreba dacă nu dorește s-o vadă îmbrăcată mai șic, cum se spune, la cină.

Sigur că da, îi răspunse. Iar în sinea lui adăugă: Chiar ca o *call girl.*

Rochia de catifea neagră îi scotea în evidență albul orbitor al umerilor, ce ar fi putut înnebuni pe oricine. Nu-i venea să creadă că se culcase de sute de ori cu ea. Și nici că o făcuse chiar în seara aceea.

Puțin mai devreme, pe țărm, când am văzut luminile vilei lui Zogu, mi-am amintit ce mi-ai spus despre falșii complotiști.

A, da?

Nu e nimic ciudat. Nimic din ce-mi spui tu eu nu uit, și-și atinse fruntea cu degetul, cum fac oamenii când își râd de ei înșiși. În cele trei săptămâni cât mi-am scris capitolul din lucrarea de diplomă în care este vorba despre comploturile împotriva lui Zogu, numai la asta m-am gândit.

Și cum erau comploturile acelea?

Ea râse. Era îmbujorată din pricina vinului.

Acelea, cel puțin, nu erau false.

De asta nu mă-ndoiesc. O să-mi povestești despre ele, nu?

Din felul cum s-au privit, se putea înțelege că amândoi au gândit același lucru: cel puțin, ora aceea de după miezul nopții avea să fie la fel.

Tu o să-mi povestești despre comploturile împotriva regelui, iar eu despre altceva.

Chiar așa? făcu ea. Ce bine!

Povestește-mi, zeiță, despre comploturi, despre comploturile adevărate.

Dar și noi ne-am dat nume false la recepție, zise Rovena șmecherește.

El nu răspunse. Iar chipul îi rămase lipsit de expresie.

Ea continua să-l privească șăgalnic, dar profilul lui părea și mai împietrit decât privirea.

Ții minte când am fost prima dată la Lorelei? o întrebă brusc, ca trezit din somn.

La clubul de întâlniri? Ce-ți veni cu asta? se miră Rovena. A fost acum patru sau cinci ani, dacă nu mă-nșel.

El râse.

Nu patru-cinci ani, ci patru-cinci secole.

La fel de zâmbitoare, ea îl așteptă să se așeze în fața ei.

Patru-cinci secole, sau n-am auzit eu bine?

Ai auzit bine, spuse Besfort și respiră adânc. Îți amintești când am intrat în club? Nu numai noi, dar, intrând acolo, roti ceilalți aveau o ezitare, o teamă mai curând, că renunță la tabuuri.

Era conștient că ea nu va putea uita niciodată după-amiaza aceea târzie când, învingându-și reținerea, se pregăteau să meargă la club. Învârtindu-se prin cameră, vorbeau, cine știe de ce, cu voce scăzută.

Din toată tulburarea aceea, partea cea mai ciudată a fost întârzierea ei la baie. Prin ușa întredeschisă, el îi urmărea mișcările: cu trusa de machiaj în fața oglinzii, sprâncenele, cozile ochilor… Era pentru prima oară când o vedea pregătindu-se nu numai pentru el, ci pentru toți bărbații de acolo…

Normal că-mi amintesc, îi răspunse ea. Besfort o privea ațâțat. Toți credeau că e o experiență nouă, modernă, deși ea e veche de câteva sute de ani. Cel puțin asta de aici a descris-o încă de acum patru secole.

Și Rovena citi cu glas tare titlul volumașului: Miguel de Cervantes, *Povestea curiosului nestăpânit.*

Dar e vorba despre un capitol din *Don Quijote*, nu? întrebă ea.

Tocmai asta e, înainte de a-și publica traducerea din *Don Quijote*, Fan Noli[4] a scos pe piață chiar acest fragment, ca să-și promoveze opera, cum am spune noi astăzi. Este, fără doar și poate, primul proiect al actualelor cluburi de întâlniri.

Ciudat, nu-i așa? se miră ea.

Și gândește-te că Noii a fost considerat cel mai intransigent episcop al Albaniei. Complotist și el. Tu poate știi mai bine.

Nu complotist, ci prim-conjurat, cum se spunea pe atunci. A luat parte la cel puțin trei comploturi.

Nuvela e ciudată, spuse Besfort.

O citise cu creionul în mână, așa cum descifrezi un text misterios.

---

4 Fan S. Noli, prelat, om politic și scriitor albanez (1882-1965).

În timp ce ea o răsfoia curioasă, el i-o luă din mână cu blândețe.

După cină poți să-ți arunci ochii pe ea.

El ridică paharul.

Vinul e minunat, dar cred că am băut deja prea mult, zise Rovena.

Roșeața din obraji părea legată firesc de dorința de a face dragoste. La intrarea în Lorelei fusese extrem de palidă. Văzând-o, nu se îndoise că în sufletul ei se dădea o luptă aprigă între îndoieli și ispita păcatului.

Eu mă duc la duș, zise Besfort. Iar tu o să ai timp, dacă vrei, să răsfoiești cărticica.

Sigur că da, răspunse ea. Abia aștept.

9

Aceeași noapte. Textul lui Cervantes

Sub șuvoaiele de apă fierbinte, Besfort încerca să-și imagineze în ce fel își închipuia Rovena orașul medieval spaniol și pe cei doi prieteni, Lothario și Anselmo. Și, alături de ei, pe Camilla cea dulce, logodnica celui din urmă, cea care devine, fără să vrea, motivul distanțării lui Lothario de prietenul său. Cei doi, proaspăt căsătoriți, observă lucrul acesta și se întristează.

Besfort își imaginează degetele fine ale Rovenei întorcând paginile.

Cei doi însurăței se întristează, așadar. Ei îl conving pe Lothario să-i viziteze, acesta vine, dar este foarte sfios. Se teme de bârfe. Celor doi, însă, nu le pasă. Umbra de supărare pe care Lothario o observă pe chipul prietenului are o altă cauză. Într-o zi, Anselmo își deschide inima. Există ceva ce-l roade. Îl înnebunește. Firește că este fericit cu tânăra-i soție, dar gândurile îl tortură întruna. El

bănuiește ceva. Și Lothario să nu se mai zgâiască așa la el. Se îndoiește tocmai de fidelitatea Camillei.

Besfort știe că degetele iuți ale Rovenei tremură de nerăbdare.

Stai, îi zice Anselmo amicului său, când acesta vrea să spună ceva. Știu ce vrei să-mi zici. Știe, de asemenea, că soața îi este cinstită. Da, dar… Poți spune despre o femeie că e bună, dacă n-a avut ocazia să fie și rea?

Besfort parcă vede genele și sprâncenele Rovenei, conturate cu atâta grijă, zbătându-se speriate ca niște aripi de porumbiță sub furia furtunii.

Lothario face tot ce poate ca să-și liniștească prietenul. Dar boala celuilalt nu are leac. Ca posedat de diavol, se lasă dominat de îndoieli. În cele din urmă, îi face prietenului o propunere sinistră. Lothario, prietenul dintotdeauna, el și numai el îl poate elibera de obsesii. Și nu e decât o singură cale ca să se convingă de fidelitatea Camillei. Periculoasă, e drept, dar sigură. S-o pună pe femeie la încercare. Pe scurt, Lothario să o provoace. Cu gânduri, chipurile, necurate.

Besfort își imaginează cum degetele nervoase ale Rovenei dau paginile înapoi, ca să recitească vreun pasaj. Obrajii ei au o strălucire rece. Ca și rubinul inelului, de altfel.

Indignat, Lothario respinge propunerea. Se simte profund jignit. Se ridică să plece. Definitiv. Între timp, un cuvânt al lui Anselmo îi atrage atenția. O amenințare. Dacă el nu acceptă, un altul, un străin va accepta cu siguranță. Un trecător oarecare. Un bețiv sau un curvar.

Lothario își ia capul în mâini. Amenințarea aceasta îl convinge. Acceptă ticăloșia, mai exact se preface că acceptă. Pentru a-și trage prietenul pe sfoară, așa cum faci cu un nebun. Și astfel, când vine momentul probei, singur în fața Camillei, nu are nicio reacție.

Anselmo așteaptă nerăbdător finalul. Lothario îi spune: Camilla e mai curată decât cristalul. Albă ca zăpada Alpilor. Neprihănită la fel ca ea. L-a făcut de râs. L-a împins cu dispreț. L-a amenințat că-l denunță soțului.

În loc să se calmeze, Anselmo devine și mai furios. Trădătorule! îi spune. Mincinosule! Te-am văzut prin gaura cheii. Am văzut tot. Cum stăteai de pomană. Prieten ești tu? Acum să mă vezi, când o să aduc un curvar adevărat. Un stricat și un client al bordelurilor. Măcar ăla n-o să mă mintă.

Lothario se chinuie să-l liniștească. Îi cere iertare. Și o a doua șansă. O dovadă de prietenie. Ultima. Numai să nu aducă vreun derbedeu.

În final, se împacă. Pun la cale planul. Anselmo va pleca la țară. Lothario va rămâne acasă. Trei zile și trei nopți. Asta este porunca lui Anselmo. Supărată, Camilla acceptă. E prima noapte.

Besfort închide dușul, curios să audă respirația accelerată a Rovenei.

Sunt doar ei doi, Lothario și Camilla. Cinează împreună. Beau puțin vin. Privesc focul din vatră.

Textul este scurt, foarte scurt. Lothario îi declară iubire. Camilla se apără cu disperare. Dar rezistența ei are o limită. Și ea cedează. Textul este nemilos. Doar cuvântul „cedează” apare de două ori. Da, Camilla a cedat.

Besfort este sigur că, ajunsă aici, Rovena a închis ochii. Din câte femei cunoscuse, niciuna nu avea expresia aceea de dăruire totală în momentul în care închidea ochii. Așadar, ea a închis ochii. Poate ca să simtă mai bine textul. Să se identifice cu el. Îi pare rău că eroina a cedat? S-ar putea ca, dimpotrivă, să fi așteptat cu sufletul la gură…

La intrarea în clubul Lorelei, Besfort i-a pus, cine știe pentru a câta oară, aceeași întrebare. Îi plăcea sau nu ceea ce făceau? Dar

chipul palid al Rovenei nu-i oferea niciun răspuns.

În cele din urmă au intrat și, câteva minute mai târziu, se acomodaseră deja, ea, complet dezbrăcată, doar în bikinii ei transparenți, cum era regula, el ceva mai îmbrăcat. Așa au pășit prin ceața artificială, până ce în față le-a apărut un pat uriaș. S-au așezat pe el, să-și mai revină. Odată cu uimirea lor, în jur se risipea și ceața, așa că au putut să vadă ce se întâmplă acolo. Erau o mulțime de paturi, unele goale, altele nu. Un cuplu chiar făcea dragoste. Împrejur se foiau fel de fel de oameni. Femei numai în chiloți, uneori chiar fără. Bărbați în slip. Alții, singuri, se învârteau ca bezmetici. Câte unul îi ducea iubitei de băut. Totul era calm și liniștit. Tu ai cei mai frumoși sâni de aici, îi șopti el. Rovena avea o privire molatică. El și-a repetat remarca. Ea și-a strâns la piept unul din genunchi. Manevră care i-a descoperit zona întunecată a pântecului. Tocmai în punctul acela, unde slipul nu-i mai acoperea nuditatea, unul dintre bărbați privea insistent. Toți te doresc, îi șopti el. Chiar așa? Și partea aceea… îl înnebunește pe tipul de colo. Văd, spuse ea. Totuși, nu făcu nicio încercare de a se acoperi. În Antichitate, nu mai știu unde, se făcea sex în locurile publice, zise Besfort. A, da? Era ceva serios, fără pic de vulgaritate, chiar un ritual, ceva aproape solemn, ca festivitățile de astăzi. Ea îl prinse de mână. Și noi? Aici? o întrebă el. Ea dădu din cap. Da. Mai stai un minut, eu nu mi-am revenit complet. Brusc, a tresărit și și-a tras piciorul. Bărbatul celălalt se apropiase și încerca să-i pipăie glezna. Nu te speria, îi zise Besfort. Cu o privire de câine bătut, celălalt dădu înapoi. Este un semn, mi se pare, spuse Besfort. A cerut voie să facă dragoste cu tine. Ea își mușca degetele.

În jur era aceeași atmosferă de sectă secretă. Dăm o tură? îl întrebă ea. Ridicându-se, îl luă de mână, iar el o lăsă să meargă înainte. Ca Virgiliu, își zise el. În timpul acesta, privirile li se opriră

pe una dintre uși pe care scria „Masaj”…

Besfort tocmai își terminase dușul. Cu siguranță că Rovena a ajuns la ultimele pagini ale nuvelei. Anselmo s-a întors de la țară, curios să afle deznodământul. Desigur că Lothario îi spune altceva decât ceea ce se întâmplase. Anselmo pare fericit. Lothario vine și pleacă acum de la ei ca din propria casă. Marea păcăleală a reușit. Totul e cu susul în jos. Cu cât e lăudată mai insistent, cu atât mai mult decade Camilla. Lothario, la fel. Până ce, într-o noapte, se întâmplă nenorocirea. Deci, într-o noapte, mai exact într-o dimineață devreme, Lothario, orbit de gelozie, vede un necunoscut care iese pe furiș din casa lui Anselmo. Camilla are un nou iubit, își zice el. Derbedeu, curvar, vagabond. Sunt cuvintele lui Anselmo, dar spuse în alte împrejurări.

Besfort trăise mereu cu impresia că povestea se termina aici. Sfârșitul istoriei, turbarea lui Lothario, jurămintele de răzbunare, confuzia cu servitoarea, fuga celor doi păcătoși, scandalul și, în cele din urmă, moartea celor trei: unul din nebunie, altul în război, iar Camilla în singurătatea mănăstirii, toate acestea Besfort nu le citise niciodată cu atenție.

Uscându-și părul, își zise că Rovena citise cu același nesaț ca și el ultimele pagini ale povestirii.

Deschise încet ușa de la baie și, din prag, o zări întinsă pe spate, cu privirea fixată în tavan. Cartea, deschisă, era alături.

În cele din urmă, privirile li se întâlniră. Ochii ei erau goi, ca după o ceartă abia încheiată. Dialogul se lega cu greu. În concluzie, ea îl întrebă de ce-i dăduse cărticica.

El ridică din umeri. De ce? Fără niciun motiv.

Tu rareori faci ceva fără niciun motiv, Besfort.

Să spunem că am avut un motiv. Ce e rău în asta, după tine? Ce gânduri ascunse? Rovena nu-i răspunse. El zise că a fost convins că

ea a citit romanul. *Don Quijote*? Sigur. În liceu, la orele de literatură. Lupta cu morile de vânt. Dulcineea din Toboso. Dar nu-și amintea mare lucru.

Besfort, fii sincer, tu mi-ai dat-o s-o citesc pentru că ți se pare că seamănă oarecum cu povestea noastră, adică cu noi doi?

Seamănă oarecum? Besfort râse. Nu oarecum, ci sută la sută. Și nu numai cu noi, ci cu toți. O mângâie pe păr înainte de a se întinde lângă ea. Găsindu-și cu greu cuvintele, încercă să-i explice că povestea aia e un exemplu, un soi de încercare diabolică prin care, cu voie sau fără voie, trec milioane de cupluri.

Rovena se străduia să-l înțeleagă. Era un text cu mesaj ascuns, deci trebuia să-i găsească cheia. Nu mă privi așa, ca și când aș vorbi aiurea.

Ea îi atinse mâna cu tandrețe.

El îi spuse că apreciase întotdeauna la ea privirea aceea duioasă de infirmieră și că nu întâmplător se zice că infirmierele sunt atât de bune la pat. Numai că el nu e nebun, cum își închipuie ea.

Rovena îl mângâie din nou pe mână. Nu, ea nu crede asta. Dacă s-ar fi întrebat cineva cine e nebun și cine nu, cu siguranță că amândoi sunt în egală măsură săriți de pe fix. Cel puțin într-o privință.

Te gândești la Lorelei? o întrerupse el.

Își amintiră din nou seara aceea, inclusiv aluzia la povestea curiosului imprudent. În esență, ambele situații erau asemănătoare, aproape identice. Iar cuvintele „încercare diabolică" nu fuseseră rostite degeaba. Totul, în istoria aceea, îți amintea de lumea de dincolo, dar, spre deosebire de cea cunoscută, era un alt soi de infern, fără tortură și cazane cu smoală, ci blândă, diafană, vecină cu viziunile precreștine.

Își amintiră apoi de uimirea lor inițială, mersul prin ceață și patul uriaș care le ieșise înainte ca un liman al salvării. Apoi, plimbarea

până la bar pentru o băutură și mai departe, până ce mersul ei a devenit tot mai lasciv, și mătasea, și unduirea fină a șoldurilor, până în clipa în care le-a apărut în față cuvântul „Masaj”.

Vrei? o întrebase el mai mult din ochi, decât cu glas tare. Ezitarea ei a fost scurtă. Dacă el nu se supără…

Ușa s-a închis în urma ei, iar el s-a întors să găsească un loc unde s-o aștepte. Văzu de departe patul lor, încă neocupat. Se așeză pe el, apoi se întinse sprijinit în cot. Ulise însingurat, aruncat acolo de valuri. În vuietul mării. În jurul lui agitația continua. O pereche se opri în fața lui și cei doi se sfătuiră un minut. Femeia făcu un pas înainte, se aplecă și-i atinse glezna. Besfort zâmbi forțat. Ar fi vrut să dea o explicație, să spună, de pildă, că femeia e foarte apetisantă și stilată, dar că el este foarte trist. Șopti *I´m sorry,* dar cei doi se aplecară cu atâta grație pentru a-și lua la revedere, încât el se simți într-adevăr trist. Îi urmări o bucată de vreme din priviri cum se îndepărtau braț la braț, fără a găsi destulă voință pentru a-i urma și a le spune: Aș fi vrut tare mult să stăm împreună, nobilă doamnă și stimate domn, cu plictisul vostru aristocratic, pe patul acesta de ocazie pe care destinul ni l-a scos în față… Se simțea într-adevăr trist, dar era un altfel de tristețe. Gândul îi zbura când și când la Rovena. I se părea că este foarte departe, sorbită de vârtejul de stele din altă galaxie, așa cum nu vezi decât în imaginile de ultimă oră ale universului. Teama că nu s-ar mai fi putut întoarce de acolo i se părea firească, deși gândul că petrecuseră atâția și atâția ani frumoși împreună îi dădea un sentiment de împlinire. Era curios de unde i se iscase moleșeala aceea neobișnuită, ca și când ar fi fost drogat. Poate că era stresul unei zile extenuante sau venise momentul să-și facă analiza Doppler, cum insistase medicul.

Vârtejul din capul lui nu dădea semne că s-ar potoli. O femeie cu lacrimi în ochi, cu o lalea în mână, părea să caute pe cineva. Besfort

nu s-ar fi mirat să-i întâlnească printre cei prezenți pe cunoscuții săi de la Consiliul Europei, cei de la care aflase inițial adresa clubului. Rovena întârzia. Femeia care plângea trecu din nou. În locul lalelei avea acum în mână o hârtie cu antet. Căuta pe cineva. Besfort era sigur că, dacă s-ar fi apropiat de ea, ar fi putut vedea pe hârtia aceea antetul TPI. Tribunalul Internațional de la Haga.

Citație la proces! Prostii, își spuse. Du-te învârtindu-te cu hârtiile alea! Și, totuși, întoarse capul în altă parte pentru a evita privirea femeii.

Ațipi așa de câteva ori până ce Rovena reveni, în sfârșit. Parcă ieșea dintr-o negură. De la zeci, poate sute de ani depărtare. Firește că nu mai era tot ea. Albul ochilor îi strălucea amețitor. Și nu avea chef de vorbă.

Când m-am întors păreai venit de pe altă planetă, îi spuse. Am așteptat să mă întrebi cum a fost.

Chiar nu știu de ce n-am făcut-o, zise el. Poate gândul că tu, chiar să vrei, n-ai fi putut să-mi spui adevărul.

Poate, răspunse ea. Sunt momente când se întâmplă așa.

El trase aer în piept.

În multe cazuri. Și este într-adevăr ciudat că sentimentul cel mai frumos de pe lume, dragostea, este cel care suportă cel mai greu adevărul.

Nu știu ce să-ți spun, zise ea.

Acum e altceva. Acum ești o femeie liberă. Suntem altfel acum. Înțelegi? Acum suntem cu totul alții, deci poți să-mi povestești orice.

Ea tăcea. În schimb, îi luă mâna cu care el o mângâia pe pântec și i-o puse în locul care lui îi plăcea cel mai mult.

Chiar vrei să știi? întrebă cu jumătate de gură. Chiar voia să știe după atâta timp? Cuvintele lor, acoperite de respirația întretăiată, se răzlețeau unul de altul.

Acum pricep de ce mi-ai dat textul lui Cervantes, spuse Rovena, după ce se liniștiră.

El îi zise că nu se gândise chiar la toate amănuntele. La început fusese curios, prea semăna cu Lorelei. Mai apoi veniseră și celelalte.

Mi-ai spus că textul este enigmatic. Și că i-ai descoperit sensul ascuns.

Nu cred că doar eu. Vrei să-ți spun? Nu ești obosită?

Nu fi ipocrit, zise ea. Mi-ai promis că ora aceasta de la miezul nopții o să rămână cum a fost.

Așa e. Ți-am promis.

Ea răsuflă din adâncul plămânilor.

Ora când prostituata îi povestește clientului curios povestea copilăriei ei triste. Tatăl alcoolic, mama nebună.

O, destul, o întrerupse el, acoperindu-i gura cu palma, îi simți buzele strângându-i ușor dosul palmei ca într-o sărutare și un junghi dureros îi străbătu inima.

10

Aceeași noapte. Textul secret

Aproape în șoaptă, începu să-i dezvăluie cum își explică el textul lui Cervantes. Rareori fusese redată, într-un mod atât de ascuns, o înșelăciune atât de mare. O victorie a trădării. Fiecare își așteaptă rândul să mintă sau să fie mințit. La început, Camilla, tânăra soție, este mințită de propriul soț, de Anselmo, care o pune la încercare. Apoi, de către prietenul casei, de Lothario, care intră în acest joc. Mai pe urmă, pentru a doua oară, de același Lothario, devenit amantul ei, care nu-i spune cum a început toată povestea.

O altă victimă este Anselmo, nebunul gelos. Mințit de amândoi,

de Camilla și de Lothario, care devin amanți pe la spatele lui.

Ticăloșia se extinde într-o asemenea măsură încât, atunci când Lothario acționează onest, este considerat trădător, iar atunci când trădează este ridicat la rangul de sfânt. Același lucru și cu Camilla. Este bănuită de necredință atunci când e fidelă și lăudată atunci când trădează.

Singurul în această poveste care înșală fără a fi înșelat pare a fi Lothario. Așa crezi tu?

Rovena nu știa ce să răspundă. Așa pare, continuă atunci Besfort. Dar s-ar putea să fie exact pe dos. Ca singura victimă a trădării să fie chiar el.

El continuă să explice cum, în nuvelă, partea cea mai misterioasă este aceea în care, într-o dimineață, în zori, Lothario observă cum un necunoscut iese pe poarta casei lui Anselmo. Prima lui bănuială este cumplită: Camilla are un iubit. Și l-a găsit singură? I l-a adus Anselmo, hotărât să repete proba? Culmea e că Cervantes ne dă doar prima variantă. Pe cea de-a doua, la fel de valabilă ca prima, nu o pomenește.

În fața unui cititor atent se ridică un mare semn de întrebare: ce caută Lothario, în zori de zi, în fața casei lui Anselmo? Ce pândește? Ce bănuieli are?

Pornind de la aceasta, întreaga logică este întoarsă pe dos. Și uite noua interpretare.

Anselmo și Camilla, după logodnă sau căsătorie, descoperă minunea sexului. Și se înțeleg atât de bine, încât patul conjugal, bârfit că ar fi cuibul monotoniei și plictiselii, se transformă într-un altar nesecat al pasiunii. Dorința, care devine din ce în ce mai rafinată, îi împinge spre o emancipare rapidă. Ei încearcă tot ceea ce au auzit ori și-au imaginat despre sex. Poziții neobișnuite, ciudățenii, cuvinte nerușinate. Nu se rețin de la nimic. La seratele cu

prietenii, la piață, la slujba de duminică, gândul le zboară numai la asta, la ceasul de seară când ea, cu lumânarea în mână, se apropie de patul în care el, mai nerăbdător decât un adolescent, o așteaptă. În Spania măreață, plină de catedrale, de legi sacre, de spioni ai Inchiziției, ei doi, departe de lume, trăiesc un sentiment cunoscut de puțini dintre semeni. Este ceea ce îi poartă noapte de noapte spre sfere necunoscute. Frontierele pudorii sunt depășite una după alta, sunt eliminate barierele, tabuurile. Până ce, într-o zi, se trezesc dinaintea unei porți de fier. „Ți-ar plăcea să încerci cu un alt bărbat?" O lungă tăcere. Apoi cuvintele: „De ce nu?" Și după asta, întrebarea: „Dar ție?" Și din nou liniște. Iar după acest moment, răspunsul: „Ca să fiu sincer, da".

Și așa, tremurând de teamă și dorință, cei doi se îndreaptă spre marea încercare. Totul e șocant. Mai ales alegerea mirelui-victimă. Prima propunere, Lothario, cade de la sine. Este prea apropiat. Ar fi un mare act de curaj. Caută alții, dar nici aceștia nu corespund. Unul pentru că are chelie, al doilea pentru alt defect, al treilea e slăbănog, ultimul pentru că nu pare prea viril. Camilla observă cu bucurie că soțul nu încearcă să-i strecoare în așternut pe unul mai prejos ca el. Acest lucru facilitează întoarcerea la Lothario. Camilla nu ascunde faptul că el i se pare cel mai potrivit. Anselmo este și el de acord. Pe scurt, Lothario este persoana potrivită. Cu alte cuvinte, el le aprinde imaginația.

Și așa se face că se întâmplă ceea ce se întâmplă. Cu singura diferență că Anselmo nu pleacă de acasă. Aprins de dorință, el urmărește îndeaproape pregătirile Camillei pentru a-l primi pe celălalt. Simte nerăbdarea ei, la fel de mare ca a lui. Apoi, din locul în care este ascuns, cu acordul Camillei, observă totul. Declarația de dragoste a lui Lothario, sfiala Camillei, apropierea, primele săruturi. După care, dintr-un alt loc, îi vede pe cei doi apropiindu-se de pat,

dezbrăcându-se, aude gemetele cunoscute ale Camillei, vede pulpele ei albe rămase desfăcute neglijent după iubire… Acum abia așteaptă să plece celălalt ca să facă și el dragoste cu nevastă-sa.

Totul continuă așa câteva săptămâni, chiar luni, până în ziua fatidică. Că a fost o asemenea zi nu încape îndoială, în care Lothario, acum pe post de urmăritor, vede cum cineva iese pe ascuns din casă. Ceea ce pare incredibil este modul în care Cervantes povestește întâmplarea. Istoria cu amorul servitoarei ș.a.m.d. În realitate, cel care iese pe poartă nu este iubitul servitoarei, ci al Camillei.

Asta este explicația textului, după o interpretare veridică.

Dorința de a merge mai departe îi face pe Camilla și Anselmo să se plictisească de Lothario. Și ei caută, așa cum se întâmplă în asemenea situații, noi provocări. Astfel se petrece ceea ce dorea încă de la început Anselmo: găsirea unui nou partener pentru Camilla. Ceea ce s-a și întâmplat.

Lothario a bănuit ceva, drept pentru care a început să aibă îndoieli. Îndoieli care-l fac să stea la pândă nopți întregi în fața casei prietenului său. Până ce descoperă adevărul.

În punctul acesta cade cortina dramei. Și, odată cu ea, se face întuneric. Are loc ceva cumplit, ceva care-i duce pe toți trei la moarte, dar care, din motive necunoscute, rămâne o enigmă.

Obosit, Besfort tăcu câteva minute. Ca de fiecare dată când vorbea după un moment de tăcere, Rovena clipi puțin nedumerită.

O poveste ciudată, zise ea, fără să-l privească. Tu n-ai vrea să știi ce s-a întâmplat acolo, la Lorelei? reluă imediat.

El îi răspunse cu întârziere.

N-am făcut nicio aluzie, crede-mă.

Te cred. Totuși, aș vrea să-ți povestesc.

Besfort simți în inimă înțepătura cunoscută.

Ea începu să vorbească cu privirea fixată în plafon, ca și când ar fi

povestit cuiva necunoscut.

La Lorelei nu te-am înșelat, spuse cu glas potolit.

Nu puteau să se privească. Cu aceeași voce domoală, de povestitor neimplicat, Rovena istorisi ce se întâmplase acolo. La fel de indiferent o asculta și el, în vreme ce-și spunea că orice curiozitate își are limita ei, iar celei legate de Lorelei îi expirase termenul. Pașii ei către masa de masaj, maseurul, „corespunzător”, cum l-ar fi categorisit amândoi, ea și Besfort… Camilla și Anselmo atunci… diferența vagă dintre masaj și mângâierile pătimașe, gândurile, îndoielile, abandonul trupului și, în final, cine știe de ce, retragerea, ea i le povesti cu o claritate uluitoare.

Uite, asta a fost tot, zise. Îți pare rău?

El nu-i răspunse imediat. Își potrivi glasul, tuși.

Să-mi pară rău? De ce?

Liniștea deveni enervantă.

Pentru ceea ce s-a petrecut acolo… Deși, în realitate, n-a fost nimic…

Și? făcu el.

Ea simți un nod în gât.

Pot să te întreb și altfel: îți pare rău că nu s-a întâmplat nimic?

Nu, zise el scurt. Nici pentru asta.

Rovena se simți dezamăgită. Vechea întrebare, unde greșise? îi reveni brusc în minte, împreună cu amintirea faptului că acum relația dintre ei era diferită. Și, așa cum se întâmplă adesea atunci când oamenii, vrând să îndrepte o greșeală, o „comit” și mai tare, întrebă cu o voce sfârșită:

Ție nu-ți pasă?

Îi venea să plângă.

Uite, Rovena, îi zise el calm. Eu nu mai știu cum să procedez cu tine. Până mai ieri te plângeai că din cauza mea ți-ai pierdut

libertatea. Acum te văicărești că ai prea multă. Și toate numai din cauza mea.

Iartă-mă, îl întrerupse ea. Știu, știu. Te rog, iartă-mă. Acum alta e relația noastră. Am făcut o înțelegere. Tu ești clientul, eu prosti… *call girl.* Nu am dreptul… Eu…

Destul, zise el. Nu ai de ce să dramatizezi. E și așa destul dramatism.

Cu ani în urmă, după un „destul" ca acesta, vânăt de furie, el o apucase tremurând de păr, chiar în fața ferestrei, iar ea își spusese cu groază: Uite că a venit și ziua să fiu tratată ca o desfrânată chiar în mijlocul Europei.

Dar n-o lovise. Se lăsase brusc pe canapea, cu o privire pustie, ca și când cel lovit ar fi fost chiar el.

Acum, toate astea aparțineau trecutului. Nu i-a trebuit decât o fărâmă de timp pentru a recunoaște că, între cele două situații, o preferă pe cea veche și, brusc, lacrimile începură să-i curgă șiroaie. Un tiran, își spuse. Te prefaci învins, dar de fapt ești același.

E trei dimineața, îi auzi glasul. Ne culcăm?

Da, răspunse ea cu o fărâmă de voce.

Își spuseră noapte bună și, câteva minute mai apoi, spre uimirea ei, Rovena își dădu seama că Besfort adormise.

Era poate pentru prima oară când adormea înaintea ei. Liniștea din cameră era insuportabilă. Degeaba, îi trecu prin cap. Pe el nu-l poți învinge niciodată. Pierduse momentul favorabil, iar acum era imposibil. Nu-și folosise singura ei armă decisivă, tinerețea. O ignorase ca pe o armă interzisă.

Acum, el depășise pericolul. O convinsese că-l vor depăși împreună și că toate îndoielile, ezitările, ne despărțim, nu ne despărțim, unde am greșit, unde n-am greșit etc., vor rămâne în urmă, într-o lume paralelă. În nuvela lui Cervantes, în filmele vechi

ori în teatrul grec.

Naivă ca întotdeauna, ea îl crezuse. El se salvase, ea, nu. Respirația lui regulată, nemiloasă, asta mărturisea: era sub stăpânirea lui.

Un tiran, își repetă. Înainte de a se prăbuși, își lepădase singură coroana. Abdic, uite, mă înjosesc singură, nimeni n-o face mai bine ca mine.

Tu prăbușește-te, ridică-te, fă ce vrei. Eu n-am să încerc să te împiedic. Nici pe tine, nici umbra ta. Nu-mi pasă. Am fost a ta. Îți recunosc puterea și nu mi-e rușine. Eu însămi mi-am lepădat coroana. Pentru că vreau altceva: să fiu femeie. Femeie și atât. Să sufăr. Iar dacă-mi va fi dat să fiu supusă cuiva, prin asta să fiu: prin suferință.

Femeie, își spuse ea din nou.

Simțea cum somnul e tot mai departe. Coborî în liniște din pat și se apropie de noptiera lui. Pe ea, lângă paharul cu apă, se afla flaconul cu somnifere. Stilnox, citi. Noapte liniștită.

Îl luă în mână cu duioșie. Era elixirul lui. Leacul care-i tempera neastâmpărul.

În vreme ce întindea mâna să ia paharul cu apă, în sertarul pe jumătate tras al noptierei zări un obiect negru. Era un revolver.

Pentru o secundă rămase ca paralizată. Apoi își aminti, într-un talmeș-balmeș aiuritor, de secretomania din jurul acestor întâlniri, de numele false spuse la recepție și de cuvintele lui „ridică-ți gulerul paltonului”. Ce-i asta? se întrebă. Dar tot atunci își aduse aminte ceea ce-i spusese el odată, că în Albania umblă permanent înarmat, și asta o mai liniști.

Întinse așadar mâna spre flaconul cu somnifere, luă o pastilă și o înghiți.

Pe pat, întinsă cu fața în sus, așteptă să adoarmă. Cum de s-a

ajuns aici, se întrebă. Să nu aibă nici măcar dreptul să-i spună „iubitule”.

Încercă să-și ia gândul de la asta. Poate că cerea de la viață mai mult decât trebuie. O femeie ca ea nu avea dreptul ăsta.

Până la urmă tot avea să adoarmă. O frământa un soi de curiozitate, ar fi vrut să simtă ea însăși ce simțea el în momentul când aluneca în brațele somnului. Ca și când clipele acelea aveau să-i dezvăluie multe dintre cele mai ascunse secrete ale lui.

Și poate că nici de asta n-ar fi avut nevoie. În situația de față, unei femei ca ea i-ar fi fost de ajuns să știe un singur lucru. Să știe, de exemplu, dacă el, Besfort, avusese nopți în care luase somniferul din pricina ei… Doar atât.

Ascultându-i respirația grea, gândurile îi zburau involuntar la somnifer. Avea impresia că, folosindu-se de el, pătrunsese în cele din urmă în gândurile lui. Acum, oricât de iscusit ar fi fost, nu se mai putea ascunde.

Respirația bărbatului își schimbase ritmul, iar ea își spuse că trebuie să fie atentă. Acum era rândul ei să-l păcălească, prefăcându-se adormită.

Cu siguranță că el atâta așteptase. Se mișcă încet, să n-o trezească. Apoi întinse mâna în direcția sertarului, iar ea se întrebă: Nu cumva a înnebunit de tot?

Era clar ce avea de gând să facă. Și n-avea rost să pretindă că nu știe. Auzi zgomotul sertarului și mișcarea brațului spre revolver. Doamne, se rugă în liniște. După cum se părea, ceea ce o terorizase în ultima vreme, să fie ucisă într-un motel, tocmai avea să se întâmple. Între timp, în loc să facă ceva pentru a se salva, în urechi îi răsuna întruna un cântecel anonim:

Dacă n-ai să mă găsești vreodată

La motel pe plajă să mă cauți, moartă.

Țeava rece a armei îi atinse coșul pieptului, sub sânul drept, și, cu toate că revolverul avea amortizor, auzi pocnitura și simți plumbul pătrunzându-i în carne.

Asta ai vrut, își spuse.

Din mișcările lui își dădu seama că brațul descrisese același arc de cerc pentru a pune arma la locul ei. Apoi, nu mai auzi nimic și-și zise: Incredibil! Bărbatul adormise într-adevăr, imediat după crimă, ca și până atunci, întors pe-o parte.

Rovena își puse palma pe rană, pentru a opri sângele. El continua să respire profund. Atât de mult l-a obosit ultima mișcare, își spuse Rovena, ca pentru a-i găsi circumstanțe atenuante.

Se ridică și o porni în liniște spre baie. Își privi rana. Părea curată, ca o floare cu petale roșii. Sub oglindă, printre obiectele de toaletă, găsi o rolă de leucoplast, pe care o avea de obicei la ea. Își acoperi rana și se mai liniști. Cel puțin n-avea să dea colțul ca o târfă de hotel.

Incredibil, își spuse din nou când se întoarse în pat. El continua să doarmă ca și când nimic nu s-ar fi întâmplat, iar ea, la fel ca în urmă cu o mie de ani, se întinse alături.

11

Ziua următoare. Dimineața

Nu avea dreptul să procedeze așa. Majoritatea dimineților ei erau fără el. Prin urmare, în dimineața aceea el nu trebuia să fie lângă ea. Înainte să deschidă ochii, brațul ei gol bâjbâi după el. Nu era. Moale, brațul se întinse ceva mai încolo. Ajunse la marginea patului, chiar

dincolo de ea, în spațiul austriac, și încă mai departe, peste întinderea europeană. Numele marilor orașe erau luminate slab, asemenea radiourilor vechi cu lămpi. Oricum, n-avea dreptul. Era clar că va pleca cel dintâi și o va lăsa singură de tot pe lume, ani și ani de zile. Așa că n-avea de ce să se grăbească tocmai acum.

Deschise ochii și în clipa următoare totul deveni simplu și clar. O plimbare prin pădricea de molizi, așteptând ca ea să se trezească. De afară, razele de soare pătrundeau cu greu printre jaluzele. Cărțulia cu coperți vișinii, povestirea lui Cervantes, era tot acolo, ascunzând tăcută vechile secrete.

Îi auzi pașii, apoi zgomotul ușii care se deschidea. El se aplecă și o sărută pe tâmplă. În mână avea ziarele de dimineață. În timpul micului dejun, când unul, când celălalt își aruncau privirea pe titlurile zilei. Regina e bolnavă, observă Rovena…

El nu zise nimic.

Ea lăsă ceașca de cafea și telefonă acasă. Mamă, sunt la Durres, cu prietenele. Să nu fii îngrijorată.

Lui Besfort cafeaua i se păru mai bună ca altădată. Câteodată lumea era chiar frumoasă. Cu regine bolnave și minciuni nevinovate.

Ia uită-te aici, îl îndemnă Rovena și-i întinse unul dintre ziare. Besfort râse la început, apoi citi cu voce tare: „Purtătoarea de cuvânt a Direcției de Apă din Tirana, baroneasa Fatime Gurthi, încearcă să justifice absența apei”.

Cumpărarea titlurilor de noblețe e o modă în ultima vreme, zise el. Pentru o mie de dolari te poți trezi conte sau marchiz.

O iau ca pe-o glumă, deși nici așa n-are haz.

Besfort îi spuse însă că nu a fost o glumă. Existau agenții internaționale care se ocupau cu traficul de titluri. În țările răsăritene era ceva obișnuit.

Uite, uite, sări Rovena. Asta ne mai lipsea.

Besfort era sigur că e vorba despre oferta unui viconte, Shaba Dulaku, de uși și ferestre blindate, în cartierul Lapraka. Sau despre un duce de la Poliția Rutieră, ori o contesă, autoarea broșurii *Verbele neregulate în albaneză.*

După micul dejun, ieșiră să se plimbe pe țărmul mării. Din cauza vântului, ziua părea mai rece și mai mohorâtă decât era. Sprijinită de umărul lui, Rovena simțea cum pletele ei ating obrazul bărbatului.

Nu știa dacă în situația în care se aflau ar fi trebuit să-i spună tot ce simțea. Avea impresia că, sub biciul vântului, ochii lor străluceau reci ca sticla. Chiar să fi vrut, tot n-ar fi putut să-i spună tot ce gândea. Și nici măcar ei înseși.

Pomii au înghețat, își spuse.

În spatele gardului de metal, sub pojghița de gheață, copacii păreau orbi.

Prânzul l-au luat tot la restaurantul motelului. Întreaga după-amiază au stat închiși în camera lor. În pat, înainte de a se iubi, printre mângâieri, el îi șopti ceva despre Liza. Micile curiozități legate de ea ori le uita, ori se făcea că le uită. Ea îi răspunse tot în șoaptă și-i zise că nimeni nu-i înțelegea mai bine pe bărbați decât Liza. Apoi se dedicară unul altuia.

Pe măsură ce afară se însera, ea vorbi din nou la telefon cu maică-sa, în vreme ce el deschise televizorul pentru a afla noutăți despre boala reginei. Este foarte frumos aici, mamă. O să rămânem și-n seara asta.

În vreme ce vorbea, el îi mângâia pântecul.

Afară se întuneca repede. După miezul nopții, vuietul mării se auzea tot mai apăsător. Dimineață o porniră spre Tirana, cu o grabă de neînțeles. Cu cât se apropiau mai mult, cu atât traficul devenea

mai aglomerat. La intersecția șoselei cu drumul spre cimitirul de vest, trotuarele erau pline de florărese. Flori pentru noi toți, își spuse ea. Își aminti fragmente din discuția despre falșii complotiști. O parte dintre ei erau probabil înmormântați acolo. Bine că florile, cel puțin, erau la fel pentru toți.

La intrarea în Tirana, coloana de mașini înainta cu greu. Oare a avut loc vreun accident? îl întrebă Besfort pe un polițist de la Rutieră, care trecea pe lângă ei. Înainte de a-i răspunde, celălalt îi privi cu coada ochiului numărul mașinii. A murit regina, zise.

Besfort deschise radioul. Se vorbea numai despre asta, dar pe un ton oarecum nervos. Erau neînțelegeri. Se aflau pe drumul spre Kavaja când aflară motivul disputelor. Era legat de ceremonia și locul înmormântării. Statul, ca de fiecare dată, fusese prins pe picior greșit. Stai să vezi cum o să se adreseze vreunei comisii de la Bruxelles, spuse Rovena. Erau în Piața Skanderbeg când se citi o declarație a Curții Regale. La trei după-amiază avea să se țină un recviem în memoria reginei, la Catedrala Sf. Paul. Despre locul înmormântării, niciun cuvânt. Guvernul nu dăduse încă un răspuns la cererea de restituire a proprietăților regale, unde se înscria și cimitirul privat din zona de sud-est a capitalei.

Erau aproape de casa Rovenei, când fu citită și a doua declarație a Curții. Nu se cunoștea încă locul unde avea să fie înmormântată. E scandalos, zise ea, deschizând portiera mașinii.

La întoarcere, Besfort vru s-o apuce pe strada cu catedrala, dar era închisă. La radio se transmitea că Parlamentul se va întruni după-amiază, într-o ședință extraordinară. Apoi urmară opinii ale cetățenilor, luate la întâmplare. Este o adevărată rușine, spunea un necunoscut. Să te calicești la câtiva metri de pământ pentru regină e de domeniul absurdului. Și dumneavoastră, domnule? Eu nu mă pricep la lucruri din astea. Eu spun că totul trebuie să se facă

conform legii. Să fie lege pentru soția regelui, a președintelui, pentru toate soțiile. Nu cumva vă gândiți și la văduva dictatorului? Cum? Nu, nu, nu. Nu mă lua pe mine cu de-astea, măi, băiatule. Aici este vorba despre regine și alte chestii nobile, nu despre lupoaice sau pantere, cum îi spune în popor nevestei ăluia.

Radioul întrerupse interviurile și anunță că în scurt timp avea să urmeze o nouă declarație a Curții Regale.

12

La Haga. Patruzeci de zile

Mult timp, în cadrul anchetei, prezența lui Besfort Y. Și a Rovenei la Haga, cu patruzeci de zile înaintea sfârșitului, a trecut neobservată. Un fapt incert, s-a spus. Și asta în ciuda faptului că totul demonstra că exact în ziua aceea cei doi se aflau în Danemarca. Prietena ei din Elveția, de obicei foarte ezitantă în declarații, în acest caz fusese categorică: Rovena îi telefonase din vagonul de tren chiar când intra pe teritoriul Danemarcei. Câteva însemnări în notesul Rovenei, cu patru zile înaintea călătoriei, confirmau totul. „Jutland. Saxo Grammaticus. Localitățile unde s-a petrecut, după câte se pare, povestea lui Hamlet (Amleth)… Vizită de două zile”.

Adevărul e că supoziția legată de Haga își avea originea în expresia „Vedea-v-aș pe amândoi la Haga!”, a prietenei intime a Rovenei din Elveția.

Fără a fi susținută de probe materiale, bilete de călătorie sau înregistrări la hotel, supoziția aceea putea fi spulberată la fel de ușor precum apăruse, incluzând călătoria în categoria așa-numitelor călătorii interioare, care nu au loc decât în imaginația suprasolicitată a subiecților sau, în acest caz, în imaginația cuiva care ar fi vrut să-l

vadă pe celălalt pe banca acuzaților.

La un moment dat, ipoteza păruse, deci, ușor de infirmat. Fuseseră însă suficiente câteva rânduri din jurnalul colegului ei de curs, slovacul Janek B., cel cu care Rovena avusese o relație pasageră, pentru ca numele amenințător al Hagăi să apară din nou. În jurnal, într-un mod extrem de vag, era descrisă pe scurt neliniștea omului căruia câteva anunțuri imobiliare sau câteva foi albe lipite pe stâlpii de lumină i se păreau a fi, de departe, citații în fața Curții de la Haga.

Descoperirea unei alte descrieri din jurnal pusese capăt nedumeririlor. Odată cu limpezirea stilului celui care scrisese, mai erau clarificate și alte lucruri, care aruncau o rază de lumină asupra relației dintre slovac și frumoasa albaneză, dar și asupra amintitei neliniști, ce nu avea nimic de-a face cu studentul slovac, ci cu Besfort Y.

„După noaptea în care mi-a făcut darul acela neașteptat, R. A suferit o schimbare." Așa scria Janek B. În câteva fraze, el își arăta tristețea, deși încerca să evite acest cuvânt, dar mai ales un altul: „suferință".

Însemnările erau foarte vagi. Cu fraze lăsate la jumătate. Și totuși, chiar și așa se putea înțelege mâhnirea legată de seara următoare, când ea nu mai venise la bar.

Bea. Încerca să nu pară afectat în fața celorlalți. Cu câteva zile înainte, le spusese mai în glumă, mai în serios: noi, cei din fostul lagăr socialist, ne-am luat partea de suferință, acum e rândul vostru, al occidentalilor.

Privirea lor părea să spună: Dragule, suferința te găsește în orice regim.

În ziua următoare, ea venise la universitate oarecum schimbată. Se scuzase cu venirea cuiva din țara ei, din Albania. Era palidă la

față, neatentă, pripită. Mafiot? Traficant de carne vie? Iubit? Janek B. Pusese semnul întrebării după toate trei variantele care-l priveau pe vizitatorul misterios, fără a ști care dintre ele ar fi fost mai potrivită. Presa era plină cu știri despre banditii albanezi. Veneau de departe, amenințători, și lăsau în urmă suferință și groază.

Janek B. O luă pe ocolite pe Rovena, în vreme ce ea clipea des și se întreba unde vrea să ajungă. În cele din urmă, pricepând unde bate, dăduse din cap și negase totul: Nu, nu, nu avea nimic de-a face cu vreo amenințare… trafic…

Atunci ar fi vrut s-o zgâlțâie de umeri, ce mama dracului ai? dar era ceva care-l oprea. „R. Vine din nou în barul de noapte. Dar nimic nu mai are haz." Stăteau din nou alături, sub privirile curioase ale celorlalți, e greu să înțelegi ce gândesc tinerii ăștia din fostele țări comuniste, cine știe ce gândire contorsionată au.

Uneori, fata era veselă, dar în secunda următoare o undă de tristețe îi întuneca privirea. Pe Janek îl chinuia o întrebare: Oare și-o mai aminti că am făcut dragoste? Nu știa cum să-i amintească fără s-o ofenseze., Aseară am reușit să-i spun: Îți amintești ce frumoasă a fost noaptea aia când am dansat pentru prima oară împreună, iar apoi…?"

Așteptase cu emoție răspunsul Rovenei. Avusese impresia că genele ei atârnau mai greu ca plumbul. În cele din urmă, ea își ridicase privirea și-i spusese: Da, a fost frumoasă, dar calm, pe un ton nici rece, nici melancolic, ca și când ar fi comentat o pictură. Iar el își spusese: Fie ce-o fi, și adusese vorba despre musafirul venit de departe. Ea își plecase din nou privirea, dar lui i se păruse că întrebarea n-o deranjase deloc, ba din contră. Incitat de reacția ei, îi șoptise: Nu poți să nu te mai gândești la el?

Rostise cuvintele acestea pe un ton cald, ca pe un alint. Privindu-l din nou, ea nu părea deloc supărată, ci mai degrabă recunoscătoare.

„Trebuia să fii prea prost ca să nu pricepi că nu-i plăcea să vorbească decât despre el.”

Îmi plac bărbații misterioși, spusese mai târziu, după o tăcere semnificativă. Misterioși în ce sens? întrebase el. Răspunsul ei fusese scurt: în oricare.

Fulgerător, în mintea lui se insinuară iar vechile întrebări. Misterioși în ceea ce privește treburile murdare, periculoase? Pentru că multe femei se îndrăgosteau de infractori periculoși. În ultima vreme chiar era la modă.

Ea se juca cu șuvițele de păr, așa cum fac de obicei liceenele îndrăgostite. E misterios, continuă, ca și când ar fi vorbit singură. Janek simți o înțepătură în inimă când văzu lacrimi în ochii ei. Într-o noapte a strigat în somn pentru că a avut un coșmar, urmase ea. A, ia te uită, făcuse el. Dacă ar fi știut că lucrurile astea contează la femei, ar fi putut juca și el rolul misteriosului. Așa se grozăvise în sinea lui, dar ei nu îndrăznise să-i spună nimic. Ba chiar ascultase, cu ochii holbați, povestea coșmarului celuilalt, celebrul vis cu citațiile la Tribunalul de la Haga lipite pe stâlpi, în stațiile de autobuz și pe plopi.

„Văzându-ne cum stăteam la taclale, ceilalți gândeau, fără doar și poate: Slavă Domnului, s-au împăcat!”

Câteva zile mai târziu, Janek avea să-și înceapă însemnările cu cuvintele „descoperire” și „rușine”.

„Am făcut o descoperire. Care îmi trezește un sentiment de rușine. Sentiment care, culmea, nu mă deranjează. Și cu care se spune că poți trăi fără probleme.”

Ciudata descoperire a slovacului era că musafirul misterios al Rovenei, pe care-l credea motivul despărțirii de ea, era tocmai cel care i-o trimitea acum în brațe.

Se predase, acceptase exact ceea ce orice bărbat ar fi considerat că

este cea mai mare ofensă pentru el: să iasă cu o femeie, cu condiția să-i asculte aberațiile despre un alt bărbat!

Condiție ce nu-i fusese pusă niciodată clar, dar care era subînțeleasă. Nerăbdarea ei de a trece peste alte subiecte pentru a ajunge la celălalt era evidentă. Nu ascundea nici faptul că era o relație veche. Povestea despre călătoriile făcute împreună, despre hoteluri și plimbări pe plaje pustii, iarna. Nu pomenea în schimb nimic despre criza prin care treceau, dar aceasta se putea bănui.

„Incredibilul s-a produs! Am făcut din nou dragoste."

Și mai de necrezut decât cedarea ei a fost faptul că, după momentul acesta, între ei nu s-a schimbat nimic. Ba chiar se întâmplase contrariul: acum, după ce ea cedase, părea și mai normal ca el să-i plătească „taxa".

„Nu mai e nicio speranță...", notase în jurnal două zile mai târziu.

Și nu mai exista, într-adevăr, nicio speranță ca situația să se schimbe. Trupul ei avea să se întindă alături de el, pe pat, dar ea însăși, niciodată. În vreme ce el avea să-i plătească prețul până la ultimul bănuț. Voia sau nu, trebuia să respecte pactul: s-o asculte vorbind despre celălalt, despre omul pe care îl ura cel mai mult.

Sperase că, după trecerea crizei, ea nu va mai simți nevoia de a povesti. Dar era evident ce urma să se întâmple atunci: pactul avea să fie rupt. Și împreună cu el, totul.

În realitate, chiar așa s-a și întâmplat. Întâlnirile lor au devenit mai rare, până ce s-au întrerupt. El încerca să se obișnuiască cu asta. Se comportau ca niște prieteni. V-ați împăcat? îi întrebase cineva într-o zi. Ea dăduse din cap în semn că da. Totuși, el avea speranța că relația ei cu celălalt va intra într-o nouă criză, iar el, trecând peste orice, va profita din nou de ea.

Oarecum eliberat, cu un sentiment amar pe care i-l dădea noua

situație, el adusese vorba într-o zi despre mafia albaneză. În ultima vreme, știrile despre activitatea ei se înmulțiseră. Ea ridicase din umeri cu indiferență.

Mult timp după aceea, pe terasa unei cafenele, venind din nou vorba despre Besfort Y., slovacul o întrebase deodată: De ce-i e frică de Haga?

Dar ea răsese. Frică de Haga? Nu cred. Am vrut să spun frică de o călătorie la Haga. Și dăduse din cap într-un mod semnificativ. Am vrut să spun altceva. Noi am intenționat să facem un voiaj acolo, o călătorie de plăcere. Să vizităm Olanda, câmpiile cu lalele… Dar Haga, înainte de a fi grădină, e un mare tribunal… O sperietoare pentru conștiințele încărcate. Da, acum înțeleg unde bați, făcuse ea, fără a-și ascunde nervozitatea. Ascultă-mă cu atenție: noi trebuia să mergem acolo ca turiști, pentru lalele… Ascultă-mă și tu, strigase el: Nu erau reclame turistice acelea din coșmarul lui, ci convocări în instanță…

Se priviră cu dușmănie, în liniște. De unde știi tu? îl întrebă ea cu o voce de gheață. În locul unui răspuns, el își luă obrajii în palme. Scuză-mă, zise, izbucnind în lacrimi. Scuză-mă, nu aveam dreptul să fac asta.

Ea îl așteptă să se liniștească, apoi, luându-i mâna cu delicatețe în mâinile ei, îl întrebă: De unde știi tu ce a visat el?

După ce-și șterse lacrimile, ochii lui păreau mai mari și mai neajutorați.

Chiar tu mi-ai spus… când voiai să mă convingi cât de misterios e…

Ea tăcu. Își mușcă buza de jos și-și spuse: O, Doamne!

Acestea au fost însemnările lui Janek B., care au făcut-o, câțiva ani mai târziu, pe prietena din Elveția să-și amintească într-o lumină nouă scurta discuție telefonică avută cu Rovena, în vreme ce aceasta

călătorea spre Danemarca. În realitate, un amănunt care i se păruse la început un simplu lapsus fusese cheia rezolvării încurcăturii cu Haga. Alo, scumpo, tu ești? Ce bine că te aud. De unde vorbești? îți imaginezi? Din Danemarca, dintr-un tren. A, așa? Mă duc la Besfort. Uau, ce minune. Se văd morile de vânt, câmpiile cu lalele. Câmpiile cu lalele?… Am vrut să spun… câteva flori care seamănă cu ele… nu le știu numele. Nu contează. Deci sunteți din nou împreună. Alo… Nu se aude bine… La revedere, scumpo. La revedere.

Ce idioată sunt, își spusese Rovena, închizând telefonul. Nesocotise o promisiune atât de simplă. Să nu spui nimănui despre călătoria asta la Haga, îi zisese Besfort. La întrebarea ei, pusă ca în glumă: De ce? el îi răspunsese pe același ton: Fără motiv, așa mi-a trecut mie prin cap, să fie o călătorie secretă. Cred că orice om, în viața lui, vrea să facă măcar o călătorie secretă. La fel de veselă, ea fusese de acord: OK!

El îi explicase că, în asemenea ocazii, metoda cea mai bună de a ieși din încurcătură când era întrebată unde merge este cea a înlocuirii. De exemplu, să înlocuiască Olanda cu Danemarca. Deci, un voiaj în Danemarca pentru a vedea locul în care s-a petrecut povestea lui Hamlet. Dacă tot suntem aici, ai un creion? Notează, deci, că provincia se numește Jutland. Și Saxo Grammaticus este primul ei cronicar. Cu „x” și cu doi de „m”. Atât ajunge. Nu-i nevoie să-ți pierzi vremea cu prea multe citate, OK?

Ce idioată sunt, își spuse din nou Rovena. Încercă să uite gafa de adineauri. Se pregătise atât de minuțios pentru călătoria aceea, încât nu făcea să se enerveze pentru atâta lucru. În afară de desuuri, mai avea o surpriză pentru el: două tatuaje mici, unul între buric și sâni, celălalt pe coapsă. Așa încât avea să-l impresioneze oriunde ar fi sărutat-o. Știa că mai are pentru el și o mulțime de vorbe de iubire,

dar nu știa dacă avea dreptul să i le spună sau nu.

Zgomotul roților trenului o îndemna la somn. M-ai obosit, își spuse, adresându-i-se celui care o aștepta.

Versurile unui cântec, ivite poate mai degrabă în mintea ei, decât auzite undeva, îi răsunau când și când în urechi:

Două vieți dac-aș trăi
Tot pe tine te-aș iubi.

Două vieți, își zise. Ușor de spus. Până mai ieri nu fusese permis să ai două vieți. Și, cu atât mai puțin, să iubești pe cineva acolo, în cea de-a doua. Și totuși, oamenii nu renunțaseră. Și nici ei doi. Trăiau o copie palidă, extrem de palidă, a vieții aceleia interzise. Dar, terorizați de ea, și mai ales pentru a nu provoca prin vreo izbucnire de fericire mânia cerului, se prefăceau că nu se iubesc.

Zâmbi, trezită brusc din ațipeală. Își aminti că în copilărie îi plăcea să se trezească cu zâmbetul pe față.

Mereu același mister, își spuse. Suspiciunile lui Janek B. Aveau teren prielnic să ia o amploare teribilă. Numai jumătate dintre ele și tot ar fi putut să taie cheful oricărei femei ce mergea să-și întâlnească iubitul… Niciun cuvânt nimănui despre această călătorie. Trebuie să distrugi biletul de tren și orice altă urmă. O să-ți spun mai târziu de ce.

Din difuzor se auziră câteva cuvinte în olandeză, apoi în engleză. Se apropiau de Haga. Încercă să-l sune pentru a treia oară, dar el nu-i răspunse nici acum.

Găsi ușor un taxi. Și la fel de ușor ajunse la hotel. Un nume flamand. Fără coroană.

La recepție i se spuse că, în afară de indicația de a fi condusă la camera lui Besfort Y., nu mai avea niciun alt mesaj.

Dădu ocol de câteva ori camerei uriașe. Într-un colț se mai aflau două genți de voiaj. La baie, aparatul lui de ras și parfumul cunoscut. Pe o măsuță, un buchet de flori și un mesaj de bun venit, în engleză, din partea directorului hotelului. Dar de la el, nimic.

Se prăbuși pe unul dintre fotolii și rămase așa o bucată de vreme, cu un sentiment amar. Saxo Grammaticus. Jutland… Ar fi putut să-i lase măcar un semn, ceva. La ora x sunt acolo. Sau, și mai simplu: Așteaptă-mă în cameră.

Privirea, cu voie sau fără voie, i se îndreptă spre telefon. Se ridică pentru a telefona din nou, dar observă brusc că una din genți nu era a lui. Și nici cealaltă. Îi trecu rapid prin cap că, din greșeală, fusese condusă în camera altcuiva. Pentru a se convinge, deschise ușa la baie, dar nesiguranța puse din nou stăpânire pe ea. Parcă puțini bărbați folosesc același parfum?

Deschise, una după alta, ușile șifonierului. Umerașele erau goale, deși el obișnuia să-și pună pe ele cămășile imediat ce ajungea. Privi din nou spre genți și, fără a sta mult pe gânduri, deschise una din ele. Un plic mare căzu pe pat. Vru să-l pună la loc, dar din el alunecă pe cuvertură un teanc de fotografii. Încercă să le adune, dar brusc îi scăpă un țipăt, într-una dintre ele era un copil într-o baltă de sânge. În celelalte, la fel. Gândul că se află în camera unui ucigaș în serie fu urmat de întrebarea ce era de făcut. Să strige după ajutor. Să se năpustească afară. Să telefoneze la poliție.

Nimeni nu trebuie să știe că vii la Haga… Cercetă cu atenție plicul. La adresa destinatarului era scris: „Besfort Y. Consiliul Europei. Departamentul pentru situații de criză. Strasbourg".

Era al lui.

Doamne, își zise. Odată cu groaza, avu un sentiment de ușurare. Cel puțin nu mințise că lucrează la Consiliul Europei. Adresa de pe plic asta arăta. La fel de evident ca și faptul că pozele îi fuseseră

trimise de cineva. Pentru șantaj, probabil. Pentru a-i aminti ceva.

Zbârnâitul telefonului o făcu să tresară. Își drese vocea înainte de a răspunde. Era el. Nu înțelese mare lucru. El își cerea scuze, dar avea să mai întârzie. S-a întâmplat ceva, zise ea. A, da? Nu pot să-ți spun la telefon. Simt din vocea ta. Ar fi bine să te plimbi nițel. Orașul e superb. La ora cinci ajung și eu.

Rovena făcu întocmai. Afară se simți mult mai bine. Strada pe care mergea era într-adevăr superbă. Îndoielile de adineauri i se păreau acum stupide. Stătea prost cu nervii, era clar. I se păru pentru a doua oară că cineva vorbea în albaneză. Auzise că bolile de nervi așa încep, cu voci imaginare.

Se oprise în fața unei vitrine, când undeva în spate auzi pentru a treia oară același lucru. Rămase blocată, până ce vocile se îndepărtară puțin. Numai atunci privi în urmă. Era un grup mic și gălăgios. Nu crezuse că poate întâlni și la Haga albanezi. Poate pentru asta îi ceruse Besfort să păstreze secretul călătoriei.

Intră în primul bar care-i ieși în cale. Din spatele geamului, strada părea și mai frumoasă. Realiză deodată că la una dintre mesele vecine se vorbea în albaneză. Vorbeau tare, ca de obicei. Fumau. Auzi cuvintele „ședința de azi", apoi „jigodia aia", iar la urmă numele lui Miloșevici. Totul era clar acum. Acolo, în apropiere, trebuie că se afla tribunalul.

Își sorbea cafeaua fără a întoarce capul. Apoi i se păru că ceva mai încolo zărește o figură cunoscută. Omul stătea singur la masă, fără a-și ascunde curiozitatea față de grupul de albanezi. Era sigură că-l mai văzuse undeva. Da, da, îl știa cu siguranță. Era un scriitor cunoscut. Într-o altă situație i s-ar fi părut normal să i se adreseze, studia în Austria, în țara lui, dar își aminti de poziția lui prosârbă și abandonă gândul.

Cu siguranță că Besfort se afla la tribunal. Numai așa se explică

coșmarurile lui cu citația. Strigătele în somn și secretomania.

Și-l închipui grăbindu-se prin coridoarele labirintice. Timpul trecea greu. La masa de lângă austriac se vorbea la fel de tare. El comandă o a doua cafea, apoi rămase nemișcat, parcă ascultând discuția de alături.

Îi zbură gândul la patul din camera de hotel. La fel ca în tren, simțea cum tatuajele acelea parcă prind viață. Care din cele două desene avea să-l învingă pe celălalt? își aminti vag, de la istorie, războaiele lungi și plicticoase cu nume de flori sau de insecte. Războiul celor Două Roze sau al celor Doi Fluturi.

În tren își imaginase cum avea să-i mângâie tatuajul de pe șold. Era sigură că o să-i placă. Cu atât mai mult cu cât șoldurile i le dezmierda mai rar.

Sufocată de dorință, ceru un alt ceai. Pozele cu copiii însângerați erau departe. Limbile ceasului, ca trezite brusc din somn, începuseră să se grăbească. Avea senzația că se făcuse târziu.

O oră mai târziu, pe patul de hotel, senzația aceea era la fel de prezentă. Se iubiseră, fără a pomeni nimic din ceea ce îi bântuia ei gândurile. Chiar și povestea cu tatuajele fusese altfel. Mi-ai zis că s-a întâmplat ceva. E adevărat. Doar că nu-mi e ușor să-ți spun. Înțeleg. Toate lucrurile par așa la început. Apoi… Ce, apoi? Nu există lucruri de nepovestit. Ba eu cred că da. Pentru că ești femeie. Poate. Ce ai făcut în tot timpul ăsta? Te referi la timpul cât nu ne-am văzut? Ar fi vrut să strige: Ce am făcut? Nimic, adică totul. Așa intenționă. Dar, cu voce tare, zise altceva: De ce vrei să știi?

Cum vrei tu, îi șopti el. Am depășit de mult faza asta.

Febril, cu dorința ascunsă ca el să-i înțeleagă doar pe jumătate cuvintele, îi povesti clipele de groază prin care trecuse când, ajungând la hotel, i se păruse că se află într-o cameră străină. Adică

a altcuiva. Și lucrurile lui tot așa i se păruseră, străine, cu excepția parfumului. Dar puțini bărbați folosesc același parfum?

Coborî și mai mult tonul când îi povesti că, pentru a se convinge că e camera care trebuie, făcuse ceva ce nu-i stătea în obicei: deschisese una din genți.

Avu impresia că el o asculta neatent și-și spuse: Cu atât mai bine. Totuși, nu îndrăzni să-i povestească mai departe.

Ne odihnim puțin? întrebă el. Am avut o zi teribil de obositoare. Și tu la fel, cred.

Când își dădu seama că bărbatul adormise, simți cum creierul ei își recăpătase luciditatea. Îi povesti, în gând, despre geantă, fotografiile acelea macabre și despre teama ei. Apoi, tot fără cuvinte, îl întrebă dacă într-adevăr îl preocupau citațiile pe care le tot visa. Iar dacă era așa, ce legătură avea el cu pozele copiilor uciși? Și, la urma urmei, de ce se întâlniseră la Haga pe ascuns, ca doi infractori periculoși?

Oarecum ușurată, reuși să moțăie câteva minute. Încercă în două-trei rânduri să-și imagineze răspunsurile lui. Și varianta cea mai rea: chipul lui încruntat, cu o privire de gheață. Cine te crezi tu să-mi pui asemenea întrebări? Tu nu ești decât o prostituată. Una de lux, nimic mai mult.

Înainte de a coborî la cină, ea stătu mai mult decât de obicei în fața oglinzii. La masă, el o privi aproape mirat. Rovena observase că lumânările, seara, creează un soi de legătură misterioasă cu bărbatul care te însoțește. Erau de partea femeilor, le dezvăluiau în toată splendoarea lor, făcându-i și pe bărbați să le vadă la fel.

Ești mai frumoasă acum, îi spuse el în șoaptă.

Rovena îl privea țintă.

O spui cu un fel de strângere de inimă sau mi se pare mie?

Strângere de inimă? De ce?

Rovena se pierdu.

Uite… acum… Acum suntem altfel… Am vrut să spun că… o să-mi ceri să nu mai fiu frumoasă acum?

O, nu, nu. Aș putea să-ți cer orice, în afară de asta.

În realitate n-am vrut să spun chiar așa… Am vrut… să te întreb ceva. Azi-noapte, întrebările astea nu m-au lăsat să dorm.

Cu sufletul la gură, ca și când s-ar fi temut să nu-și piardă curajul, ea îi spuse, în final, ceea ce o chinuia. Chipul lui rămase fără expresie o vreme, așa cum și-l imaginase și ea adineauri. Cine ești tu de îndrăznești să mă iei la întrebări? O prostituată, nimic altceva. Tu nu ai dreptul să-mi spui așa. M-ai făcut, într-adevăr, curvă de lux, dar ai fost cândva bărbatul meu.

Deși nu a fost rostită niciuna dintre vorbele astea, Rovena era șocată.

Îi era teamă, o teamă veche, dar nu atât de el, cât de adevăr.

Înainte de a-i răspunde, el tăcu o vreme. Ceea ce găsise ea în geanta lui erau, într-adevăr, pozele unor copii uciși. Dar nu în împrejurările pe care și le imaginase ea. Erau copii sârbi, sfârtecați în timpul bombardamentelor NATO.

Rovena asculta uluită. Își mușcă buzele de câteva ori și-i spuse „scuză-mă!”.

Nu avea niciun motiv să-și ceară scuze. Fiecare geantă în care există asemenea poze poate trezi un coșmar. Iar ei îi era îngăduit să gândească orice, inclusiv faptul că el, Besfort Y., ar putea fi un ucigaș de copii. Adevărul e că pozele alea îi fuseseră trimise cu un scop precis. Pentru a-l învinui de crimă.

Îi luă mâna cu sfială. Degetele lui erau lungi și subțiri. Acum vorbea ca și când ea n-ar mai fi fost lângă el. Era greu de povestit ceea ce s-a întâmplat. Era ca un concurs sinistru de fotografii. Copii sârbi spulberați de bombe. Copii albanezi înjunghiați cu baioneta.

Poze trimise de ambele tabere în birouri, la comisii și comitete. Urmate de polemici încrâncenate. Moartea are sau nu o ierarhie? Unii susțineau că fiecare copil ucis e o tragedie infinită, drept pentru care aici n-au loc ierarhiile. Alții gândeau altfel. Un copil ucis într-un accident de mașină e altceva decât unul sfârtecat de bombe. Și ambele cazuri sunt greu de comparat cu cel al copilului hăcuit cu baioneta. Hăcuit de mâna omului, pricepi? Nu de o bombă anonimă, ci de mână omenească. Opt sute de copii albanezi înjunghiați cu pumnalul, ca mieii, majoritatea sub ochii mamelor. Poți înnebuni. Sfârșitul lumii.

Sub răsuflarea lui, flacăra lumânărilor tremura ușor. Ea ar fi vrut acum să schimbe subiectul.

După cină, în barul de noapte, aduse vorba despre tatuajele ei și despre curiozitatea celui care i le făcuse, de ce le vrea: de dorul cuiva, dintr-o promisiune sau din alt motiv.

De data aceasta el nu vru să știe mai multe despre omul care-i atinsese ei trupul. S-ar fi părut că rămăsese cu gândul la discuția din restaurant.

Rovena își spuse că, până nu va spune tot ce avea în gând, el nu va putea vorbi și despre altceva. Îi aminti din nou de poze și întrecerea aceea macabră, după care îl întrebă de ce, fără a se simți el însuși vinovat, dădea totuși impresia că are o mare greutate pe conștiință?

El zâmbi strâmb.

Pentru că sunt un cetățean… Ceea ce înseamnă că tot ce se întâmplă nu mă poate lăsa indiferent…

Rovena nu pricepu ce voise să zică, dar trecu cu vederea.

Ca pentru a încerca s-o lămurească, el continuă să-i explice în șoaptă că, indiferent ce-i spusese despre copiii albanezi, suferea la fel și pentru cei sârbi. Însă, din păcate, la noi, în Balcani, nu se

gândește așa… Ea îl întrebase la restaurant de ce veniseră aici, la Haga, pe furiș, ca doi infractori. Trebuia să știe că el nu primise niciun fel de citație, decât de două sau trei ori în vis. Și chiar dacă ar primi, nu ar face decât ceea ce-i dictează propria conștiință. Toți trebuie să vină aici, ca în adâncurile infernului. Fiecare pentru sufletul lui. În liniște și în întuneric.

Rovena își aminti fără voie de bărbia și ochii sticloși ai austriacului, în cafeneaua aceea plină de albanezi.

În vreme ce vorbea, Besfort se uită după chelner, ca să-i comande al doilea și ultimul pahar cu whisky.

De tatuaje își amintiră mai târziu, în pat, înainte de a face dragoste. E un băiat respectuos, drăguț, afemeiat? Puțin din fiecare, răspunse ea. Făcea greșeala fiecărui bărbat în asemenea ocazii: deși știa că tatuajul avea legătură cu o viitoare întâlnire de dragoste, el lua totul ca pe un avans care i se oferea chiar lui.

Ca de fiecare dată, Rovena își lăsă și acum povestirea neterminată. Cât timp ea se afla la baie, el deschise televizorul. Canalele se derulau unul după altul, majoritatea în olandeză. Avu impresia că pe un post fu amintită Albania. Căută din nou, până ce găsi știri în engleză. Regina a murit, îi spuse Rovenei, când aceasta ieși din baie. Ei i se păru că o înșală urechile. Nu cea a Olandei, cea a Albaniei a murit. Sprâncenele ei se arcuiră într-un gest de uimire. Asta s-a întâmplat cu câteva luni în urmă, nu-ți amintești? Eram la motel, la Durres. Sigur că-mi amintesc. Dar e vorba despre alta. Nu mama regelui, ci soția. Aha, făcu ea. Ce ciudat.

Pe ecran, convoiul de mașini negre înainta încet în fața catedralei din Tirana.

Acoperindu-i umerii goi, Besfort se arătă la fel de intrigat. Era prea mult… pentru o țară mică, ex-stalinistă, să aibă una după alta, într-o perioadă scurtă, două regine moarte.

Tremurând, ea se strânse la pieptul lui.

13

Șapte zile

Cu o săptămână înainte de accident, era greu de presupus dacă vreunul din ei avusese o presimțire sumbră. Luni, îndată ce aflase de venirea lui, Rovena își făcuse controlul ginecologic. Sunteți într-o stare perfectă, îi spusese medicul. Asta mă bucură, i-a răspuns ea. Apoi, fără s-o întrebe nimeni, adăugase: Iubitul meu vine sâmbătă.

Medicul, deși o avea de ani buni pacientă, se mirase de răspunsul ei. Iubitul dumneavoastră e foarte norocos, îi spusese în vreme ce ea se îmbrăca. (Era cel mai potrivit răspuns pentru a nu ofensa pacienta, atunci când aceasta făcea destăinuiri gratuite.)

Pe stradă, a avut senzația că încă mai avea obrajii îmbujorați de rușine. Peste oraș cernea o ploaie rece. Intră în primul bar care-i ieși în cale și ceru o cafea. Idioato, se gratulă singură. Oare când se va învăța minte să nu-i mai povestească primului venit cele mai tainice secrete ale ei?

Se consolă la gândul că, oricum, ginecologul face parte din cercul celor mai apropiate cunoștințe ale unei femei. Cu câteva luni în urmă se arătase încântată de competența lui, atunci când medicul o întrebase, după consultație, dacă a început să folosească prezervativul.

Curiozitatea lui o tulburase. Întrebarea, care în orice altă situație i-ar fi părut banală, luase acum alte dimensiuni în mintea ei. Înțelegeți, doctore, eu… El o asculta mirat, neînțelegând mare lucru. Într-o germană șchioapă, ea încercase să-i explice că era încă cu iubitul ei, cel pe care doctorul îl știa… adică… cum să explice… îl

cunoștea… intim… și nu folosea nicio protecție… Dar întâlnirile cu el erau rare… foarte rare… și tocmai de asta avea și o altă relație… superficială… trecătoare…

Domnișoară, o întrerupsese în cele din urmă medicul. Aceasta e viața dumitale intimă, în care eu nu pot să mă amestec. (M-am îngrozit când, fără voie, m-am trezit în rolul moralistului, în fața căruia ea trebuia să se justifice. Cu o voce tăioasă i-am repetat că nu mă interesa nimic din ce-mi povestea și că nu aveam tangență decât cu problemele sexului ei, la care observasem un fel de inflamare a mucoasei, provocată, după cum părea, de latexul prezervativului.)

Chiar dacă n-o spune, cu siguranță că face parte din „Mișcarea Verzilor”, își zise Rovena, sorbind din cafea. În felul acesta, cuvintele ei, care i se păruseră puțin mai-nainte idioate, puteau avea un oarecare sens. Voise să împărtășească cu el… cu un „verde”, o veste fericită: sosea iubitul ei… cel natural.

Oricât de incredibil ar părea, tocmai la ora aceea, la o mie de kilometri distanță, Besfort Y., urmărind știrile la televizor, nu se putea abține să nu se gândească la posibilitatea ca Rovena să fi rămas gravidă. Papa Ioan Paul al II-lea părea pe ecran mai epuizat ca de obicei. Și totuși, nimeni nu se putea aștepta din partea lui la vreo concesie în problema relațiilor sexuale bărbat-femeie. Totul trebuie să se petreacă la fel ca în urmă cu o mie, cu patru mii sau cu patruzeci de mii de ani în urmă. Numără zilele care mai rămâneau, iar cifra 7 i se păru uriașă. Din cafenea, Rovena formă prefixul Elveției, dar își aminti brusc că la ora aceea convorbirile erau mai scumpe și-și spuse că poate să-și sune prietena și mai târziu.

Afară, ploaia se îndesise. Trecătorii, prinși de ploaie pe drum, căutau să se adăpostească, fiecare pe unde putea. Din cauza vântului care-i umfla pardesiul, unul dintre ei părea o umbră mișcătoare. După papă, urmă o știre despre teroriștii arabi, care

amenințau un ostatic european căzut în genunchi. Besfort Y. Închise ochii, oripilat. Cu gândul în altă parte, Rovena formă din nou prefixul Elveției, dar realiză încă o dată că ora nu era cea mai potrivită. Trecătorul cu pardesiul umflat de vânt trecu foarte aproape de vitrinele cafenelei. O clipă păru că se va lipi de geamul ud, după care se îndepărtă ca un ziar dus de vijelie. Așa ar fi arătat omul androgin al lui Platon, își spuse ea. Ultima dată când vorbiseră la telefon, Besfort îi povestise despre el. La început, chestia asta o distrase. Ia te uită, făcuse râzând, omul ăsta e o creație perfectă, bărbat și femeie într-un singur trup, fără „mă iubești, nu mă iubești, te las, nu te las". Tocmai pentru asta l-au invidiat și zeii, îi spusese Besfort. Și tot din invidie l-au despărțit în două, iar de atunci, tot conform lui Platon, cele două jumătăți se caută una pe alta. Ce trist, exclamase ea. Cântecul despre două vieți și o dragoste îi veni în minte schimbat, așa cum îl auzise la un bețiv, la intrarea într-un bar din Tirana:

Două vieți dac-aș trăi
Pe tine nu te-aș iubi.

Rovena era atât de neliniștită, încât mai formă o dată prefixul Elveției. Ce știri enervante, își zise Besfort, la o mie de kilometri depărtare.

Furtuna se potoli o vreme, ca să izbucnească apoi din nou, de data aceasta fără ploaie. Rovena ajunse cu greu la cămin. Urcă în camera ei, stinse lumina și rămase ca o stană de piatră la fereastră. Vântul când urla amenințător, când se tânguia, cerând parcă îndurare. O parte din stradă era în întuneric, iar în cealaltă, luminată anemic, se zbăteau, duse de vânt dintr-o parte într-alta, bucăți de carton, hârtii și resturi de ambalaj. La fel ca noi, își zise ea. Forme

goale, al căror conținut e de mult dispărut, cuprinse în vârtejul acela. Și tatuajele ei, decolorate deja, și poate cele două jumătăți, el și ea, despărțite fără milă și căutându-se una pe cealaltă.

Seara, la știrile TV, printre alte distrugeri făcute de furtună, era dat un vechi teatru provincial, a cărui recuzită fusese luată de vânt. Două mantii ale lui Hamlet, prima dintr-un spectacol din 1759, cealaltă produsă un secol mai târziu, erau considerate extrem de valoroase, drept pentru care teatrul promitea recompensă celui care le găsea. Ce știri idioate, își zise din nou Besfort, închizând televizorul.

Și adormi, ca de obicei, după miezul nopții. Dimineață, avu un vis care-l trezi din somn.

Un sentiment apăsător, cum nu mai simțise, îi paraliza orice voință. Era melancolie, lipsă de speranță, dar într-o asemenea măsură încât îi dădeau o infinită și duioasă senzație de zbor.

Era unul dintre visele acelea pe care ți le amintești ușor. Un câmp întins și luminat discret. În mijloc, o clădire din marmură și calcar, un fel de mausoleu și motel în același timp, de care el se apropia fără grabă.

O vedea pentru prima oară, deși clădirea nu-i părea necunoscută. Rămase țintuit dinaintea porții și ferestrelor ei, foarte iluzorii de altfel. Vopsite în aceeași culoare ca zidul, se deosebeau cu greu de acesta.

Își închipuia că știe de ce se află acolo. Ba chiar știa și ce se află înăuntru, pentru că strigă, cât putu de tare, un nume. Un nume de femeie, pe care el, deși îl pronunțase distinct, nu-l înțelegea și nici măcar nu-l auzea prea bine. Sunetele îi ieșeau din gură fără voia lui. Simțea doar că numele acela afurisit avea trei sau patru silabe. Un fel de pam-pam-pam-pam…

Își aminti continuarea ciudată a visului, iar tristețea și

dezamăgirea deveniră insuportabile.

Aprinse veioza și-și privi ceasul. Era patru și jumătate, își spuse că și visele care par de neuitat dispar în cele din urmă.

Dimineață, la primul telefon, i-l va povesti și Rovenei. Trebuie, își spuse calm.

Gândul că o va face îl liniști și adormi într-o clipă.

PARTEA A TREIA

1

Cu cele două mantii luate de furtună se întrerupea în mod straniu cronica vieții lui Besfort Y. Și a Rovenei St., cu o săptămână înainte ca viețile lor să se sfârșească la propriu. Detectivul necunoscut, într-o notiță lămuritoare, repetase că, aflându-se în imposibilitatea de a relata povestea lor completă, așa cum reieșea din anchetă, se concentrase asupra celor patruzeci de săptămâni care precedaseră moartea celor doi. De aici rezulta că finalul cronicii, cu mantiile hamletiene luate de vântul turbat, nu fusese anticipat și, în consecință, era puțin probabil să poată fi considerat drept un sfârșit simbolic. Și cu atât mai puțin visul pe care Besfort Y. Îl avusese în zori și pe care, câteva ore mai târziu, i-l povestise la telefon Rovenei. Un alt fapt ar fi putut fi motivul pentru care, în ciuda promisiunii, ultima săptămână, cea care în asemenea situații e așteptată cu cea mai mare nerăbdare, să fi rămas în afara cronicii.

Simplu la prima vedere, cu cât se concentra mai mult asupra lui, cu atât mai consistent devenea, sfârșind prin a fi chiar motivul principal: ultima săptămână nu era completă. O parte din ea, mai

precis ultimele trei zile dinainte de sfârșitul tragic, se rupsese de șirul celorlalte. Era vorba despre cele trei zile pentru care Besfort Y. Fusese învoit de șefii lui de la Consiliul Europei. Cu excepția învoirii, cerută verbal prin telefon, cele trei zile nu lăsaseră nicio urmă palpabilă. Mărturiile chelnerilor și ale recepționerilor erau din ce în ce mai vagi. Nu existase niciun apel telefonic, nici în camera de hotel și nici pe telefoanele mobile, ambele dezactivate. Ai fi putut crede că cele trei zile nu fuseseră ale lor, ci ale nimănui, zile ce se învârt haotic prin spațiu, rămase întâmplător în afara vieților omenești, și care încercau acum să pătrundă într-o existență ce nu era a lor. De fapt chiar așa au și rămas, străine, rupte de orice, neînțelese chiar și de cei în viața cărora intraseră.

Într-o altă însemnare, detectivul încerca să explice curgerea ciudată sau, cum spunea el, „inversă" a săptămânilor și a zilelor. La această relatare inversă (patruzeci sau șapte, care se amestecau în timpul vieții lor și nu după moarte, ca la toată lumea) se ajunsese, spunea el, din dorința de a da, într-o oarecare măsură, viziunea neapărat răsturnată a timpului celor doi îndrăgostiți, dacă puteau fi numiți așa.

Apropierea zilei zero, a celei care în această harababură nu se știa bine ce este: sfârșit, început, ambele sau niciuna din ele, apropierea acesteia sporise panica omului nostru. Aflat dinaintea unui mister pe care nu-l stăpânea, el fusese obligat să se retragă chiar atunci când se așteptase mai puțin.

Faptul că ultima săptămână îl solicitase la maximum se vedea clar din dosarul în care se aflau materialele despre ea. Erau acolo, puse la întâmplare, grămadă, fragmente de declarații și mărturii, cereri, procese-verbale, două noi cereri de autopsie asupra cadavrului Rovenei și refuzul răspicat al părinților ei, o solicitare de deshumare a lui Besfort Y. Din cimitirul de la Tirana, aceasta aprobată,

suspiciuni că Rovena fusese ucisă nu de serviciile secrete, ci de către Besfort Y., în dimineața lui 17 octombrie, ipoteză lansată de Liza Blumberg într-o mărturie ulterioară anchetei, o copie a buletinului meteo din aceeași dimineață care, conform ziarului *Kurier,* avea legătură cu ipoteza Lizei și, în fine, declarația despre cele trei zile de concediu cerute de Besfort, ultima lui solicitare pe lumea aceasta.

Misteriosul nostru detectiv făcea ce făcea și se întorcea la învoirea aceea, cu speranța că de aici ar fi putut ieși ceva. Nu-și putea scoate din cap cuvintele unui coleg, căruia îi vorbise pentru întâia oară despre anchetă. Dacă englezii, pentru a elucida un caz, deschid vechile cronici, musulmanii, Coranul, iar noile state africane, Enciclopedia Britanică, când vine vorba despre balcanici, aproape toate spețele le găsești în baladele lor. Trei zile de învoire ca să faci ceva, ceva nemaifăcut? Vei găsi, cu siguranță, o paradigmă cunoscută.

Adevărul e că avea dreptate, exista un clișeu. Jumătate din baladele balcanice sunt pline cu așa ceva. Se pare că toată lumea încearcă să obțină un termen. Unii i-l solicită morții, alții, mai târziu și mai puțin măreți, cer o învoire din temnița în care se află și așa mai departe până în zilele noastre, ca în cazul lui Besfort Y., care a cerut o învoire șefilor săi de la Consiliul Europei. Nu seamănă un caz cu altul, dar, în esență, au ceva asemănător: un pact secret, căruia îi cad victimă.

Detectivul asculta uimit. Uite, învoirea lui Besfort Y. Seamănă, conform unor experți, cu cea de trei zile a unui anume Ago Ymeri, chiar dacă aceasta din urmă provenea dintr-o temniță medievală, iar cealaltă de la Departamentul pentru Situații de Criză de la Bruxelles.

Și-l imagina pe Ago Ymeri gonind călare pentru a ajunge la biserica în care logodnica lui se căsătorea cu altul… Un nonsens mai

mare nu exista. Nu se înțelege de ce i se acordă învoire eroului baladei, și mai ales de ce, după expirarea ei, el se întoarce din nou în temniță. Poate doar dacă avem de-a face cu un final încifrat.

Își simțea gâtul uscat. Ce nevoie avea de toate elucubrațiile astea, câtă vreme existau șoferul și oglinda retrovizoare a taxiului, în care enigma se dezvăluise, chiar pentru o fracțiune de secundă?

Ultima oară se concentrase numai pe aspectul acesta. Ce ai văzut în oglindă? Ce te-a șocat atât de groaznic? Ce ți s-a înfățișat, om viu sau umbră?

Astfel începuse una dintre discuțiile lor, atât de asemănătoare cu toate celelalte.

Om viu sau umbră? Nu știu ce să spun, răspundea celălalt.

Ai o fiică aproape de vârsta tinerei necunoscute pe care ai dus-o cu taxiul. Ai avut vreo problemă cu ea? Vreun impuls tulbure, pe care să nu-l poți mărturisi nimănui? Pe care să-l mărturisești doar mormântului? Poate că ai auzit expresia asta. Dar, chiar dacă o știi, probabil că nu ai analizat-o prea bine. Adică să încerci să-ți închipui ce înseamnă să fii realmente în mormânt, între cei patru pereți înguști ai lui, și nu câteva nopți, săptămâni sau ani, ci secole la rând, milenii, mii de milenii. Singuri, tu și mormântul. Mormântul și tu. Povestitor și ascultător. Ascultător și povestitor. Istoriile pe care noi le povestim pe pământ nu sunt decât fragmente, fărâme din marea poveste a celor morți. Sunt miliarde, în mii de ani, în sute de limbi, ce țes povestea aceea. Dar ea va rămâne acolo în vecii vecilor. Până la sfârșitul sfârșitului, neauzită nicicând de vreun om viu. Acolo, în pământ, între mormânt și tine. Între tine și el. Imaginează-te, deci, acolo, fără avocat, fără martori, fără teamă de nimic, pentru că nimicul ești chiar tu. Imaginează-te, deci, așa și spune-mi numai o fărâmă, numai un crâmpei din ceea ce vei spune mormântului. Numai atât îți cer, omule, prietene, fă-mi această onoare, ia-mă o

clipă drept fratele tău. Adică drept mormântul tău.

Nu înțeleg. Sunt obosit. Mi-e somn. Nu știu ce vrei.

La niște adevăruri intangibile te-ai gândit? Tabuuri se numesc în lumea noastră. Dincolo nu știu cum le zice. Nu-mi cer scuze pentru întrebarea asta dificilă. Mormântul nu-și cere iertare.

Mi-e somn. Lasă-mă în pace. Medicul mi-a spus că vizitele astea prelungite îmi fac rău.

Ai dreptate, calmează-te. Am să te întreb două chestii simple. Este vorba despre ultimele clipe, puțin înainte de accident. Cum era chipul fetei? Dar al lui?

Erau apatici amândoi. Sau așa mi s-a părut mie. Galbeni la față ca turta de ceară, cum se spune.

Lucrul ăsta te-a speriat, te-a șocat?

Probabil.

Altceva? Ce s-a mai întâmplat?

Nimic. S-a lăsat o liniște de mormânt. Doar de afară venea o lumină puternică. Din cauza ei nu vedeam bine drumul. Taxiul parcă zbura prin cer.

Ai declarat că în momentul acela încercau să se sărute. Scuză-mă că-ți pun o întrebare pe care ți-au mai pus-o și alții. Lucrul acesta te-a șocat? Te-a îngrozit?

Cum s-ar zice… Păi chiar ei păreau îngroziți. Sau măcar ochii ei. I-am citit în ei groaza.

Le-ai văzut în oglindă groaza… Dar a ta, groaza ta?

Nu te înțeleg.

Am spus groaza ta. Nu crezi că puteai fi mai îngrozit tu decât ei? Că voiai să depășești un tabu asemănător? Pe care ei ți l-au amintit. Și așa ai pierdut direcția și v-ați prăbușit?

Nu te înțeleg. Am obosit.

Liniștește-te… Și pe urmă? Ce s-a mai întâmplat? Au reușit să se

sărute?

Nu sunt sigur. Mai degrabă nu. Era în momentul când am căzut. Totul s-a sfărâmat acolo. Lumina te orbea. Te mistuia.

2

Ori de câte ori pleca de lângă taximetrist, simțea că ceva rămăsese nespus. Rezista cu greu tentației de a se întoarce. Data viitoare, își spunea. Data viitoare n-o să mai uite nimic. Cheia enigmei se afla la șofer. Trebuia să renunțe la bla-blaurile filosofice, cum e povestea aceea veche de milioane de ani despre cele două feluri de iubire, cea din interiorul clanului, și cea nouă, rebelă, care depășise cercul familial. N-aveau decât să se ocupe alții de rivalitatea sau alianța dintre ele și să constate că nu aveau alt scop decât pe acela de a se trăda una pe cealaltă, la momentul potrivit. Era o negură primordială, în care se făuriseră vechile unelte ale omenirii, cele care, mileniu după mileniu, fabricaseră în întuneric sălbăticia tigrului, dorințele, mila, rușinea sau momentele de pace ale sufletului… El nu voia să aibă de-a face cu ele, așa cum nu voia să evoce baladele, oricât de vechi sau de noi ar fi fost. Ținta lui era șoferul, cel care răsufla ușurat crezând poate că scăpase de insistențele lui. Și avea tot dreptul să creadă asta, câtă vreme el nu ajunsese la întrebarea fatală: Colaborase sau nu cu ucigașii?

Va veni, va veni ea și întrebarea asta. Numai să lămurească câteva chestiuni marginale. Va uita de balade. Așa își promitea, până în momentul în care, cu sau fără voie, se întreba de ce oare îi zboară gândul la ele.

Călărețul cu mireasa în spatele lui, pe cal, este ceva ușor de imaginat. Și tot astfel dialogul dintre cei doi. Unde mergem?

Acolo… La închisoare? Firește că la închisoare, unde altundeva? Dar eu ce am să fac acolo? Și, în plus, legea ne permite? La asta nu m-am gândit. Dar de ce? Ce pact ai făcut cu ei, cum te-au lăsat, ce le-ai promis?

Tropotul de copite a umplut pentru moment liniștea. Apoi, din nou vorbe. De ce ești obligat să te întorci? Am plecat amândoi, suntem liberi. Nu pot. De ce? Ce te ține legat?

Din nou liniște și pulbere ridicându-se sub copite.

Ne putem opri puțin? Nu, e târziu. E a treia zi a învoielii. Odată cu venirea serii, porțile temniței se închid. Ce apă este aceea? Seamănă cu râul sub al cărui pod ne-am cunoscut, îți amintești? De ce se întoarce acum împotriva noastră?

Trebuie să ne grăbim. Ține-te bine de mine. Dar oile astea, bivolii ăștia negri ce sunt? E un trafic îngrozitor. Trebuie să ne grăbim. Ține-te bine. Ago, ce faci, mă sufoci… Poate ajungem înainte de închiderea porților. Regulile pe aeroport sunt mai dure acum. Ușile avioanelor se închid mai repede.

Cu ochii mijiți, detectivul misterios scutură din umeri, ca pentru a arăta că nu e de acord. Intuiția îl îndemna ca, înainte de a se întâlni cu șoferul, să se vadă cu Lulu Blumb.

La ultimele întâlniri cu el, aceasta avusese grijă ca propria ipoteză, aceea că asasinul era însuși Besfort Y., să și-o exprime cât mai târziu și cât mai prudent.

Acesta a fost, după cum se pare, motivul pentru care, înainte de a ajunge la punctul culminant al povestirii ei, Lulu Blumb, cea care va deveni deodată un personaj-cheie al anchetei, încercase să se lungească în teorii lungi și amănunțite, pe care nimeni în afara ei nu și le-ar fi putut imagina. Așa, de pildă, cerându-i scuze detectivului pentru vorbăria ei, îi spusese, nu fără o tentă de lăudăroșenie, că

mulți bărbați s-au culcat poate cu Rovena St., dar niciunul dintre aceștia nu ar fi putut declara cu mâna pe inimă că îi cunoaște părțile intime ale trupului mai bine ca ea. Comparația cu pianul, pe care el o mai auzise deja, femeia o abordase doar superficial, pentru a sublinia ideea că muzica lui Mozart și Ravel, pe fondul căreia ele se cunoscuseră și făcuseră dragoste, fusese transferată, natural, de degetele ei, de pe clapele pianului din clubul de noapte pe trupul Rovenei. Cu un zâmbet ironic adăugase că nu crede că declarațiile plicticoase și de multe ori barbare ale Consiliului Europei despre procese, terorism, bombardamente și alte grozăvii, cu care se ocupa Besfort Y., ar fi putut favoriza o relație de dragoste.

Mereu atentă să plaseze cât mai târziu acuza pentru crimă, Liza Blumberg îndepărtase o parte din nebuloasa care învăluia evenimentul, mai ales în zona în care ceilalți bătuseră în retragere. Suferința ei de a nu fi reușit s-o despartă pe Rovena de Besfort Y. Lua din când în când dimensiuni apocaliptice, devenind mai importantă decât accidentul însuși.

A fost pentru prima oară când mi s-a întâmplat asta: să pierd în fața unui bărbat. Îi plăcea să repete asta.

Zile și nopți la rând, Lulu Blumb se chinuise să-și explice cum de fusese posibil așa ceva. Cu ce fel de lanțuri își ținea Besfort Y. Iubita prizonieră? Oare cu ce o șantaja? Cum ajunsese s-o domine așa?

De regulă, bărbații se arată deosebit de grosolani când află că au ca rival o femeie. Cei mai mulți fac haz și se simt ușurați că nu sunt înșelați cu un bărbat. Sunt și dintre aceia care simt o curiozitate morbidă și, în fine, sunt alții care trăiesc cu speranța de a o pune la respect pe femeia-rival. Și într-o zi, când află adevărul, se dau cu capul de pereți și blestemă clipa în care, în loc să fie cu ochii în patru, s-au hlizit aiurea ca niște proști.

Lulu Blumb așteptase cu nerăbdare momentul acela. Dar el

întârzia, întârzia, până când ea și-a dat seama că nu va mai veni deloc. Besfort Y. Nu era gelos pe ea. În vreme ce ea, da. Aceasta era diferența dintre ei, cea care o făcuse să piardă partida.

Ei doi știau unul de celălalt. Dar fiecare avea o abordare proprie. Într-o zi, când Rovena îi vorbise despre o experiență nouă cu Besfort, pianista o întrerupsese cu cuvintele: Destul, nu vreau să știu. Mirată, cealaltă îi spusese că Besfort se comportă exact invers, ceea ce o făcuse pe Lulu să pufnească nervoasă.

Ce vrea să însemne invers?

Era prea târziu pentru ca Rovena să formuleze un răspuns diplomatic… Invers înseamnă că el nu numai că n-o împiedica să se ducă cu Lulu… dar chiar voia să știe… asta îl satisfăcea… o și îndemna să se împace când ele două se certau.

Curvo, strigase Liza. Se folosise de dragostea ei ca să-l excite pe derbedeul ăla. O scosese la vânzare, ca ăia care vând țigări de contrabandă. Ca o idioată, îi permisese s-o folosească drept momeală. Înțelegi ce vreau să spun? înțelegi limba germană? Știi ce înseamnă momeală? Așa te-a folosit el pe tine. La fel ca proxeneții din țara ta, care-și scot nevestele la produs. Cred că citești ziarele. Asculți la radio. Iar tu, laolaltă cu tine, m-ai băgat și pe mine în mizeria asta. Și dumnealui, cu o generozitate de pervers, îți permitea, chipurile, să vii la mine. Altfel spus, îmi arunca și mie un dumicat, care de fapt erai tu. Pentru că tu asta ai devenit, un colț de pâine dat de pomană, iar din mine ai făcut un cerșetor cu mâna întinsă.

Impresionată, Rovena îi asculta suspinele, care o dureau mai mult decât orice acuză. El nu e gelos din cauză că ea, pentru el, nici nu contează. Pentru el, pentru mentalitatea lui de mascul balcanic, ea, Lulu Blumb, nu este decât o glumă bună, o paiață, un balon de săpun care s-o ajute pe Rovena să-și uite statutul de sclavă. Îi ceru

scuze pentru cuvântul „curvă” și pentru toate celelalte. Era de acord că nu se putea măsura cu monstrul acela. Își accepta înfrângerea. Poate că ar fi fost mai bine să nu se mai vadă. Nu mai avea altceva să-i spună decât: Mergi cu Dumnezeu!

Rovena plânsese și ea. Își ceruse și ea iertare, li spusese să nu mai pună toate astea la inimă. La urma urmei, el îi este soț.

Soț? uriașe cealaltă printre hohote de plâns. Auzea asta pentru prima oară. Altceva îi spusese ea… Deci ăsta e adevărul… Ținuseră secret… Cel puțin pentru ea, pentru Rovena, așa era… Dar tu ai fi fost gata să vii cu mine, în bisericuța grecească de pe malul Mării Ionice, să-ți pui cununa… E adevărat, dar în esență asta nu schimba nimic… El este bărbatul meu în alt sens, am vrut să spun, într-o altă dimensiune…

3

Soț secret, o altă dimensiune… După părerea ei, el și numai el îi injectase Rovenei în creier asemenea tâmpenii. Era complet dezarmată în fața influențelor lui malefice. Nu era ușor, desigur. Chiar și ea, Lulu Blumb, care părea blindată din cauza urii pe care i-o nutrea, îi simțea uneori, spre disperarea ei, influența negativă.

Propunerea de căsătorie fusese prima ocazie în care avusese senzația că avea un avantaj în fața lui. Regretele Rovenei, după ce se plimbase cu Besfort în jurul bisericilor din Viena, fără a intra în niciuna… nicăieri, unde să-și pună cununa… făcuseră ca în mintea ei să se nască, dintr-odată, ideea că bisericile acelea nu erau pentru ei și că numai ea, Lulu, ar fi putut s-o conducă la altarul acela care le putea binecuvânta iubirea.

Exista, într-adevăr, o bisericuță pierdută undeva între Grecia și

Albania, în care erau cununate lesbienele, ori toată povestea asta nu erau decât rodul unei imaginații înfierbântate?

Auzise de mult zvonuri despre ea. Și totuși nimeni nu știa unde se află. Nicio agenție turistică sau matrimonială, și nu exista nicio urmă pe internet. Era un trafic ilegal, firește. Se vorbea despre o rețea secretă care aduna fete de peste tot și, pentru trei mii de euro, în afară de ceremonia căsătoriei, le asigura un sejur de trei zile într-un decor de basm. Celelalte erau ușor de bănuit: tineri barcagii greci sau albanezi, negustori de carne vie, le duceau în fundături uitate de lume, se prefăceau că au greșit drumul din pricina ceții, le violau, după care se învârteau cu ele o bucată de vreme, ca să le dezorienteze de tot, și le abandonau în final pe vreo plajă pustie, sau, mai rău, le înecau ori, cu mințile întunecate de alcool, se aruncau urlând în valuri și se înecau împreună cu ele.

Rovena nu știa însă nimic din toate acestea. În vreme ce Lulu Blumb, deși îngrozită de cele auzite, nu voia nici în ruptul capului să renunțe la călătoria aceea.

Erau zile când i se părea că intenția aceasta nu era nimic altceva decât o consecință a influenței nefaste a rivalului ei. La rândul lui, și Besfort Y. Căuta o biserică. Una pentru el și pentru Rovena. O altfel de biserică, potrivită pentru relația lor ciudată.

Pentru că se temea, probabil, de lumea aceasta și se simțea străin în ea, el căuta de mult o altă realitate. Și, cum se întâmplă adesea, ajunsese s-o convingă și pe Rovena de aberațiile lui.

Puțin înainte de accident, într-o dimineață, foarte devreme, ea îi povestise lui Lulu, printre suspine, visul din care tocmai se trezise: un ghișeu de aeroport, unde ea voia să cumpere bilet, deși locuri în avion nu mai erau, dar ea insista, implora, pentru că trebuia să plece urgent, să ajungă în țara ei, în Albania, acolo unde muriseră două regine, una după alta, iar ea, a treia, se afla departe. În vremea

aceasta, funcționara de la ghișeul aeroportului îi spunea: Domnișoară, dumneavoastră sunteți pe lista de așteptare ca simplu pasager, și nu ca regină, dar ea insista că e așa cum spune, regină, și că e așteptată în catedrala din Tirana, că are la ea două rânduri de haine, pentru orice eventualitate… albe și negre, de mort…

După cum s-ar părea, ca multe fete și femei tinere, ea trecea din starea de sclavă în cea de regină și invers, fără a-și găsi locul firesc.

La numeroasele întrebări ale detectivului despre noul fel de iubire pe care, probabil, și-l doriseră amândouă, pianista nu putuse da un răspuns clar. În explicațiile ei se amestecau fel de fel de teorii, ciuntite ici-colo, despre prima formă pe care o luase dragostea, cea veche de două milioane de ani, și care, în urma amestecării relațiilor de familie cu pasiunea sexuală, umpluse planeta cu idioți și handicapați. Indiferent de faptul că oamenii înțeleseseră foarte devreme că procrearea trebuie mutată în afara clanului, au trebuit să treacă zeci de mii de ani pentru ca binomul femeie-bărbat să cunoască, după multe rătăciri, iubirea așa cum e ea astăzi. Deși foarte târzie (poate cu trei-patru mii de ani înainte de ridicarea piramidelor), această nouă formă de iubire, rebelă și pasională ca ultima secundă a vieții, a reușit să concureze cu iubirea cea veche, cea de milioane de ani. Legăturii vechi, dar trainice, a sângelui, îi fusese opusă nesiguranța aprigă și lipsa de logică a celei noi. În încleștarea pe viață și pe moarte ce urmase, niciuna din ele nu ieșise biruitoare. Ba chiar, uneori, bătrânul mamut adormit ajungea să domine tânăra jivină într-o asemenea măsură, încât să-i pună sub semnul întrebării însăși existența.

Târziu de tot, Lulu Bumb reușise să priceapă motivul atracției pe care o simțea pentru asemenea teme. Amândoi, la început Besfort Y. Și mai târziu și ea, căutau de mult noua iubire, altfel spus o variantă a ei, cea de-a treia, rezultatul combinării primelor două. Cel puțin

așa a crezut până în ziua când începuse să aibă îndoieli. Lulu Blumb bănuia, deci, că ei doi, căutând o nouă întruchipare a iubirii, încă nedescoperită, semănau cu niște pacienți voluntari, care acceptă ca asupra lor să se experimenteze tratamente noi și riscante.

După cum explicase și înainte, Besfort Y., ca orice tip dificil, se simțea foarte singur pe lume. Căutarea unei formule noi de iubire tot de la asta venea. O formulă din care să fie exclusă trădarea, la fel ca-n vechea dragoste, cea în cercul sângelui. Ca și despărțirea, care era și ea exclusă. Tiranii, după cum se știe, nu acceptă să piardă. În același timp, el știa cu siguranță că orice relație pasională dintre o femeie și un bărbat nu putea să nu fie amenințată de pericolul pierderii. Acesta era, probabil, motivul pentru care el, pentru a preîntâmpina acest risc, hotărâse să-și împartă iubirea în două jumătăți: prima, cea sigură, fără riscul trădării, sfârșită deja, și faza a doua, cea în care Rovena nu mai era iubita lui, ci simplu, o *call girl.*

După cum mi-ați povestit chiar dumneavoastră, pentru această a doua etapă ei foloseau expresia *post mortem.* O foloseau amândoi, dar, în realitate, *post mortem* era ea, nu el. Cu vorbele acelea a început ea de fapt să moară. Ideea de crimă, prima scânteiere a ei, s-a aflat, poate involuntar, în vorbele acestea.

Era normal ca el să se gândească la asta. Naturile tiranice preferă rezolvările radicale. Pentru a se obișnui cu ideea că ea ar putea să-l înșele, folosise toate metodele. Apoi, văzând că nu reușește să treacă peste gândul că pierduse partida, hotărâse să facă ceea ce mii de oameni au făcut pe acest pământ: să scape de ea.

De natura lui violentă Lulu se convinsese singură, încă înainte ca serviciile secrete să-i confirme acest lucru. Obsesia cu citația Tribunalului de la Haga, fotografiile copiilor uciși din geanta lui, tatuajele Rovenei, care nu erau decât expresia dorințelor lui, toate acestea erau semne sigure. Natura lui distructivă se dezvăluia ori de

câte ori în față îi apărea vreun obstacol: o idee, un stat, cum era Iugoslavia, o cruciadă, o credință, o femeie, poate chiar propriul lui popor.

Rovena a intrat în viața lui când avea doar douăzeci și trei de ani și nu avea cum să nu-i devină victimă.

Se chinuiau să priceapă de ce o adusese în situația aceea de prostituată. Și credeau că găsiseră motivul, dar de fapt erau departe de o explicație logică. Proxeneții, cei care pentru a câștiga ceva parale își scoteau nevestele la produs, erau mai ușor de înțeles. El era impenetrabil. Ea însăși găsise de curând câteva argumente greu de crezut. Dar dacă lucrurile ar fi avut totuși o explicație simplă și transformarea ei în *call girl* să fi fost doar preludiul crimei? La urma urmei, în zilele noastre, când este vorba despre uciderea unei femei, te gândești în primul rând la o prostituată.

Poate că argumentația ei părea extrem de complicată, cusută cu ață albă, cum se zice, ceva ce nu se putea naște decât într-o minte de artist.

Ea n-ar fi vrut să se piardă în multe amănunte. Nu putea, de exemplu, să despice firul în patru în problema visului, celebru de-acum, cu mausoleul de calcar, un vis tipic de criminal.

Dar dacă domnului detectiv, din motive personale sau profesionale, nu-i plac finețurile psihologice, poate să ignore complet tot ce auzise până atunci, cu o singură excepție: concluzia ei principală, ceea ce-i spusese încă de la început: Besfort Y. Își ucisese iubita pentru că aceasta îi descoperise viața secretă…

4

Aici, pianista trăsese cu putere aer în piept. Experiența sa de

artistă îi spunea exact când a sosit momentul în care auditoriul, după câteva clipe de liniște, îi urma exemplul și respira greu de emoție.

Secretele lui au fost îngrozitoare, urmă ea îndată. E vorba despre conflictele interne din NATO, care ar fi putut învrăjbi Occidentul. Chiar și ofițerii-anchetatori se temeau. Și dacă lor le era teamă, ei, o pianistă lipsită de apărare, cum să nu-i fie?

Vorbi o bucată de vreme despre frica aceea, până când celălalt o întrerupse cu blândețe. Lulu Blumb, îi spuse. Mi-ați vorbit despre două motive de crimă foarte diferite unul de altul. Primul, cel pe care l-ați numit de natură psihică, și al doilea, acesta din urmă, legat de evenimente contemporane, politice, ca să le spun așa. Permiteți-mi să vă întreb, în care din ele credeți cu adevărat?

Înainte de a răspunde, pianista a stat mai mult pe gânduri: în amândouă. Ea adăugă apoi că cel decisiv a fost primul, cel de natură psihică, în vreme ce al doilea a fost doar o anexă a lui, evocat numai pentru a-i întări hotărârea.

Frazele ei deveniră din nou vagi în clipa în care se întoarse la cele două feluri de iubire și mai ales la relația lor cu moartea. Pentru prima, cea din interiorul cercului familial, moartea fusese inamicul cel mai mare. Pentru a doua, dimpotrivă… Se întâmpla ca, atunci când se simțea slabă în confruntarea cu iubirea străveche, cea de milioane de ani, iubirea cea nouă apela la un aliat puternic, la moarte. Și așa se întâmpla un lucru incredibil: grație acestei alianțe neașteptate, moartea, de care membrii clanului se temeau atât de mult, era altfel trăită de cei doi îndrăgostiți. Și lucrul acesta e atât de real, încât e imposibil ca într-o poveste de dragoste să nu existe cel puțin un moment în care unul din cei doi să nu-i dorească moartea celuilalt.

Detectivul asculta uluit. Auzise destul de frecvent vorbindu-se

despre relația thanatos-amor, dar niciodată atât de concret și de palpabil, ca și când moartea ar fi fost un grup bancar, o companie de asigurări sau un stat.

Ea cobora mereu glasul, dar asta nu-l împiedica să-i audă fiecare cuvânt. Important era ca el să-și alunge din minte capcanele în care căzuseră toți. În dimineața de 17 octombrie, Rovena St. Nu mai era în viață. Așa că, în taxiul care mergea la aeroport, lângă Besfort Y. Se afla altă femeie.

Susțineți că crima se petrecuse înainte, spuse el în șoaptă. Dar unde e cadavrul? De ce n-a fost găsit?

Cadavrul, găsit, negăsit, e treaba poliției, credea ea. E altceva. Era important ca el să creadă în vorbele ei. Aproape că îl implora să creadă. Că fusese o crimă. Era gata să-i cadă în genunchi cu umilință. Să nu-i sfideze memoria moartei… Fusese o crimă, fără îndoială, deși ea n-ar fi putut preciza unde…

Bărbatul o urmărea cu dificultate. În final i se păru că prinsese ideea. Dar era ceva iluzoriu, ușor de demontat. Necrezând în crimă, el credea, de fapt, că între cei doi nu existase nici dragoste. Pentru că, după cum se știe deja, cele două, dragostea și crima, se confirmă reciproc. Și câtă vreme una dintre ele, dragostea, este demonstrată, nu există motiv s-o negi pe cealaltă.

Fusese suficient un zâmbet ironic al bărbatului pentru ca Lulu Blumb să uite unde rămăsese.

După un alt interval de tăcere, cel mai lung dintre toate, femeia începu să spună că este normal ca domnul detectiv să dea o explicație greșită încăpățânării cu care ea, Lulu Blumb, susține că în dimineața de 17 octombrie Rovena St. Și Besfort Y. Nu se aflau împreună în „taxiul morții”. El ar fi putut interpreta asta ca pe o ultimă încercare a pianistei ca, așa cum dorise să-i despartă în timpul vieții, să încerce s-o facă măcar acum, după moarte. Era

dreptul lui să gândească așa, dar ea avea să fie sinceră până în ultimul moment. Pentru a-l convinge că fusese o crimă, ea avea să-i destăinuie cel mai mare secret al vieții ei. Pe care nu-l dezvăluise nimănui și dorise să-l ia cu sine în mormânt. Îi încredința, așadar, secretul îngrozitor că ea… Liza Blumberg voise, de asemenea, s-o ucidă pe Rovena…

Dorința aceasta avea legătură cu bisericuța aceea mică de pe țărmul Mării Ionice. Ea auzise încă de la început despre grozăviile care se petreceau acolo, despre femeile aruncate în mare și barcagiii nebuni, care se distrau așa. Dar nu-i fusese frică. Visase până în ultima clipă la asta, poate pentru că din călătorie nici ea, nici Rovena nu s-ar mai fi întors în viață. Dacă barcagiii nu le-ar fi aruncat în mare, ea însăși ar fi luat-o pe Rovena în brațe și s-ar fi aruncat în vârtej… Dar, după cum s-ar părea, ceea ce trebuia să se întâmple pe mare, în barcă, a fost scris să se petreacă pe uscat, într-un taxi. Ca și până atunci, Lulu Blumb ajunsese târziu. După povestea asta, ea credea că domnul detectiv va înțelege că toată ura ei împotriva lui Besfort Y., aidoma celei față de fratele ucigaș din baladă, nu putea fi decât una simbolică. Sperase ca, în clipele în care sufletul caută pacea, ea să se roage pentru moartă cu aceeași abnegație ca pentru propria-i persoană.

5

După zguduitoarea ei destăinuire, detectivul rămăsese convins că Lulu Blumb nu va reveni. Fusese ceva definitiv în mărturisirea ei, ca un capăt de drum, după care era greu să mai speri într-o continuare.

El regreta acum că nu insistase mai mult, mai cu seamă asupra momentelor nebuloase din povestea ei. Observase că, ori de câte ori

Lulu Blumb spunea că nu va mai stărui asupra unui aspect sau a altuia, lui i se păruse că tocmai acelea erau punctele cele mai importante, iar acum revenea mereu în gând asupra lor.

Așa s-a întâmplat cu al doilea vis, despre care nu aflase prea multe. Acum îi era ciudă și, ca să se pedepsească singur, și-l depăna din ce în ce mai des și mai detaliat, așa cum îl auzise de la pianista albaneză din Elveția.

Nu era greu să ți-l imaginezi pe Besfort Y. Înaintând pe câmpul pustiu, în mijlocul căruia se înalță construcția aceea mortuară. Se oprește apoi dinaintea mausoleului, care este și motel în același timp, cu intrări care sunt și nu sunt porți. Știe de ce este acolo, dar în același timp nu știe. Dinspre construcție vine o strălucire slabă. El strigă numele unei femei, fără să audă însă ceea ce-i iese pe gură. Femeia aceea se află probabil în mausoleul de marmură, drept pentru care el o strigă din nou. Dar vocea îi e atât de slabă, că nu aude nici el ce strigă. O rază de lumină, care vine dinăuntru și pe care n-o observase până atunci, îl face să bată în geamurile opace. Se aude un zgomot slab și se deschide o poartă acolo unde ai fi jurat că nu se afla niciuna. Apare un paznic al mausoleului sau motelului. Nu se află aici această femeie, spune omul, închizând poarta la loc.

În timpul acesta, pe o scară exterioară în spirală, ce începe de sus, poate de pe terasă, coboară într-adevăr o femeie. Rochia îngustă o face să pară mai înaltă, dar chipul îi e necunoscut. După ultima treaptă, se apropie și-i pune brațul pe umăr. El îi simte tandrețea și parfumul dulce, dar numele, pe care ea și-l spune încet, încet de tot, nu i-l reține. Ea continuă să-i vorbească. Poate despre așteptarea îndelungată, acolo, înăuntru. Sau despre dorul care a chinuit-o… Dar nu se înțelege nimic din povestea ei. E clar că lipsește ceva.

Femeia își pleacă fruntea pentru a-i spune numele sau pentru a-l săruta, dar ceva lipsește, la fel, și el se trezește.

Ore întregi l-a chinuit visul, dispărând sau revenindu-i în amintire.

Era ușor să-l interpretezi drept visul unui ucigaș. Vine în locul în care a fost fericit, lucru pentru care și construcția aduce cu un motel. Dar ea seamănă la fel de bine și cu un mormânt, ceea ce arată că acolo unde a fost fericit, tot acolo a și ucis.

Aceasta a fost explicația pe care Lulu a insistat să i-o dea. Fără a încerca s-o contrazică, el a imaginat încă una. Besfort Y. Căuta ceva în clădirea pustie. Ceva împietrit. Prizonier în ziduri. Striga, pentru ca acel ceva să iasă de acolo. Să se elibereze. Dar nici asta nu era ușor.

E același lucru, ar fi spus Lulu Blumb. Zidită în pereți era chiar Rovena, prizonieră din toate punctele de vedere.

Omul continuă o vreme dialogurile imaginare cu Lulu Blumb, deși o premoniție îi spunea că aveau să se mai întâlnească.

Lucru care s-a și întâmplat. Telefonul ei l-a bucurat, așa cum îl bucura în tinerețe.

Oricât ar fi amânat, discuția a ajuns totuși în punctul pe care-l doreau amândoi. Se vedea imediat că ea, la fel ca și el, depănase în minte o mulțime de întrebări, de răspunsuri și fel de fel de ipoteze. Chiar dacă ar fi vrut ca asta să nu se întâmple, a sosit și momentul în care gândurile ei s-au amestecat cu ale lui. Înțelegeau amândoi că nu trebuie să cadă în capcana unui vis aparținând altuia, povestit la mâna a treia, prin intermediul cuiva…

Cea care a ieșit prima din ceața suspiciunilor a fost chiar Lulu Blumb. S-a întors cu greu la dimineața de 17 octombrie și la taxiul care aștepta în fața hotelului, în ploaie. Afară erau șapte grade Celsius, vântul își schimba brusc direcția, iar ploaia n-a stat nicio clipă.

Detectivul încerca s-o asculte, dar nu reușea să se rupă de visul

lui Besfort. Oare ce căuta el în zidurile de marmură ale clădirii pustii, după miezul nopții? Pe Rovena, fără discuție, dar cum? Ucisă, rănită? Și de ce fata nu ieșea acolo unde o aștepta el, ci cobora pe scara în spirală? Avea regrete, normal, dar pentru ce, față de cine, de el însuși, de ea, de amândoi? Vru s-o întrebe pe Lulu Blumb, dar ea era deja departe.

6

Vorbea fără să se oprească. Fusese singura care nu se mulțumise cu explicațiile de până atunci asupra intervalului prea lung dintre părăsirea hotelului de către victime și momentul accidentului. Dovezile adunate de ea despre dimineața de 17 octombrie, articolele din presă, buletinele meteo și mai ales anunțurile repetate ale poliției rutiere la radio pentru șoferi aveau o precizie uimitoare. Căzuseră de acord cu toții că toate astea sunt suficiente pentru a-i da dreptul de a fi ascultată. Celălalt motiv ține de exactitatea formidabilă cu care crease atmosfera din holul hotelului Miramax, în dimineața de 17 octombrie. Lămpile, a căror strălucire pălea în fața luminii din zori, moțăiala portarului de noapte și sosirea lui Besfort Y. Pentru a achita nota de plată și a comanda un taxi. Întoarcerea lui la ascensor, urcatul și coborâtul în hol, însoțit de data aceasta de prietena lui, pe care a ținut-o strâns lângă el de la ușa liftului până la taxi. Întrebat de zeci de ori, portarul de noapte repetase același lucru: după o noapte aproape fără somn, cu douăzeci de minute înainte de a ieși din tură, nici el și nici altcineva n-ar fi fost în stare să rețină exact chipul unei femei, acoperit în cea mai mare parte de gulerul pardesiului, pălăria și umărul bărbatului, de care femeia era aproape lipiră. Cu atât mai puțin șoferul, care

aștepta în taxi, sub ploaie și rafale de vânt ce-și tot schimbau direcția.

Liza Blumberg continua să susțină că tânăra femeie care urcase în taxi nu fusese Rovena… în stare normală. Întrebată ce voise să spună cu asta, ea răspundea că este convinsă că aceasta, chiar dacă ar fi fost Rovena, în realitate nu era altceva decât conturul, umbra ei goală de conținut.

În acest punct al discuției, ea flutura fotografiile făcute imediat după accident, în care chipul victimei nu apărea deloc, în vreme ce figura lui Besfort Y. Se vedea clar, cu ochii ficși și o șuviță de sânge pictată parcă pe tâmpla dreaptă, femeii tinere, căzute deasupra lui, i se zăreau doar părul castaniu și brațul drept întins peste trupul bărbatului.

Pianista repetase de nenumărate ori această descriere cu ceilalți anchetatori. Ei o ascultau mai mult cu compasiune decât cu atenție și, ori de câte ori observa asta, femeia se enerva. Lucru care îi obliga să intre cu ea în dialog, deși fără prea mare convingere. Las-o să creadă în crimă. Cum se putea explica comportamentul ulterior al lui Besfort Y.? De ce să târască trupul ei, mort, țeapăn deja, într-un taxi? Unde s-o ducă, cum să scape de ea? Cu ajutorul șoferului sau fără?

După o scurtă ezitare, femeia își revenea. Desigur că șoferul îi putuse fi complice. Dar asta e mai puțin important. Important e să se afle ce se întâmplase cu Rovena. După Liza Blumberg, Rovena fusese ucisă în afara hotelului și Besfort Y., singur sau cu ajutorul cuiva, reușise să scape de cadavru. Pentru că el avusese nevoie de ea, adică de trupul ei, în momentul în care părăsise hotelul. Stătuseră acolo două nopți, așa că, venind momentul căutării fetei dispărute, primul care avea să fie luat la întrebări urma să fie iubitul sau partenerul ei, spuneți-i cum vreți. Răspunsul lui era ușor de

imaginat: plecaseră din hotel amândoi, el și iubita lui, dimineața devreme, ea îl însoțise ca de obicei la aeroport, apoi, la întoarcere, dispăruse. Totul părea simplu și convingător, numai că era nevoie de ceva, ceva despre care pomenise mai devreme: de un trup.

În privirea din ce în ce mai tristă a anchetatorilor, Lulu Blumberg își vedea întruchipate propriile halucinații. Besfort Y. Avusese nevoie de trupul Rovenei, a celei pe care o distrusese atât fizic, cât și sufletește.

Probabil că el și-a stors creierii o vreme cum să-și creeze un alibi, altfel spus, cu cine sau cu ce s-o înlocuiască pe moartă. La prima vedere pare ceva oribil, ba chiar imposibil. La a doua, însă, totul e mai simplu. O femeie care să-i semene, cel puțin ca statură, e ușor de găsit și de adus la hotel. Și dacă nu o femeie, ceva mut și fără memorie, care să nu prezinte niciun risc, gen o păpușă gonflabilă, dintre acelea care se găsesc la sex-shop. Dis-de-dimineață, în semiobscuritatea holului de la hotel, i-ar fi fost greu unui portar aproape adormit să observe că femeia care cobora din ascensor, ținută strâns în brațe de iubit, nu era cea care trebuie…

În punctul acesta al povestirii, în privirile anchetatorilor se putea citi nu numai oboseala, ci și nerăbdarea. Așa se întâmplase cu primul, cu al doilea și chiar cu al patrulea. Liza știa toate acestea, drept pentru care, la prima sa întâlnire cu misteriosul detectiv, când a venit momentul să-i vorbească despre dimineața aceea (o dimineață de toamnă cu ploaie și vânt, care făcea să pară și mai dezolant holul hotelului pe unde Besfort Y. O ducea la taxi pe „înlocuitoarea" iubitei), ea a schițat un zâmbet vinovat, a început să vorbească mai repede, iar cuvântul „păpușă", după ce a încercat să-l evite, l-a rostit printre dinți.

Era chiar cuvântul care a produs șocul. Expresia de pe chipul bărbatului s-a schimbat brusc.

Ați pomenit despre o înlocuire, despre o păpușă de plastic, dacă nu mă înșel.

Zâmbetul vinovat de pe fața femeii s-a transformat într-un rictus. Dacă acest cuvânt vă supără, vă rog să-l uitați. Se referea la ceva cu care Rovena fusese înlocuită, o dublură sau cam așa ceva.

Doamnă, nu are rost să ne mințim. Ați pomenit cuvântul „păpușă” sau nu? Ați spus clar *ein mannequin.* Liza Blumberg ar fi vrut să-și ceară iertare pentru germana ei, dar, între timp, el o prinsese de mână. Ea se sperie. Aștepta ca el să-i adreseze cuvinte jignitoare, cuvinte pe care le gândiseră și ceilalți, dar nu le rostiseră. În locul lor, spre uimirea ei, ținându-i mâna în continuare, el spuse: Distinsă doamnă.

Acum fu rândul ei să întrebe dacă acele cuvinte fuseseră pronunțate într-adevăr sau doar i se păruse.

Dar ochii lui erau goi, ca și când s-ar fi întors să privească în interiorul craniului.

7

În realitate, în mintea detectivului începeau să aibă loc niște clarificări pe care el le aștepta de mult. Enigma la care trudea de luni de zile se limpezea încetul cu încetul. Ar fi vrut să-i spună: Doamnă, mi-ați dat cheia misterului, dar simțea că nu are energia necesară să deschidă gura.

Amănuntele cazului ieșeau cu repeziciune din ceață. Ceea ce văzuse șoferul de taxi în oglinda mașinii nu era altceva decât o iluzie. Deci pasagerul său, omul, încerca să se sărute cu o formă fără suflet, sau, invers, forma încerca să se sărute cu bărbatul.

Acesta era misterul, celelalte, unde a fost ucisă Rovena, dacă

fusese într-adevăr o crimă, din ce motive (secretele NATO, de pildă, motivul cel mai credibil), unde fusese abandonată ea sau trupul ei, ce se întâmplase apoi cu păpușa gonflabilă, toate acestea erau amănunte de mâna a doua.

O, Doamne, zise în șoaptă. Acum își amintea bine că undeva în cercetarea lui se vorbea chiar despre o păpușă de plastic. O păpușă-femeie sfâșiată de câini.

Acolo era explicația, și nu în altă parte. Secretul care-i băgase pe toți în ceață. Împreună cu exprimarea vagă, venită parcă din lumea de dincolo: *Sie versuchten gerade sich zu küssen.* Încercau să se sărute.

Deci la originea misterului se afla o păpușă. Un obiect neînsuflețit, util doar ca să iasă cu el din hotel. Apoi, pe drumul spre aeroport avea să se petreacă finalul poveștii. Oprește puțin în parcarea aia de pe marginea șoselei, să arunc ceva. Sau: Ia banii ăștia ca să mă scapi de ea.

Dar sărutul din mașină a făcut imposibilă această ipoteză. El și numai el, șocându-l pe șofer, pusese punct întregii povești. În loc să arunce păpușa, căzuseră cu toții în gol.

Își cuprinse fruntea cu palmele. Dar poliția? în primul proces-verbal ar fi scris cu siguranță despre păpușa de plastic găsită împreună cu trupul lui Besfort Y.

Detectivul oftă. „Idiotule”, își spuse. Chiar dacă ultima ipoteză părea să șchioapete, esența enigmei acolo era. Ceva nu mergea, desigur. Exista o neconcordanță între trupurile vii, plastic, idei și, mai ales, timpul trecut și cel viitor. Dar era ceva trecător. Semănau cu o poză de grup: doi amanți, o păpușă, un sărut imposibil și, cel mai important, o crimă. Se respingeau reciproc, nu se legau una cu alta. Era firesc. Asemenea nepotriviri, cea între ideea de crimă și realitatea ei, erau ceva normal. Se întâmpla să stea o vreme separate, crima și trupul care avea să fie ucis, până ce se găseau, așa cum se

întâmplă cu cei care încurcă ora întâlnirii, dar până la urmă tot se întâlnesc.

Detectivul încercă să reconstituie evenimentele cât mai simplu, ca pe o întâmplare pe care o povestești unui amic la o cafea. La puțină vreme după ce taxiul a părăsit hotelul, șoferul a observat că femeia, ghemuită în palton, semăna mai mult cu o păpușă gonflabilă decât cu o ființă vie. După primul șoc, pricinuit de o teamă inexplicabilă, omul și-a revenit. Parcă puțini sunt maniacii care călătoresc cu violoncele sparte, cutii de conserve goale sau broaște, învelite cu multă grijă? El nu le ia în seamă, nici chiar atunci când creaturile de plastic par ființe vii. Și asta din pricina zgâlțâiturilor mașinii sau a oboselii. Doar mai apoi, când bărbatul a încercat să sărute păpușa, taximetristul s-a pierdut cu firea.

Pentru că în orice crimă se obișnuiește să se lucreze cu mai multe variante, detectivul trecu și el în revistă câteva. Într-una dintre ipoteze, taximetristul ar ști că pe drumul spre aeroport clientul va arunca o păpușă, iar el va câștiga niște bani ca să-și țină gura. În alta, lucrurile se complică, deoarece clientul va arunca din mașină nu o păpușă, ci un cadavru. În ambele cazuri, clientul acela ciudat încearcă să sărute femeia, păpușă sau cadavru, după care se întâmplă nenorocirea.

În ultima variantă, cea mai teribilă, șoferul devine complice la crimă. Pe drumul către aeroport, el îl va ajuta pe Besfort Y. Să îngroape cadavrul tinerei femei în vreo viroagă pustie. Se pare că încercarea lui Besfort Y. De a-i da ultimul sărut moartei provocase catastrofa.

Era duminică dimineața, când, în dangătul clopotelor de Paști, nedormit ca de obicei, o porni spre casa taximetristului. Iarna făcea ca orașul să pară cenușiu. Nu e nicio speranță, își spuse, fără să știe nici el la ce se referea.

Femeia care-i deschise avea o expresie arțăgoasă, dar șoferul îi spuse: Te așteptam. Față de ultimele întâlniri, dorința de a vorbi îl făcuse mult mai cooperant.

Toți vor să se elibereze, își spuse detectivul. Cine știe de ce, avea senzația că eliberarea asta se va face pe spinarea lui.

O să te întreb un singur lucru, îi spuse aproape în șoaptă. Aș vrea să fii mai exact ca până acum.

Celălalt oftă. Îl ascultă pe detectiv fără să clipească. Apoi privi în jos câteva minute bune. Era o femeie, sau o păpușă de plastic? repetă încet, ca și când ar fi vorbit singur, cuvintele detectivului. Întrebările tale devin din ce în ce mai ciudate.

Celălalt îl privi cu recunoștință. Nu uriașe: Ce sunt porcăriile astea, la ce te-a dus mintea, omule? ci îi reproșase doar că întrebările lui sunt ciudate.

Pe un ton liniștit, ca și adineauri, începu să povestească despre cât de mohorâtă fusese dimineața aceea, despre burnița ce nu se mai oprea și murmurul motorului mașinii, în care el îi aștepta pe cei doi clienți. Apăruseră în cele din urmă la intrarea hotelului și, așa strâns lipiți unul de altul, cu gulerele ridicate, alergaseră în direcția mașinii. Fără a-l aștepta să coboare, bărbatul deschisese portiera de pe partea stângă a taxiului pentru însoțitoarea lui, după care se urcase pe partea cealaltă și comandase cu un puternic accent străin: *Flughafen*! Aeroport!

După cum mai spusese de zeci de ori, de un asemenea blocaj pe șosea nu-și mai amintea de mult. Prin ceața umedă opreau, porneau din nou, rămâneau blocate și demarau iar fel de fel de mașini,

camioane frigorifice, motociclete, autobuze, ude toate de ploaie, cu inscripții de firme, agenții turistice, numere de telefon, apărând, din cauza îmbulzelii, când pe stânga, când pe dreapta, ca într-un coșmar. În nopțile petrecute în spital fusese terorizat de mulțimea aceea de denumiri scrise în limbi necunoscute și stranii. Nume și cuvinte franceze, spaniole, flamande. Jumătate de Europă unită, plus Turnul Babei se aflau acolo.

Din privirea detectivului dispăruse blândețea de mai-nainte. Cât o s-o mai lungești cu descrierea asta? se întrebă în gând. Vrei sau nu vrei, o să răspunzi până la urmă la întrebarea mea.

Răbdă cât răbdă, după care îi repetă întrebarea. Celălalt tăcu doar câteva clipe.

A, povestea cu păpușa de plastic. Dacă semăna sau nu femeia cu o păpușă… Sigur că semăna. Mai ales acum, când mi-ai spus tu. Când ea, când el așa păreau. Și nici nu avea cum să fie altfel. Din spatele geamurilor aburite ale mașinii majoritatea oamenilor așa îți par, ciudați, străini, ca de ceară.

Detectivul simți că nu mai suportă.

Eu te-am rugat să nu mă duci cu preșul, strigă deodată, cel puțin de data asta. Te-am rugat, te-am implorat, ți-am căzut în genunchi.

O, Doamne, iar începe, gândi celălalt.

Vocea detectivului era răgușită și omul respira sacadat.

Asta e ultima ocazie să-ți ușurezi sufletul. Să scapi de câinii, de pisicile și de temerile care te sfâșie pe dinăuntru. Să spui până la urmă ce a fost lucrul acela care te-a îngrozit atât de mult. Că un om încerca să sărute un trup de plastic? Că o păpușă gonflabilă încerca să sărute un om? Că asta era ceva imposibil pentru ei doi, fiindcă de acolo lipsea ceva? Hai, vorbește!

Nu știu ce să spun. Nu sunt în stare. Nu pot.

Eliberează-te de povară.

Nu pot. Nu știu.

Pentru că nu vrei. Pentru că și tu, la fel ca el, ești suspect. Vorbește! Cum aveați să scăpați de cadavru, după crimă? Unde voiați să aruncați păpușa? Nu te mai preface. Știai tot. Ai văzut totul în oglindă.

După ultimele strigăte, glasul detectivului a revenit la normal. Sosise plin de speranță la șofer acasă, crezând că o să-l facă părtaș la descoperirea sa. Dar celălalt nu voia să colaboreze. Nu te vor, își zise, adresându-i-se păpușii de plastic. Nimeni nu te vede, cu excepția mea.

În liniștea care s-a lăsat, scoase din geantă pozele celor două victime. Să le mai vadă o dată și să se convingă că, de fapt, chipul moartei nu apărea în niciuna.

Șoferul căscă ochii. Tremura, se bâlbâia. De ce-l teroriza numai pe el? Dacă fusese așa, păpușă, și nu femeie, atunci poliția de ce tăcea?

Diavol, își zise detectivul. Era aceeași întrebare, prima chiar, pe care el însuși i-o pusese Lizei Blumberg. După care, ca o ciudățenie, fără a asculta răspunsul ei, în mintea lui s-a lăsat întunericul.

Șoferul continua să bată câmpii. În taxiul lui se întâmplase ceva inexplicabil. Ceva nefiresc… Dar de ce-i cereau doar lui explicații?

Oricine se poate plânge de asta, în afară de tine, îl întrerupse detectivul. Te întreb întruna de o mie de ani cum de te-ai răsturnat cu mașina din cauza unui sărut, iar tu te încăpățânezi să nu-mi răspunzi.

Erau amândoi epuizați. Iar tu ai putea să mă întrebi, la rândul tău, cum de am crezut-o pe Liza Blumberg și nici eu n-am să-ți pot răspunde. Putem să ne întrebăm unul pe altul la nesfârșit. Cu ce drept îmi pretinzi tu mie să știu cu cine era el în dimineața aceea mizerabilă?

Se simțea prea obosit pentru a-i mai povesti cum, cu ani în urmă,

pe când era elev de liceu și vizitase cu școala o expoziție de artă modernă, se holbaseră îndelung, iar unii dintre ei se distraseră copios în fața portretelor de oameni cu trei ochi, cu sânii puși la întâmplare, ori cu girafe sub forma unor biblioteci incendiate. Nu râdeți, le atrăsese cineva atenția, o să înțelegeți mai târziu că lumea e mai complexă decât pare.

Detectivul se calmase din nou, iar în privire avea blândețea de la început.

Există câteva adevăruri în afară de cel pe care-l vedem noi, spuse pe un ton potolit. Iar noi nu le cunoaștem. Nu vrem. Nu putem. Poate nici nu trebuie. El, prietenul lui ghinionist, spunea că în taxiul lui se întâmplase ceva anormal. Poate că aici era tot schepsisul. Celelalte nu contează, în taxiul tău s-a întâmplat altceva decât ceea ce ai văzut tu. Au stat împreună, pe bancheta din spate a mașinii, vinovat și nevinovat, ucigaș și victimă, păpușă de plastic, trupuri și suflete, când împreună, când separat, ca girafele acelea incendiate. Cele văzute de tine și imaginate de mine sunt, mai mult ca sigur, foarte departe de adevăr. Nu degeaba credeau cei din vechime că zeii n-au vrut să ne dea nouă, oamenilor, conștiință și simțuri superioare. Iar ochii noștri au fost întotdeauna orbi în fața întâmplărilor lumii.

Detectivul se simțea obosit, ca după o criză de epilepsie.

Lucrurile s-ar fi putut întâmpla cu totul altfel. Acum nu s-ar fi mirat nici el dacă i-ar fi spus cineva că ceea ce obținuse în cursul anchetei este atât de departe de adevăr, pe cât de departe pot fi memoriile papei de la Roma de dosarul unui credit bancar sau de declarația unei prostituate din țările ex-comuniste, dată în fața unui polițist austriac plictisit.

Am să-ți mai pun o întrebare, spuse moale. Poate ultima. Vreau să știu dacă n-ai auzit, în cursa spre aeroport, vreun zgomot ciudat,

ceva care să-ți sugereze că motorul are o bătaie, dar care să fi fost altceva? Un zgomot neobișnuit pentru o autostradă, ceva ca un tropot de cal ce vă urmărea…

Și, fără a mai aștepta răspunsul, se ridică și plecă.

9

Renunțarea la descrierea ultimelor șapte zile nu numai că nu-l deranja, dar chiar îi adusese liniște.

Era convins că nu numai momentele finale, acelea din taxi, ci și ultima săptămână în întregime era imposibil de relatat. Drept pentru care întreruperea cronicii nu-l făcea să se simtă cu nimic vinovat, ci, dimpotrivă, îi dădea sentimentul că dacă ar fi continuat-o ar fi comis un sacrilegiu.

Orice mare enigmă are uneori o scăpare. Din depozitul înfricoșător în care zeii își păstrează cunoștințele esențiale, acelea la care oamenii nu au acces, se întâmplă ca o dată la șapte, la zece sau la șaptezeci de mii de ani să se strecoare afară câte ceva. Iar atunci, deodată, ochii orbi ai oamenilor, așa cum se întâmplă când vântul ridică un colț al perdelei doar pentru o fracțiune de secundă, ochii lor, deci, descoperă ceva pentru care altfel le-ar trebui secole.

În acea fracțiune de secundă, cei patru, clienții, șoferul taxiului și oglinda se aflaseră, după cum s-ar părea, într-un punct nepotrivit.

Se întâmplase ceva anormal, afirmase șoferul. Adică ceva ce le scăpase tuturor. Răzbunări de sânge necunoscute? O datorie atât de veche, încât nu poate fi răscumpărată de generațiile actuale?

În ultima săptămână, Rovena și Besfort Y. Simțiseră că alunecă într-un vârtej din care încercau în zadar să iasă. Ajunseseră, poate, prea departe și acum ar fi vrut să se întoarcă.

Ce erau aceste vechi înțelegeri? Unde se încheiau și de ce era imposibil să le rupi?

În orele tulburi ale dimineții, povestea lua o întorsătură diferită. O poveste cu spirite, din care trupurile lipseau. De la dispariția trupurilor venea, probabil, deruta aceea vagă, senzația de libertate și absența oricărei legături dintre esență și învelișul ei.

Din dosarul anchetei reieșea că Rovena St. Și Besfort Y. Pomeniseră când și când de această ruptură. Alteori o regretaseră.

Ca niște diamante rare îi apăreau acum puținele cuvinte schimbate cu pianista despre ultimul vis al lui Besfort Y.

Oare ce căuta el în acel mausoleu-motel? Fuseseră amândoi de acord că o căuta pe Rovena. Ucisă, după părerea lui Lulu Blumb. Mutilată sufletește, după părerea lui. Poate ceva asemănător, ceva ce caută milioane și milioane de bărbați: a doua natură a femeii iubite.

Ore întregi și-l imagină pe Besfort Y. Dinaintea ciudatei construcții, așteptând-o pe Rovena lui de la început. Apoi, în taxi, alături de forma ei pieritoare, trăind ceea ce nimeni n-a putut să trăiască până acum.

10

Era o după-amiază monotonă, când, după multă vreme, Liza Blumberg îl căută la telefon. De data aceasta vorbea pe un ton liniștit, ca trezită din somn. V-am sunat să vă spun că-mi retrag definitiv orice afirmație prin care îl acuzam pe Besfort Y. De uciderea Rovenei St.

Cum așa? răspunse el. Ați fost așa de sigură…

Tot atât de sigură sunt acum de contrariu.

Aha, făcu el după un moment de liniște.

Și așteptă ca femeia să mai spună ceva sau să închidă telefonul.

Rovena trăiește, urmă Lulu Blumb. Și-a schimbat culoarea părului și numele: acum o cheamă Anevor.

Seara, târziu, ea sosi ca să-i povestească ceea ce se întâmplase în noaptea precedentă.

Cânta la pian în barul de noapte, chiar în barul acela în care, cu ani în urmă, se cunoscuse cu Rovena. Era, așadar, în același local și la aceeași oră, puțin înainte de miezul nopții, cu inima grea de tristețe, când apăruse Rovena. Îi simțise prezența din clipa în care cealaltă deschisese ușa să intre, dar o teamă ciudată, ca nu cumva fata să se răzgândească și să se întoarcă, o făcuse să rămână cu privirea fixată pe clapele pianului.

Rovena se strecurase ușor printre mese și se așezase exact la masa unde stătuse odinioară, în seara fatală când se cunoscuseră. Se făcuse blondă ca să nu fie recunoscută, cum am înțeles mai târziu, doar mersul îi era același, și ochii, pe care, dacă îi vedeai o dată, nu îi mai puteai uita.

În cele din urmă privirile li se încrucișaseră ca atunci, demult, dar un obstacol invizibil le făcuse să amâne momentul întâlnirii.

În timpul acesta, bucuria revederii, emoția și dorința renăscută se transmiseră prin degetele ei pe clapele pianului, ca și când ar fi dezmierdat cu ele trupul iubit.

La sfârșit, epuizată, cu privirea plecată, așteptase ca, odată cu aplauzele și strigătele de „bravo”, ea să se apropie de pian așa cum o făcuse odinioară.

Iar fata chiar se apropiase, timidă, palidă de emoție. Rovena, sufletul meu, strigase în sinea ei Liza Blumberg, dar cealaltă îi șoptise un alt nume.

Asta nu le împiedicase să-și spună cuvintele cunoscute și, la sfârșit de tot, înainte de închiderea barului, să se afle împreună în

mașina pianistei, tot ca atunci.

Se sărutaseră îndelung în întuneric și, în ambele dăți când Liza îi pronunțase numele, Rovena, cealaltă tăcuse. Continuaseră să se sărute, iar lacrimile le udau obrajii, și numai în pat, târziu după miezul nopții, înainte de a adormi, când Liza îi spusese încă o dată: Tu ești Rovena, de ce te ascunzi? cealaltă îi răspunsese: Mă confunzi cu altcineva. După un moment de liniște, repetase: Mă confunzi cu altcineva, după care adăugase: Dar ce importanță are?

Și chiar, ce importanță are? se întrebase Lulu Blumberg. Era aceeași iubire, dar sub o altă formă.

Ai pronunțat un nume? șoptise cealaltă. Ai spus Rovena? Dacă îți place atât de mult numele ăsta, poți să mă strigi cu anagrama lui, Anevor.

Anevor, repetase în sinea sa Lulu Blumb. Suna mai degrabă ca un nume nordic de vrăjitoare. Poți să-ți vopsești părul, să-ți schimbi pașaportul și să faci o mie de fițe, căci nimeni de pe lumea asta n-o să mă poată convinge că nu ești Rovena.

Mângâindu-i sânii, îi descoperi cicatricea făcută de glonțul lui, la motelul acela sinistru din Albania. I-o sărută fără să spună un cuvânt.

Avea atât de multe întrebări să-i pună. Cum reușise să scape de Besfort Y.? Și el unde era?

Adormise cu acest gând. A doua zi, când se trezise, Rovena nu mai era. Ar fi putut crede că fusese un vis, dacă n-ar fi găsit pe pian un bilet de la ea: „N-am vrut să te trezesc. Îți mulțumesc pentru clipele fericite. A ta, Anevor”.

Uite, așa a fost, zise ea cu o voce ostenită, ridicându-se să plece.

Privirea detectivului rămăsese, cum se întâmpla frecvent, pe ultima fotografie, în care se vedea părul închis la culoare al Rovenei și brațul ei delicat, întins peste pieptul lui Besfort Y., spre nodul de

la cravată, ca și cum ar fi vrut în ultima clipă să-i mai slăbească strânsoarea și să-i elibereze sufletul chinuit.

O urmări de la fereastră traversând intersecția. Un tunet îndepărtat îl făcu să miște capul în semn de negare, fără să știe nici el cui îi adresa acel nu și ce semnificație avea.

Plecase și Lulu Blumb. Îl părăsise în liniște, așa cum se întâmplă cu multe pe lumea asta și poate că tunetul acela fusese semnalul ei de adio.

De acum înainte avea să rămână ca și până atunci, singur cu enigma celor doi străini, enigmă pe care nimeni nu-i ceruse s-o dezlege.

11

Așa cum se mai întâmplase și până atunci și cum se va întâmpla de sute de ori și de acum înainte până în ultima lui clipă, misteriosului detectiv nu-i era greu să-și imagineze manevrele posibile ale taxiului în coloana de mașini din dimineața aceea urâtă de 17 octombrie. Picăturile de ploaie lovind parbrizul, opririle lungi, limbile Europei și denumirile firmelor și orașelor îndepărtate inscripționate pe camioanele uriașe. Dortmund, Euromobil, Elanovra, Elsinor, Paradis Travel, Haga. Numele acelea, împreună cu șoaptele, ce-i cu aglomerația asta, întârziem la avion, accentuau suspansul.

E târziu, fără îndoială. Ei ar vrea să se întoarcă, deși n-o spun. Capcana se închide din ambele părți. Să ne întoarcem, iubito. Vorbesc încet, fără să suspecteze că șoferul ascultă. Nu există cale de întoarcere. În oglindă se văd când ochii unuia, când ai celuilalt. Șoseaua pare ceva mai liberă. Apoi se blochează din nou. Poate că

avionul o să aștepte. Frankfurt. Intercontinental. Viena. Monaco-Hermitage. Coroana prințului. Ea e amețită. Dar acestea sunt hotelurile în care am stat. (Unde am fost fericiți, spuse cu teamă.) De ce s-au întors contra noastră? Lorelei. Schlosshotel-Lerbach. Ernst Excelsior. Biarritz. Bărbatul încearcă s-o strângă lângă el. Nu-ți fie frică, iubito. Șoseaua parcă s-a mai eliberat. Poate că avionul o să aștepte. I-a pus brațul pe umeri, dar gestul pare timid, uitat. Ce e cu bivolii ăștia negri, întreabă ea. Ăștia mai lipseau, în loc să-i răspundă, el murmură ceva despre niște porți de închisoare, pe care speră să le găsească încă deschise, înainte de apusul soarelui. Ei i se face din nou frică. Încearcă să întrebe: Unde am greșit? El vrea din nou s-o tragă mai aproape. Ce faci? Mă sufoci. Taxiul gonește. Privirea șoferului îngheață pe luciul oglinzii. Izbucnesc lumini din ambele sensuri. Inutile. Ea își pune capul pe umărul lui. Taxiul tremură din toate încheieturile. În habitaclu apare, subit, o prezență străină. Surdă, dominatoare. Împreună cu armele și legile ei amenințătoare. Ce se întâmplă, ce greșeală facem? Buzele lor se apropie și mai mult. Nu trebuie. Nu se poate. Obstacole și porunci potrivnice apar de peste tot. El spune ceva ce nu se aude. După mișcarea buzelor pare a fi un nume. Dar nu e numele ei. E al altcuiva. El îl pronunță din nou și iar nu se aude, la fel ca-n visul cu motelul de marmură și calcar. O caută disperat pe cea pe care a sugrumat-o cu mâinile lui. O roagă, întoarce-te, fii la fel cum ai fost. Dar ea nu mai poate. Îi e imposibil. Minute întregi, ani, secole, până ce totul devine tunet. Și din mormanul de calcar apare în cele din urmă, vuind, numele: Euridice. Și tremurul încetează. Ca și când taxiul s-ar fi desprins de pământ. Și în realitate chiar așa se întâmplă. Portierele deschise par aripi de pasăre. Și așa, fâlfâind din aripi, aleargă pe cer. Poate că n-a fost niciodată taxi, ci cu totul altceva, iar ei n-au băgat de seamă. Acum e târziu. Nimic nu mai

poate fi ca-nainte.

Rovena și Besfort Y. Nu mai sunt… Anevor…

T nus iam un Y. trofseB iș anevoR…

12

Avea stări de somnolență din ce în ce mai des. Se însuflețea doar când își amintea de propriul testament. Înainte de a-l încheia, așteptase un ultim răspuns de la Institutul European pentru Accidente Rutiere. Răspunsul veni cu mare întârziere. Institutul îi accepta condițiile: în schimbul oglinzii retrovizoare a taxiului, instituția primea dosarul cu ancheta lui.

În biroul în care s-a prezentat l-au privit cu uimire, ba chiar cu părere de rău, așa cum privești un om bolnav. La fel l-au privit și la depozitul de probe materiale. Căutarea oglinzii a durat foarte mult, așa că atunci când i-au dat-o nu le venea nici lor să creadă.

Redactarea testamentului n-a fost nici ea o treabă ușoară. Pregătindu-l, descoperea cu fiecare zi că lumea testamentelor este un univers infinit. Din vremuri imemoriale, cronicile ofereau fel de fel de modele. Testamente sub formă de blestem, de drame antice, de cuiburi de barză, plângeri ale unor minorități sau proiecte de metrou. Anexele care le însoțeau nu erau nici ele mai puțin surprinzătoare, începând cu pistoale și prezervative și terminând cu conducte de petrol și naiba mai știe ce. Oglinda taxiului, care avea să-l însoțească în mormânt, era prima de acest fel.

Textul îl dăduse la tradus în latină, apoi în principalele limbi ale Uniunii Europene. Săptămâni întregi i-a luat să-l trimită la toate institutele posibile, după cum le găsea pe internet. Centre arheologice. Centre de studii psihomistice. Catedre de geochimie.

Bunkerul mare de supraviețuire din SUA. În fine, la Institutul Mondial al Evangheliilor.

În timp ce se ocupa de toate acestea, apărură câteva știri contradictorii. O parte se refereau la vechea întrebare dacă Besfort Y. Își ucisese sau nu iubita. Ca și înainte, părerile erau împărțite, totuși mai exista și o a treia opinie: deși toate probele îl indicau pe Besfort Y. Drept asasinul iubitei, nu putea fi stabilit momentul comiterii crimei. Și câtă vreme era așa, trebuia să se renunțe la ipoteza crimei, doar dacă nu cumva ea fusese comisă într-o altă zonă, acolo unde există fapte, dar nu și momentul lor, pentru că în zona aceea timpul nu există.

După cum se întâmplă, toate astea au fost însoțite de zvonuri cum că Rovena St. (cu trecerea vremii, literele St. Erau luate drept Sf., de la „sfântă”) trăiește. Și nu numai despre ea se spunea așa, ci și despre Besfort Y., văzut, se pare, grăbindu-se într-o intersecție, cu gulerul paltonului ridicat ca să nu fie recunoscut. Într-un rând, fusese zărit chipurile la Tirana, după-amiază, stând pe o canapea și încercând s-o convingă pe o tânără să vină cu el într-o călătorie prin Europa.

Ocupat cu testamentul, detectivul anonim încerca să ignore toate acestea. Lua în fiecare zi textul la puricat, corecta ici și colo vreun cuvânt, îl punea apoi deoparte, după care îl lua din nou, fără a schimba cu nimic din punctele esențiale.

Acestea prevedeau deschiderea sicriului în care, alături de trupul său, se afla de-acum celebra oglindă retrovizoare.

La început fixase momentul deshumării peste treizeci de ani. Mai târziu, se hotărâse la o sută și, în fine, prelungise în cele din urmă termenul la o mie de ani.

Anii de viață care i-au mai rămas și i-a petrecut imaginându-și ce vor găsi groparii în momentul deschiderii mormântului. Era convins

că oglinzile, în care femeile se machiază înainte să se sărute sau să se sinucidă, rețin ceva din ultima imagine. Dar și că, în societatea egoistă în care trăim, nimeni nu a fost atent la așa ceva.

Spera că ceea ce se petrecuse în taxiul care-i ducea pe cei doi iubiți la aeroport, cu o mie de ani înainte, avea să lase o urmă, oricât de palidă, pe suprafața de sticlă.

Erau momente în care, ca prin ceață, își imagina dezlegarea pas cu pas a enigmei, dar mai erau și altele, când era convins că oglinda, după ce stătuse o mie de ani alături de craniul lui, orb ca orice craniu, nu reflecta decât un pustiu nesfârșit.

Tirana, Mali i Robit, Paris
Iarna, 2003–2004